

VILNIAUS UNIVERSITETAS
FILOLOGIJOS FAKULTETAS

Adriana Bičiulaitienė

**VARDŲ TRUMPINIMO POLINKIAI
LIETUVIŲ IR ITALŲ KALBOSE**

Magistro darbas

Gretinamoji (italų) kalbotyra

Darbo vadovė:

Prof. dr. Daiva Sinkevičiūtė

Data.....

VILNIUS, 2021

Pratarmė

Vardus pasirinkau tirti todėl, kad domiuosi onomastika. Šis darbas – tai proga patyrinėti vardų trumpinimo polinkius lietuvių ir italų kalbose, apžvelgti vardų trumpinių vartojimą ir paplitimą, bei kasdienėje šnekamojoje kalboje vartojamas kitas vardų formas. Atliekant tyrimą, buvo įdomu tyrinėti vardų trumpinių ir kitokių formų susidarymo būdus, kartu geriau pažinti italų kultūrą bei pamatyti, kokiomis vardų formomis italai vadina vienas kitą neformalioje aplinkoje, o taip pat svarbu buvo palyginti lietuvių ir italų vardų trumpinimo polinkius. Daug metų mokiausi italų kalbos kaip svetimšios, italų kultūra yra man pažįstama ir artima, todėl buvo įdomu, ar tokie patys procesai vyksta ir lietuvių kalboje, trumpinant vardus. Tikiuosi, mano darbas bus naudingas tiems, kurie gilinasi į onimų raidą, vardų trumpinimo procesą bei kitus šnekamosios kalbos reiškinius.

Turinys

Ivadas.....	2
1. Vardo trumpinimo samprata	4
1.1 Trumpinimo vieta žodžių darybos sistemoje.....	4
1.2 Kalbotyros darbuose vartojamos su trumpinimu susijusios sąvokos	7
1.3 Vardo trumpinimo būdai ir juos lydintys reiškiniai lietuvių ir italų kalbose	10
2. Lietuvių ir italų vardų trumpinimo polinkių tyrimas	14
2.1 Įvadas į tiriamąją dalį	14
2.1.1 Pasiruošimas tyrimui, vardų atranka	14
2.1.2 Apklausos eiga, duomenų gavimas, respondento „pažinimas“	17
2.2 Gautų duomenų apdorojimas.....	5
2.3 Vardų trumpinių analizė	10
2.3.1 Trumpų dviskiemenių vardų trumpinių analizė.....	10
2.3.2 Trijų skiemenų vardų trumpinių analizė.....	14
2.3.3 Keturių skiemenų vardų trumpinių analizė.....	27
2.4 Gautų rezultatų apibendrinimas.....	37
2.5 Regioninės kalbos vardų trumpiniai.....	39
2.6 Vardų variantai, kurie nepriskiriami trumpiniams	41
2.6.1 Lietuvių vardų variantai, nepriskirti trumpiniams	41
2.6.2 Italų vardų variantai, nepriskirti trumpiniams.....	43
Išvados.....	46
Literatūra ir šaltiniai.....	47
Santrauka	51
Abstract.....	52

Įvadas

Kiekvienas iš mūsų turi vardus. Oficialioje aplinkoje žmogus vadinamas vardu, kuris duodamas jam gimus, tačiau neformalioje aplinkoje, draugų būryje dažnas turi ir vieną ar kelis savo vardo trumpuosius variantus, ypač jei tas oficialusis asmenvardis yra gana ilgas. Žvelgiant iš kalbotyros pusės, trumpinant vardą vyksta tam tikri žodžių formavimo procesai, o juos lydi tam tikri morfologiniai reiškiniai. Šiame darbe tyrinėjami vardo trumpinimo polinkiai lietuvių ir italų kalbose.

Temos aktualumas ir naujumas. Vardų trumpinimas mokslo darbuose mažai tirtas, nėra išsamiai aprašytas. Taip pat nėra lyginta tarpusavyje italų ir lietuvių vardų trumpinių struktūra, nėra analizuota, kuo skiriasi ir kuo panašus vardų trumpinimas abiejose kalbose. Pirmą kartą yra lyginama lietuvių ir italų vardų trumpinimo polinkiai.

Darbo objektas yra vardų trumpiniai italų bei lietuvių kalbose, surinkti anketavimo būdu, prašant lietuvių bei italų respondentų pateikti atrinktų tyrimui vardų trumpinius. Surinkta viso 11347 lietuvių vardų trumpiniai ir 36011 italų vardų trumpinių.

Darbo tikslas ištirti ir palyginti vardų trumpinimo polinkius lietuvių ir italų kalbose.

Darbo uždaviniai: 1) apžvelgti onomastikos literatūrą apie trumpinius, aptarti terminiją, trumpinio sampratą lietuvių bei italų kalbose; 2) surinkti vardų trumpinius italų ir lietuvių kalbomis, atskirti juos nuo kitų vardų formų ir suklasifikuoti pagal trumpinių susidarymo būdus; 3) nustatyti vardų trumpinimo būdus lietuvių ir italų kalbose; 4) palyginti vardų trumpinių darybos panašumus bei skirtumus lietuvių ir italų kalbose.

Tiriamoji medžiaga ir tyrimo metodai. Anketavimo būdu gauta tiriamoji medžiaga analizuojama ir klasifikuojama. Abiejų kalbų vardų trumpiniai buvo išskirti iš kitų vardų formų ir suskirstyti pagal sudarymo būdus. Lyginama trumpinių daryba, nustatomas trumpinio pamatas. Darbo metodai: kiekybinis analitinis, kokybinis aprašomasis, palyginamasis.

Darbo tikslas – ištirti ir palyginti vardų trumpinimo polinkius lietuvių ir italų kalbose.

Uždaviniai: 1) apžvelgti onomastikos literatūrą apie trumpinius, aptarti terminiją, trumpinio sampratą lietuvių bei italų kalbose; 2) surinkti vardų trumpinius italų ir lietuvių kalbomis, atskirti juos nuo kitų vardų formų ir suklasifikuoti pagal trumpinių susidarymo būdus; 3) nustatyti vardų trumpinimo būdus lietuvių ir italų kalbose; 4) palyginti vardų trumpinių darybos panašumus bei skirtumus lietuvių ir italų kalbose.

Tiriamoji medžiaga ir tyrimo metodai. Duomenims apie vardų trumpinimą surinkti buvo paruoštos ir išplatintos elektroninės apklausų anketos lietuvių ir italų kalbomis. Tiriamoji medžiaga buvo analizuojama ir klasifikuojama. Abiejų kalbų vardų trumpiniai buvo išskirti iš

kitų vardų formų ir suskirstyti pagal sudarymo būdus. Lyginama trumpinių daryba, nustatomas trumpinio pamatas. Darbo metodai: kiekybinis analitinis, kokybinis aprašomasis, palyginamasis.

Darbo struktūra. Darbas, be įvado, sudarytas iš trijų pagrindinių dalių: teorinės dalies, tiriamosios dalies bei išvadų. Teorinėje dalyje aptariami svarbiausi lietuvių ir italų kalbose vartojami terminai, vardų trumpinimo būdai šnekamojoje kalboje. Tiriamojoje dalyje analizuojami ir lyginami surinkti vardų trumpiniai, kurie suskirstyti pagal jų sudarymo būdus. Kiti vardų variantai atskirti nuo trumpinių, sugrupuoti ir aprašyti. Darbo pabaigoje pateikiamos atlikto tyrimo išvados, literatūros sąrašas bei priedai.

1. Vardo trumpinimo samprata

Vardo trumpinimas kalbotyroje yra morfologinis procesas, kurį veikia tam tikri reiškiniai. Daiva Sinkevičiūtė sako, kad struktūriškai trumpinant vardą, dažniausiai pasitaikantys žodžio darybos būdai yra apokopė ir aferezė. Pasitaiko ir sinkopės atvejų, kai vardo kamienas yra sutraukiamas. Taip pat šiam procesui yra būdingas įvairių sufiksų pridėjimas, pasitaiko ir kamienų deformacijos (Sinkevičiūtė 2006, 38). Kartais būna, kad vardas yra praplečiamas įvairiomis priesagomis, bet jeigu vardo kamienas nesutrumpinamas, tokiu būdu vardas nesutrumpėja, o tik pailgėja. Šio darbo objektas yra vardo trumpiniai ir jų trumpinimo būdai.

1.1 Trumpinimo vieta žodžių darybos sistemoje

Pagal *Dabartinės lietuvių kalbos gramatiką*, morfologija yra mokslas, tiriantis „žodžių formas, jų tarpusavio santykius ir gramatines reikšmes.“ (DLKG 2005, 55). Kalbotyros terminų žodyne italų kalba žodis apibrėžiamas kaip minimalus kalbos gramatinės sistemos vienetas, suformuotas iš fonemų ir turintis prasmę (Cardona 1988, 20). Teoriškai, siaurąja prasme, žodis yra varijuojantis elementas, turintis struktūrą ir susidedantis iš nekaitomų reikšminių elementų – morfemų. Žvelgiant plačiau, anot Edward Sapir (2007, 23), žodis – tai ne tik morfemų rinkinys, tai yra labai reikšmingas visos sistemos, kuri vadinama kalba, elementas, nors ir yra paprasčiausias savo struktūra.

Zeki Hamawand apibūdina morfologiją kaip mokslą, tiriantį žodžių susidarymą iš tam tikrų vienetų – morfemų. Morfema yra minimalus prasmingas kalbos vienetas, kuris savo simboliais sugeba perteikti prasmę, o tarpusavyje morfemos sąveikauja sintagmatiniais ir paradigmatiniais ryšiais (Hamawand 2011, 19 – 24). Apibendrinamas autorius sako, kad morfologija yra modelių, apibūdinančių morfemų išsidėstymą formuojant naujus žodžius, tyrimas. Tradiciškai morfologijoje yra dvi pagrindinės sritys, iš kurių viena yra žodžių daryba – tai leksinis procesas, kuris sukuria naujus žodyno elementus iš jau esamų (Hamawand 2011, 25). Be to, kad žodžių formavimas apima ne tik naujų žodžių kūrimą ir su juo susijusius principus, bet jis nagrinėja ir tokius procesus, kurie vyksta kuriant naujus leksinius elementus iš jau esamų. Kiekvieno žodžio formavimo proceso metu gaunamas konkretaus tipo žodis. [...] Formuojant žodžius, vyksta du pagrindiniai procesai: derivacija ir dūryba. (Hamawand 2011, 26). Derivacija skirstoma į afiksaciją ir ne afiksaciją¹. Afiksacija čia aptariama kaip morfologinis procesas, kurio metu gaunamas naujas žodis, pridedant prie šaknies ar kamieno, dar vadinamų pagrindine morfema, tam tikrą afiksą. Šaknies ar kamieno morfemos yra būtinos

---

¹ Autorius rašo turėdamas omenyje anglų kalbos morfologinius procesus.

kiekvienam žodžiui, tuo tarpu afiksai vieni patys reikšmės neturi, jiems būtina prisijungti prie šaknies morfemų – tik taip jie gali suteikti žodžiui reikšmę. (Hamawand 2011, 27). Taigi, afiksai gali funkcionuoti tik kaip derivacinės morfemos, o tai reiškia, kad afiksas, prisijungdamas prie žodžio, suteikia jam kitokią prasmę, kartu sudarydamas ir naują darinį. Afiksai būna priešdėliniai ir priesaginiai. Priešdėliniai afiksai nėra būdingi vardų trumpiniams, todėl šiame darbe neaktualūs, o priesaginė žodžių daryba yra tada, kai vardo trumpiniai būna praplėsti priesagomis. Tačiau yra dar svarbiau aptarti žodžių darybą be priešdėlių ir priesagų, nes tai yra būdinga žodžių trumpinimui, o pagal Hamawand (2011, 10), tai - morfologinis žodžių darybos procesas, kai panaudojami tam tikri įrankiai. Tai gali būti ir akronimai, ir reduplikacijos, ir sutrauktiniai dariniai. Visas žodžių darybos procesas iliustruotas 1 schemeje:

1 schema. Žodžių darybos procesas (iš Hamawand 2011, 14)

Taigi, kaip matyti iš schemos, trumpiniai nepriklauso afiksaciniams žodžių darybos būdams, tačiau yra derivacijos dalis, kai iš jau esamų žodžių suformuojami nauji. Dažniausiai yra išlaikoma pamatinio žodžio dalis – tai gali būti tiek žodžio pradžia (apokopės atveju), tiek žodžio pabaiga (aferezės atveju). Kitas žodžių darybos būdas yra reduplikacija. Tai toks būdas, kai sukuriamas naujas žodis, panaudojant pamatinio žodžio dalį ar dalis ir jas atkartojant, pavyzdžiui, *bye-bye*, *willy-nilly* arba *ping-pong* (Hamawand (2011, 11).

Geert Booij (2005, 8) teigia, kad pirmiausia reikia žiūrėti į morfologiją kaip į mokslą, kuris nagrinėja ryšius tarp morfemų. Reikia nagrinėti žodžių sudėtį, remiantis morfemų jungimosi į žodžius principais. Tokiu būdu daugiausiai dėmesio galima skirti žodžio analizei ir gilintis į žodį sudarančias morfemas. Tai lyg morfemų sintaksė, pagal kurią morfemos – minimalūs kalbiniai vienetai, turintys leksinę ar gramatinę reikšmę, suvokiamos kaip statybiniai elementai – blokai ir jie jungiami į žodžius pagal tam tikrus principus (Booij 2005, 8). Autorius pažymi, kad pagrindinės dvi morfologijos funkcijos yra: naujų žodžių daryba bei žodžių formos

aiškinimas tam tikrame sintaksiniame kontekste (Booij 2005, 13). Pagal Booij (2005, 20), kalbos vartotojai, kurdami naujus žodžius, pasitelkia įvairias technikas, kurios atitinka ir anksčiau minėto Hamawand schemoje pateiktus žodžių darybos būdus:

- Maišiniai: vieno žodžio pirmosios dalies deriniai su kito žodžio antrąja dalimi;
- Akronimai: pirmųjų kiekvieno žodžio raidžių deriniai, pvz., *NATO* < *North Atlantic Treaty Organization*;
- Abėcėline tvarka paremti žodžių dariniai: pirmųjų žodžių raidžių derinys, tariamas su šių raidžių fonetine raiška pagal abėcėlę, pvz., prancūzų k.: *SVP* < *S'il vous plaît* (angl. *please*); vokiečių k.: *KLM* < *Koninklijke Luchtvaart Maatschappij* (angl. *royal airline company*); anglų k.: *CD* < *compact disc*, *SMS* < *Short Message Service*;
- Trumpiniai: dariniai iš vieno ar kelių žodžio skiemenų, pvz., anglų k.: *mike* < *microphone*, *demo* < *demonstration*, prancūzų k.: *labo* < *laboratoire* (angl. *laboratory*), vokiečių k.: *Uni* < *Universität* (angl. *university*).

Minėtos žodžių darybos technikos priskiriamos derivacijai, kuri pati savaime yra leksemų sudarymas, taikant afiksacijos, reduplikacijos, trumpinimo, sutraukimo ir kitokius būdus, o išvestiniai nauji žodžiai pasižymi savitomis, išskirtinėmis savybėmis (Booij 2005, 72-73). Taip pat svarbu pabrėžti, kad daugelyje kalbų šis žodžių darybos procesas yra taikomas dėl savo skaidrumo ir universalumo, nors riba tarp kompozicijos ir derivacijos nėra visada aiški, tai dažnai priklauso ir nuo žodžių sudėties, ir nuo semantinio aiškinimo (Booij 2005, 93).

Italų lingvistinėje literatūroje rašoma, kad kalba gali būti turtinama dviem būdais: skolinant žodžius iš kitų kalbų bei kuriant naujus žodžius leksiniu pagrindu iš jau vartojamų kitų žodžių (Dardano, Trifone 2014, 556). Italų kalboje kurti žodžius iš jau esamų yra labai įprasta, nes tai yra kalba, kuri išsivystė iš lotynų kalbos ir turi nemažus klodus ne tik lotynų, bet ir graikų, arabų, germanų kalbų žodžių. Autoriai pastebi, kad pastaraisiais dešimtmečiais nemažą įtaką turi ir anglų kalba, o dar prieš gerą šimtmetį įtakos turėjo ir prancūzų kalba (Dardano, Trifone 2014, 570). Italų literatūroje aprašomi analogiški morfologiniai kalboje vykstantys procesai: kompozicija, derivacija, sufiksacija, konversija, žodžių trumpinimas. Žodžių darybai italai vartoja terminą „žodžių formavimas“ (ital. *formazione delle parole*), o žodžių trumpinimas vadinamas „redukcija“ (ital. *riduzione*) ir apibūdinamas kaip „žodžio garsų sumažinimas, kai atsisakoma tam tikrų skiemenų ir susidaro nauji žodžiai“ (Grossmann, Rainer 2004, 557). Jei sutrumpinta forma tampa populiaru ir vartojama vis plačiau, įvairiose gyvenimo situacijose ir skirtinguose socialiniuose sluoksniuose – toks trumpinys praturtina žodyną. Be to, italų kalboje nemažai žodžių darinių, kai afiksas atmetamas, redukuojamas, o ne pridamas (Serianni 2014, 633). Visa tai įtikina, kad trumpiniai yra žodžių darybos dalis.

Tarp kalbotyros specialistų nesutariama, ar trumpinimą galima priskirti žodžių darybai. Vieni jų aiškina, kad trumpiniai nevienareikšmiai yra susiję su pamatiniu žodžiu tiek struktūra, tiek ir artimomis reikšmėmis. Kiti mokslininkai sako, kad trumpinimas nėra žodžių darybos sistemos dalis, arba tai reiškiny, kuris tik iš dalies, sąlygiškai atitinka tam tikrus žodžių darybos procesus, kai paraleliai vartojamos pamatinės trumpinių formos (Sinkevičiūtė 2006, 19-20). Galima pastebėti, kad žodžių trumpinimas yra išskirtinai šnekamosios kalbos išraiška, kurioje atsiranda tam tikri kūrybiški dariniai, lydimi derivacijos proceso. Vis dėlto negalima žodžių darybos suvokti siaurai, vien kaip derivacijos. Taip manytina todėl, kad neretai pokyčiai vyksta giluminiuose morfologijos sluoksniuose, procesą veikia paradigmacija bei kalbos ekonomija, nors pats trumpinimas yra gana ekspresyvus, čia nėra griežtų taisyklių, bet pagrindinius susidarymo polinkius išvelgti galima. Sinkevičiūtė (2006, 21) apžvelgdama kitų mokslininkų darbus pastebi, kad dalis lingvistų žodžių trumpinimą sieja su emocija ir ekspresyvumu, ir tuomet žodžiai trumpinami ne dirbtinai, o norint išreikšti emocijas ar netgi siekiant komiško efekto. Vis dėlto yra ir kitos nuomonės lingvistų, kurie žodžių trumpinimą suvokia tik kaip morfologinį procesą, o sieti trumpinimą su emocijomis galima tik vertinant subjektyviai. Kad žodžių trumpinimas yra šnekamosios kalbos reiškinys pritaria ir Vincas Urbutis (2009, 300) sakydamas, kad trumpinys, nors ir nesiskiria nuo ilgojo pamatinio žodžio savo loginiu turiniu, tačiau skiriasi vartojimu ir visada išlaiko šnekamosios kalbos atspalvį. Būtent šiuos kalboje vykstančius žodžių darybos reiškinis aktualiuoju laiku tiria sinchroninė žodžių daryba, dar vadinama funkcinė, arba aprašomąja, žodžių daryba. Ji remiasi gyvais santykiais tarp žodžių, tiria jų struktūrą ir atsiradimo būdus.

Žodžių trumpinimas apima nemažai žmogaus veiklos sričių, ypač pastaruoju laiku, vystantis mokslui, technologijoms ir vis greitėjant gyvenimo tempui. Todėl šio reiškinio tyrimas kalbotyroje yra aktualus ir įdomus.

1.2 Kalbotyros darbuose vartojamos su trumpinimu susijusios sąvokos

Italų lingvistinėje literatūroje rašoma, kad žodžių darybos procesams nusakyti terminija yra labai įvairi ir nenusistovėjusi, ypač tai matyti iš skirtingų kalbų ir autorių darbų. Pagal Grossmann, Rainer (2004, 557), žodžių trumpinimas yra „redukcija“ (ital. *riduzione*) ir šiuo terminu vadinamas toks reiškinys, kai vietoj ilgo sudurtinio žodžio arba dviejų žodžių lieka tik viena, dažniausiai trumpesnė, žodžio dalis, pavyzdžiui, *frigo* iš *frigorifero*, *bici* iš *bicicletta*. Labai dažnai pasitaiko, kad trumpinimas vyksta diafazinėje arba diamezinėje fazėse ir beveik visada priskiriamas šnekamajai kalbai, kai intensyviai bendraujama, žodžiai beriami greitakalbe ir trumpinio forma įsigali labiau nei ilgoji žodžio forma (Grossmann, Rainer 2004, 601). Iš

diafazinės pusės žvelgiant, trumpinimas yra labai paplitęs jaunimo kalboje, pavyzdžiui, *ampli* iš *amplificatore*, *pome* iš *pomeriggio*, *raga* iš *ragazzi*, *sig* iš *sigaretta*. Tokio tipo trumpiniai italų kalbotyroje vadinami terminu „santrumpa“ (ital. *accorciamento*). Kartais sutrumpinto žodžio reikšmė sutampa su ilgesnio pamatinio žodžio reikšme, jis nėra laikomas trumpiniu, pavyzdžiui, *auto* iš *automobile*. Išskirtiniai atvejai yra priešdėliniai trumpiniai, pavyzdžiui, *sub-* iš *subaqueo*, *ex-* iš *ex-marito*, *ex-moglia*, dabartinėje šnekamojoje kalboje vartojami kaip atskiri žodžiai, kitaip tariant, laisvosios morfemos. Trumpinių formos būna vienskiemenės, pavyzdžiui, *ex*, tačiau labai dažnai būna dviskiemenės, o retesniais atvejais pasitaiko ir triskiemenių formų, pavyzdžiui, *cinema* iš *cinematografo*, nors dabar dažnai pasitaiko ir dar trumpesnė šio žodžio forma, plg. *cine*. Taip pat galima pateikti pavyzdžių ir tokių atvejų, kai žodis trumpinamas atmetus jo pradžią, bet taip italų kalboje dažniausiai nutinka su žodžiais, atėjusiais iš anglų kalbos, pavyzdžiui, *bus* iš *autobus*, *fax* iš *telefax*. Įdomu, kad vartojant jas daugiskaita, šios formos lieka nekaitomos, pavyzdžiui, *foto*, o gramatinės kategorijos nusakomos artikkeliu, kuris italų kalboje yra privalomas (Grossmann, Rainer 2004, 603). Beje, minėti autoriai pažymi, kad šiems aukščiau minėtiems trumpiniams nusakyti vartojami terminai yra jau nusistovėję ir plačiai žinomi (plg. „santrumpa“, „priešdėlinis trumpinys“), tuo labiau, kad daugelis tokio tipo trumpinių yra tarptautinės kilmės žodžiai.

Lietuvių mokslinėje literatūroje trumpiniu yra vadinamas fonetiškai ir grafiškai realizuotas leksinis vienetas, kilęs iš ilgosios žodžio formos (Sinkevičiūtė 2006, 21). Stasys Keinys (1999, 10) sako, kad trumpinant jau esamus žodžius galima gauti daugybę naujų žodžių, tačiau kartu autorius pastebi, kad lietuviai, skirtingai nei kitų kalbų vartotojai, retai kuria tokius dirbtinius žodžius. Urbutis (2009, 353) griežtai atskiria trumpinius nuo abreviatūrų ir akronimų bei pažymi, kad trumpiniai susidaro išskirtinai šnekamojoje kalboje, „praleidžiant jau esamo žodžio dalį“. Jis teigia, kad bendrinių žodžių trumpinimas yra gana naujas reiškinys, tačiau asmenvardžius trumpinti įprasta jau seniai (Urbutis 2009, 354). Toliau autorius vartoja terminą „hipokoristinis vardas“ – tai vardo variantas, kuris yra vardo darinys, turintis savo reikšmę, dažnai mažumo ar malonumo, ir tuo skiriasi nuo ilgojo, oficialiojo vardo. Autorius pateikia tokius pavyzdžius: *Algis* < *Algimantas*, *Inga* < *Ingrida*, *Robis* < *Robertas* ir pažymi, kad šiuose pavyzdžiuose yra išlaikyta vardo dalis, tačiau gali būti ir deformuotų darinių. Apibendrinamas Urbutis teigia, kad hipokoristiniai vardai savo susidarymu beveik nesiskiria nuo kitų trumpinių (ten pat).

Italų kalbotyroje irgi vartojamas terminas „hipokoristikas“ (ital. *ipocoristico*), kai kalbama apie asmenvardžių trumpinius. Hipokoristikas – tai dažniausiai fonetiškai modifikuotas vardo variantas apibrėžia Anna Thornton (1996, 100). Mokslininkė pažymi, kad

hipokoristikų formavimosi etapuose kartais įvyksta nenumatyti ir jokiais taisyklėmis nepagrindžiami pokyčiai, tokie kaip, pavyzdžiui, reduplikacijos, kurias autorė vadina „vaikų kalba“ (Thornton 1996, 109). Šis teiginys atitinka anksčiau minėtą Urbučio teiginį, kad trumpiniai yra šnekamosios kalbos reiškiniai.

David Crystal (2019, 130) užsimena apie vardų trumpinimą, vartodamas terminą „santrumpa“ (angl. *abbreviation*) ir sako, kad jos skirstomos į kelias rūšis, iš kurių galima išskirti „trumpinį“ (angl. *clipping*): tai toks būdas, kai žodžio dalis, dažniausia pradžia, pakeičia visą pilną ilgą žodį (pvz., *demo*, *fridge* ir pan., neretai prie sutrumpintos formos pridedant galūnę -s). Tas pats procesas vyksta ir varduose, pavyzdžiui, *Betty* iš *Elizabeth*, *Bill* iš *William* (Crystal 2019, 131).

Geert Booij (2005, 21) vartoja terminą „trumpinimas“ (angl. *truncation*), ypač aptardamas vardų trumpinių formavimosi būdus. Mokslininkas pažymi, kad daugeliu atvejų kirčiuotas skiemuo lieka sutrumpinto vardo, kurį dažniausiai sudaro du skiemenys, centras. Autorius tai iliustruoja pavyzdžiais, kuriuose nurodo kirtį ir kaip turėtų būti kirčiuojamas vardas:

- anglų k.: *Dave* < *Dávid*, *Liz* < *Elízabeth*, *Kate* < *Kátherine*, *Sue* < *Súsan*;
- vokiečių k.: *Hans* < *Johánnes*, *Henk* < *Héndrik*, *Sanne* < *Suzánne*;
- prancūzų k.: *Dom* < *Dominíque*, *Val* < *Valeríe*, *Fab* < *Fabríce*;
- ispanų k.: *Dina* < *Alexandrína*, *Marga* < *Margaríta*, *Neto* < *Ernésto*.

Toliau Booij (2005, 21) pažymi, kad sutrumpinimas dažnai veikia ir trumpinio baigmenis: anglų kalboje dažnai prie trumpinio pridedami baigmenys: -y arba -ie, o vokiečių kalboje: -i, -e arba -o, pavyzdžiui:

- anglų k.: *Becky* < *Rebecca*, *Suzy* < *Suzanne*, *commie* < *communist*;
- vokiečių k.: *Andi* < *Andréas*, *Daggi* < *Dágmar*, *Fundi* < *Fundamentalist*, *Wolle* < *Wolfgang*, *Realo* < *Realist*.

Apibendrinamas Booij (2005, 22) teigia, kad žodžių trumpinimo esminis bruožas yra redukcija, o tai nėra įprastas procesas morfologijoje ir iš gautos formos negalima suprasti tiesiogiai naujo darinio prasmės, „trūksta semantinio skaidrumo“. Apie pasitaikantį semantinį neatitikimą rašo ir Carla Marcato (2009, 20), kuri teigia, kad nepakanka tirti tik onimų sandarą, bet reikia atsižvelgti ir į ekstralingvistines aplinkybes ir pateikia pavyzdį, kaip skirtingai gali būti suprantamas asmenvardžio *Antonio* populiarus trumpinys *Toni*² priklausomai nuo regiono,

---

² Asmenvardžio *Antonio* populiarus trumpinys *Toni* šiaurinėje Italijoje vartojamas kaip *Togno*, o iš šio trumpinio kilo bendrinis žodis, pridedant priesagą: *tognino* („kvailelis“). 1918 m. italų kalbos žodynuose yra patvirtinta, kad tokiu vardu - *tognit* buvo vadinami Austrijos kareiviai, kurie anuomet laikomi okupantais ir ypač nemėgstami italų liaudies Lombardijos ir Veneto regionuose. Šiuolaikiniuose italų kalbos žodynuose galima rasti, kad *toni*

laikotarpio ar kitų aplinkybių. Šis ir panašūs pavyzdžiai buvo pradėti tyrinėti dar 1968 m, italų lingvisto ir filologo Bruno Migliorini (Marcato 2009, 21).

Kalbant apie terminiją, Booij (2005, 6) pripažįsta, kad daugelis aptartų terminų yra kilę iš anglų kalbos, nors anglų kalba nėra geras pavyzdys morfologiniam tyrinėjimui. Mokslininkas ragina pažvelgti į įvairiausias kalbas ir suprasti tų kalbų morfologines galimybes, kurios gali labai skirtis tarpusavyje.

1.3 Vardo trumpinimo būdai ir juos lydintys reiškiniai lietuvių ir italų kalbose

Kasdienėje kalboje yra nepatogu vartoti ilgus tikrinius vardus, todėl nuo senų laikų juos siekta trumpinti (Zinkevičius 2008, 324). Kad šis reiškinys yra senas ide. kalbose, rašo ir Sinkevičiūtė (2006, 51). Trumpiniai vartojami dažniausiai šnekamojoje kalboje, bendraujant neoficialiu stiliumi ir siekiant kalbos ekonomijos. Tikrinių žodžių trumpinių atsiradimo būdai yra tokie patys kaip bendrinių ir turi tuos pačius dėsningumus, nors yra ir tik jiems būdingų dėsningumų (Sinkevičiūtė 2002, 318).

Lietuvių kalbotyroje apie trumpinius ir trumpinimo būdus nėra daug rašyta. Anot Sinkevičiūtės (2002, 318), tiriant trumpinių susidarymo būdus galima vartoti apokopės, aferezės ir sinkopės terminus. Dar pasitaikantys reiškiniai yra reduplikacijos bei įvairių sufiksų pridėjimas, tokiu būdu gaunant priesagų vedinius iš trumpinių. Su trumpinimu yra susiję ir trumpinių pamatinių žodžių deformacijos procesai, o trumpinio struktūra dažnai priklauso ir nuo pamatinio žodžio skiemenų skaičiaus. Dažniausias lietuvių vardų trumpinimo būdas yra iš vardo pradžios (Sinkevičiūtė 2002, 339). Kai kurie trumpiniai turi deformuotą kamieną arba gali būti praplėsti priesagomis.

Pasitaiko atveju, kai vardai keičiami kitos kilmės panašiai prasidedančiais asmenvardžiais arba pravardėmis. Dažnai prie vardo pridedama deminutyvinė, malonybinė arba menkinamoji priesaga, taip trumpiniui suteikiant ne naują reikšmę, o tik emocinį vertinimą (Sinkevičiūtė 2002, 338). Priesagos dažniausiai pasitaikančios yra deminutyvinės: *-ukas, -elis, -ytė, -utė*, bet yra ir tik vardų trumpiniams būdingų priebalsinių priesagų, plg. *-šė, -cė, -ka, -kė* (Sinkevičiūtė 2002, 337).

Italų literatūroje aptariami įvairūs hipokoristikų sudarymo būdai ir juos lydintys procesai. Thornton (1996, 101) skiria tokius hipokoristikų tipus: a) formos, kurios sutampa su pamatinio žodžio pradžia; b) formos, kurios sutampa su pamatinio žodžio pabaiga ir c) reduplikacinės

---

suteikiama ir „klouno“ prasmė, o toks pat angliškas asmenvardis *Tony* nurodomas kaip vardo *Antony* trumpinys ir yra laikomas anglicizmu. Be to, kai kuriuose kituose Italijos regionuose *toni* gali turėti reikšmes: „kombinezonas, skirtas darbui arba sportavimui“, kurio kelnės parastai būna trumpos, maždaug iki kelių, o tai irgi sietina su klouno įvaizdžiu. Dar kai kuriuose šiauriniuose Italijos regionuose hipokoristikas *Toni* gali būti vartojamas nusakant tokias žmogaus būdo ar išvaizdos savybes, kaip paprastumas ar net gremėzdiškumas (Marcato 2009, 21).

formos, sukurtos fonologinių procesų metu ir būdingos vaikų kalbai, šio proceso metu reduplikuojamas antras nuo galo skienuo, pvz., *To-tó* < *An-tó-nio*, *Ce-cé* < *Fran-cé-sco*, *To-tó* < *Sal-va-tó-re*. Mokslininkė pažymi, kad šių trijų tipų trumpiniai dažniausiai yra dviejų skienuo, iš kurių pirmasis visada bus kirčiuotas.

Panašiai hipokoristikų tipus aprašo ir Grossmann, Rainer (2004, 605), tik tipus labiau detalizuoja ir pateikia daugiau pavyzdžių. Taigi, pirmam hipokoristikų tipui priskiriami trumpiniai, kurie susiformavo apokopės būdu, yra dažni ir kartais turi savybę prisijungti priesagas, plg. *Ale* < *Alessandra*, *Alessandro*, *Alessia*, *Anto* < *Antonella*, *Antonietta*, *Bea* < *Beatrice*, *Dona* < *Donatella*, *Edo* < *Edoardo*, *Fede* < *Federica*, *Giampa* < *Giampaolo*, *Vale* < *Valentina*, *Valeria*.

Antram hipokoristikų tipui priskiriami aferezės būdu susiformavę trumpiniai, skiriami į du pogrupius: a) nedeformuotu pamatu ir b) deformatu pamatu. Atvejai, kurie iliustruoja nedeformuotu pamatu susiformavusius aferezės būdu hipokoristikus, yra, pavyzdžiui, *Cia* < *Lucia*, *Milla* < *Camilla*, *Nardo* < *Leonardo*, *Sandra* < *Alessandra*. Deformatu pamatu susiformavę aferezės būdu trumpiniai yra, pavyzdžiui, *Dino*, *Duccio* < *Aldo*, *Guido*, *Alfredo*, *Lino* < *Angelo*, *Nino*, *Nuccio*, *Nello* < *Giovanni*, *Antonio*, *Pino*, *Puccio* < *Giuseppe*, *Rino* < *Gennaro*, *Gaspere*. Autoriai pažymi, kad šie hipokoristiniai trumpiniai susiformuoja redukcijos proceso metu ir neretai trumpinys lieka tik vieno skiemens žodis, bet pasitaiko atvejų, kai trumpinys yra triskiemenis, pavyzdžiui, *Menico* < *Domenico*, *Polito* < *Ippolito*. Be to, kaip teigia autoriai (Grossmann, Rainer 2004, 606), jei prie šio tipo hipokoristikų yra pridama priesaga, o trumpinio kamieną sudaro paskutinis pamatinio vardo garsas prieš priesagą (arba trečio nuo galo skiemens garsas ir paskutiniai du skiemenys), tuomet ir tolesniame jų raidos procese išsivysto dar daugiau įvairių trumpinių, kurie yra labai nutolę nuo pamatinio žodžio ir tampa sunkiai atpažįstami. Kai kada jie tampa net savarankiškais vardais, pavyzdžiui, *Gino*, *Ghino* < *Luigi*, *Ugo* < *Arrigo*. Tai rodo didelę jų įvairovę.

Trečiam hipokoristikų tipui priklauso reduplikaciniai vediniai. Autoriai (Grossmann, Rainer 2004, 605) irgi atkreipia dėmesį, kad tai yra panašu į vaikų kalbą. Šiuo trumpinimo būdu susidariusios formos turi įvairių fonologinių savybių, pavyzdžiui, priebalsių dvigubinimą, balsio ir priebalsio derinimą, fonemų supaprastinimą ir pan. Tokie hipokoristikai yra, pavyzdžiui, *Iaia* < *Alessandra*, *Flavia*, *Illaria*, *Lalla* < *Giuliana*, *Laura*, *Moma* < *Simona*, *Titti* < *Patrizia*, *Tiziana*.

Paolo D'Achile (1995, 251) rašo apie trumpinius, kurie vartojami kreipiantis į žmogų ir sako, kad šiems trumpiniams būdinga pokirtinių skienuo redukcija, pavyzdžiui, *An-dré* < *An-dré-a*; *Antó* < *An-tó-nio*; *Giú* < *Giú-lia*. Šie trumpiniai yra sudaryti apokopės būdu, kaip ir kiti

panašūs atvejai, kai vardas sutrumpinamas antrame skiemenyje, o kirtis yra perkeliama į pirmąjį hipokoristiko skiemenį, pvz., *Dá-ni* < *Da-nié-le*; *Sí-mo* < *Si-mo-nét-ta*; *Cá-mi* < *Ca-míl-la*.³

Emidio De Felice (1982, 177) pažymi, kad labai dažnas italų vardų trumpinimo būdas yra aferezė su reduplikacija, kai paskutinis skiemens priebalsis tampa pradiniu, pvz., *Lele* < *Daniele*; *Peppe* (arba *Beppe*) < *Giuseppe*; *Gigi* < *Luigi*. Pasak De Felice (1982, 181), dar didesnė ir gausesnė trumpinių grupė yra priesagų *-ino*, *-ina*, *-etto*, *-etta*, *-uccio*, *-uccia* vediniai, kurie yra trumpinami aferezės būdu, kai trumpinio kamieną sudaro paskutinis pamatinio vardo garsas prieš priesagą arba trečiasis nuo galo skiemens garsas ir paskutiniai du skiemenys. Autorius pabrėžia, kad tai yra labiausiai paplitęs hipokoristinės vardo formos sudarymo būdas, pavyzdžiui, *Giovànni* → *Giovann-ino* → *Nino*; *Màrta* → *Mart-ina* → *Tina*; *Silvija* → *Silvi-etta* → *Ietta*; *Mari* → *Mari-uccia* → *Iuccia*; *Càndido* → *Candid-uccio* → *Duccio*; *Francésco* → *Francesch-etto* → *Chetto*; *Còsima* → *Cosim-ina* → *Mina*.

Marcato (2009, 30) šalia jau paminėtų būdų išskiria dar vieną – tai sutrauktiniai vardo variantai, atsiradę sinkopės būdu, pavyzdžiui, *Dante* < *Durante*; *Gianni* < *Giovanni*. Šie trumpiniai turi sutrumpėjusį pamatinio vardo kamieną ir tokiu trumpinimo būdu dažnai trumpinami sudėtiniai vardai, tokie kaip, pavyzdžiui, *Marisa* < *Maria Luisa*; *Mariella* < *Maria Gabriella*; *Pigi* < *Pier Luigi*.

Thornton (1996, 100) pažymi, kad dažniausiai italų vardų hipokoristikai yra dviejų skiemenų ir jo baigmuo yra balsis: moteriškos giminės hipokoristikai dažniausiai turi baigmenį *-a*, o vyriškos giminės hipokoristikai dažniausiai turi baigmenį *-o*. Plg. *Rita* < *Margherita*, *Tano* < *Gaetano*. Taip pat mokslininkė pastebi ir dažniausiai pasitaikančias hipokoristikų priesagas: vyriškos giminės: *-uccio*, *-ello*, moteriškos giminės priesagos *-uccia*, *-ella* (Thornton 1996, 102). Italų kalbos gramatikoje (Serianni 2014, 653) nuodoma, kad priesagos *-ello*, *-ella bei -ino*, *-ina* yra deminutyvinės priesagos, išlikusios nuo lotynų kalbos laikų, todėl paplitusios ne tik italų, bet ir visose romanų kalbose. Tuo tarpu priesagos *-etto*, *-etta* irgi turi deminutyvinę reikšmę, tačiau jų kilmė nėra iki galo aiški, o paplitimas pastebimas labiau Romos apylinkėse. Kitos priesagos *-uccio*, *-uccia* yra menkinamosios reikšmės, o pietiniuose Italijos regionuose jos turi ir kitą formą: *-uzzo*, *-uzza*, be to, yra paplitusios ne tik kaip asmenvardžių priesagos, bet ir toponimų, ir pravardžių priesagos (Serianni 2014, 654).

Dar vienas svarbus reiškinys, būdingas tik italų kalbai, yra priebalsių dvigubėjimas (ital. *raddoppiamento fonosintattico*, angl. *syntactic gemination*). Šis reiškinys yra būdingas

---

³ Trumpinių kirčiavimas yra svarbus aspektas italų kalboje, tačiau šiame darbe nebus į tai atsižvelgta, nes respondentų nebuvo prašyta žymėti kirtį.

išskirtinai tik šnekamajai kalbai, kai yra ištariami dvigubi priebalsiai, tariant girdima lyg padaryta pauzė tarp skiemenų, šiais atvejais: a) jeigu dvigubinamas priebalsis yra tarp balsių; b) trumpame žodyje; c) pokirtiniame skiemenyje. Tai yra tam tikras regresyvinės asimiliacijos reiškinys, tačiau atsirandantis ne pačiame skiemenyje, o ties dviejų skiemenų (arba trumpų žodžių) riba. Šis reiškinys yra paplitęs tarp kalbėtojų centrinėje ir pietų Italijoje, mažiau arba visai nepasireiškia šiaurinių Italijos regionų tarmėse. Grafiškai šis reiškinys nėra niekaip žymimas, jis yra tik šnekamosios kalbos reiškinys. Trumpinant vardus jis dažnai yra girdimas, nors užrašomas ne visada, tai yra labiau individualus kalbėtojo pasirinkimas (Dardano, Trifone 2014, 629).

Apibendrinat apžvelgtą literatūrą, šio darbo tyrimui galima pritaikyti tokią vardų trumpinių tyrimo metodiką, tinkančią abiejų kalbų vardų trumpiniams tirti:

1) išskirti trumpinius iš visų kitų vardų formų, kurias pateikė respondentai;

2) suskirstyti vardų trumpinius į pagrindines grupes:

- nedeformuoti nepriesaginiai trumpiniai;
- nedeformuoti priesaginiai trumpiniai;
- deformuoti nepriesaginiai trumpiniai;
- deformuoti priesaginiai trumpiniai;
- sutrauktiniai vardai;
- regioninės kalbos trumpiniai.

Kiekvienos iš šių grupių trumpiniai dar išskiriami pagal tai, iš kokios pamatinio vardo dalies yra padaryti, t.y. pagal pamatą; tuo remiantis galima suskirstyti ir lietuvių bei italų vardų trumpinius į tipus, pavyzdžiui, kurio skiemens pamatu padarytas trumpinys, ar jis turi priesagą, ar yra deformuotas. Pagal trumpinio tipą galima visus trumpinius skirstyti į tris pagrindines grupes ir grupėms vartoti literatūroje siūlomus terminus: apokopė, aferezė ir sinkopė. Tokiu būdu suskirsčius trumpinius, galima nustatyti, koks trumpinimo būdas yra labiausiai paplitęs trumpinant lietuvių vardus bei koks vardų trumpinimo būdas yra paplitęs italų kalboje.

3) Kitus vardo variantus, kurie nepriskiriami trumpiniams, reikia suskirstyti grupėmis, priklausomai nuo gautų rezultatų: priesaginiai vediniai, vardo keitimas kitu vardu, vardo variantas iš kitos kalbos, pravardės.

Tyrimo eigoje siekiama palyginti gautus rezultatus, nustatyti lietuvių ir italų vardų trumpinimo būdus ir rasti dažniausią vardų trumpinimo būdą lietuvių bei italų kalbose.

2. Lietuvių ir italų vardų trumpinimo polinkių tyrimas

2.1 Įvadas į tiriamąją dalį

2.1.1 Pasiruošimas tyrimui, vardų atranka

Šiame darbe tiriama, kokiais būdais trumpinami vardai lietuvių ir italų kalbose. Analizei atlikti pasirinkta 45 lietuvių ir 45 italų vardai. Jie atrinkti atsižvelgus į keletą svarbių faktorių:

1) Vardo populiarumą:

Siekta, kad vardas būtų populiarus aktualiuoju laiku, tokiu būdu respondentams būtų lengviau prisiminti ir užrašyti vardo trumpinį žmogaus, kurį pažįsta, jo vardo formą, kurią vartoja.

2) Vardų įvairovę:

Analizuoti ir ankstesniais laikais populiarūs, klasikiniai vardai, tokie kaip *Nijolė, Elena, Algimantas* ir *Algirdas*, o italų kalboje – *Chiara, Caterina, Giovanni* bei *Giuseppe*.⁴ Tokiu būdu siekta sulaukti įvairaus amžiaus grupių respondentų palankių atsakymų. Parenkant lietuvių vardus, naudotasi K. Kuzavinio ir B. Savukyno „*Lietuvių vardų kilmės žodynu*“, taip pat vardai buvo renkami pagal paskelbtus straipsnius: Sinkevičiūtė (2014a, 3) bei Sinkevičiūtė (2014b, 3). Italų vardai atrinkti pasitelkus E. De Felice sudarytą italų vardų žodyną „*Dizionario dei nomi italiani*“ bei statistinius duomenis apie populiariausius vardus, kuriais pavadinti vaikai per pastarąjį dešimtmetį⁵;

3) Vardų skaičių:

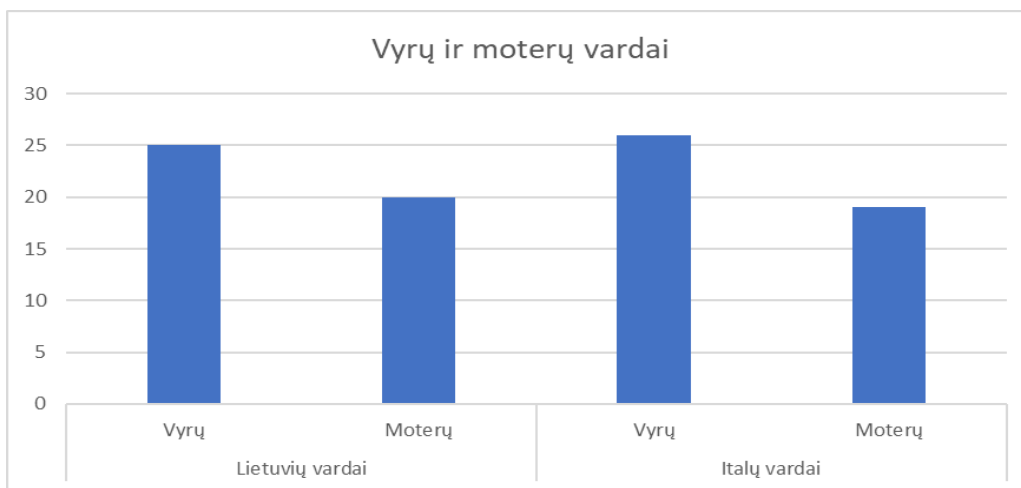
Analizei buvo reikalingas panašus vyrų ir moterų vardų skaičius, tokiu būdu siekiant sulaukti atsakymų iš abiejų lyčių atstovų. Darbo autorės nuomone, remiantis įvairias tyrimų apie vyrų ir moterų tarpusavio komunikaciją duomenimis, straipsniuose Aukett, Ritchie, Mill (1988, 58) bei Burleson, Kunkel (2009, 80) vardų trumpinimas dažniausiai vyksta neformalioje aplinkoje tarp draugų vyrų ir draugių moterų, o priešingos lyties atžvilgiu vardo trumpinimas yra retesnis. Atrinktų vyrų ir moterų vardų pasiskirstymas abiejose kalbose pavaizduotas 1 pav., iš kurio matyti, kad lietuvių vyrų vardų skaičius yra panašus kaip ir italų vyrų, atitinkamai – lietuvių moterų vardų panašus skaičius kaip ir italų moterų vardų.

---

⁴ Visų vardų sąrašas pateiktas Priede Nr. 1

⁵ Statistiniai duomenys apie dažniausiai suteikiamus vardus berniukams ir mergaitėms Italijoje: <https://www.istat.it/it/dati-analisi-e-prodotti/contenuti-interattivi/contanomi>

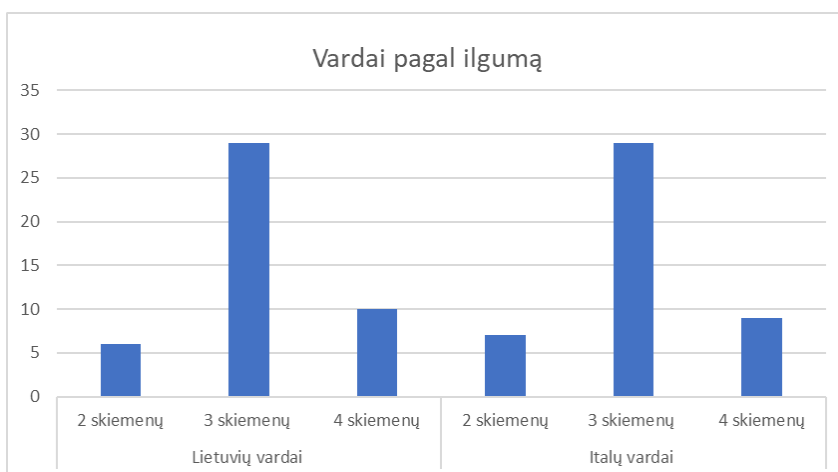

1 pav. Analizei atrinktų vyrų ir moterų vardų pasiskirstymas

4) Vardo ilgį:

Atrenkant vardus buvo svarbus ir jų ilgis. Didžiąją dalį atrinktų analizei vardų sudaro trijų skiemenų vardai: po 29 lietuvių ir italų vardus. Iš ilgesnių vardų, kuriuos sudaro keturi skiemenys, atrinkta 10 lietuvių ir 9 italų vardai. Dėl duomenų analizės patikimumo ir tikslumo buvo įterpti ir trumpi vardai, sudaryti iš dviejų skiemenų: 6 lietuvių vardai ir 7 italų vardai. Tokiu būdu siekta dviejų tikslų: pateikti respondentui didesnę įvairovę bei gauti vardų trumpinius, kuriuos respondentas girdėjo ar pats vartoja, nekoncentruojant jo dėmesio ties ilgo vardo trumpesniais variantais. Atrinktų analizei vardų pasiskirstymas pagal ilgį pavaizduotas 2 pav.

2 pav. Analizei atrinktų vardų pasiskirstymas pagal skiemenų skaičių

Visi atrinkti analizei vardai surūšiuoti abėcėlės tvarka lietuvių ir italų kalbomis bei sudėti į anketas, atitinkamai paruoštas lietuvių ir italų gimtakalbiams respondentams. Anketose laisva forma, be privalomo pasirinkimo varianto galimybės, buvo prašoma įrašyti vardo trumpinio formą. Taip pat buvo leista įrašyti visas tiriamojo vardo formas, kurias vartoja ar žino

respondentas. Tai reiškia, kad visi pateikti vardo variantai yra priimti kaip duomenys; jei respondentas nenurodė trumpojo vardo varianto, galėjo įrašyti pastabą, kad vardo netrumpina. Tokiu būdu leista respondentams jaustis nevaržomiems, skatinta prisiminti ar pagalvoti apie artimus, pažįstamus ar sutiktus žmones, kurių vardų variantus prašoma pateikti. Pastabos bei komentarai taip pat nebuvo riboti, buvo leista įrašyti neribotą skaičių simbolių kiekviename iš anketos langelių. Tai apsunkino duomenų apdorojimo procesą, reikalavo daugiau laiko ir dėmesio atrenkant vardų trumpinius, tačiau davė ir daug naudingos informacijos, suteikė savotišką „grižtamąjį ryšį“ iš respondento, tuo labiau, kad anketos buvo anoniminės, nebuvo prašyta registruotis ar nurodyti savo asmeninių duomenų ar kontaktų.

Anketose, kurios platintose elektroninėje erdvėje, respondentų buvo prašoma pateikti apie save trumpą informaciją. Italų kalba paruoštoje anketoje buvo prašyta nurodyti: tautybę, lytį, amžių ir geografinę regioną, iš kurio respondentas save kildina, nuorodą, kuri nebūtinai turėjo sutapti su regionu, kuriame respondentas gyvena anketavimo metu. Lietuvių kalba paruoštoje anketoje buvo prašoma nurodyti: kalbą, kuria kalbama namuose, lytį, amžių bei kilmės vietą ir dabartinę gyvenamąją vietą. Vienas iš pagrindinių reikalavimų respondentams buvo kalbos vartojimas gimtakalbio lygiu. Anketoje lietuvių kalba taip pat buvo prašyta nurodyti geografinę kilmės vietą, nes daryta prielaida, kad gimtoji regioninė kalba daro įtaką respondento šnekamajai kalbai, o taip pat šiuo tikslu siekta sužinoti dialektinius vardų trumpinius; tai ypač aktualu tiriant italų trumpinius.

Anketose, abiem kalbom buvo prašoma nurodyti savo amžių metais. Pirminis tyrimo tikslas buvo pasiekti kuo platesnę amžiaus grupių auditoriją. Suprantama, kad vyresnioji karta nėra gerai įvaldžiusi šiuolaikinių technologijų, todėl buvo prašoma jaunimo, studentų pasidalinti anketa su savo tėvais, seneliais, artimaisiais, padėti jiems užpildyti anketa.

Ruošiant anketa, buvo daryta prielaida, kad vyrų ir moterų atsakymai gali skirtis, todėl pateikiant informaciją apie save, respondentų prašyta nurodyti savo lytį, leidžiant pasirinkti iš dviejų galimybių. Dar nepradėjus platinti anketų toks pateikimas buvo sukritikuotas Italijoje, teigiant, kad jau bemaž dešimtmetis, kai Europos valstybėse yra būtina palikti ir trečią galimybę nurodant lytį: „Kita“. Atsižvelgus į kritiką, anketų forma buvo pakoreguota. Lietuviškoje anketoje žodis „Kita“ buvo pakeistas žodžiu „Nenurodysiu“, tokiu būdu leista respondentui likti anonimiškam lyties požiūriu, jei jis to pageidavo.

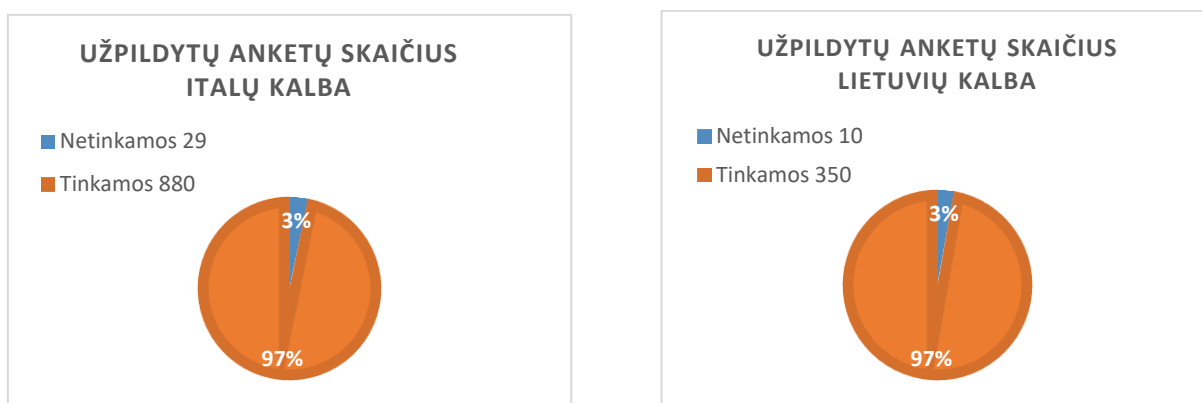
Anketos platintos „Google Docs“ platformoje, kur galima stebėti respondentų aktyvumą, užpildytų anketų skaičių, o rezultatus nesunkiai sugeneruoti į lentelę *Excel* programa. Platinimui pasitelkti asmeniniai ryšiai, socialiniai tinklai bei grupės ir kurso draugai Sienos universitete

Italijoje. Anketos lietuvių kalba taip pat platintos elektroniniu būdu, pasitelkus asmeninius ryšius bei socialinius tinklus. Sukurtų anketų šablonai pateikiami prieduose Nr. 2-3

2.1.2 Apklausa eiga, duomenų gavimas, respondento „pažinimas“

Anketų pobūdis. Per kelis mėnesius, kol truko tyrimas, buvo sulaukta 909 italų respondentų užpildytų anketų. Lietuvių kalbos vardų tyrimas truko trumpiau, apie mėnesį, pavyko surinkti 360 respondentų užpildytų anketų. Kiekvienas respondentas automatiškai gavo identifikacinį numerį, kuriuo atpažįstamas vėliau tyrime. Atrenkant duomenis analizei, dalies anketų atsisakyta, nes neatitiko gimtosios kalbos tautybės kriterijų, taip pat rasta ir sugadintų, nebaigtų pildyti anketų.

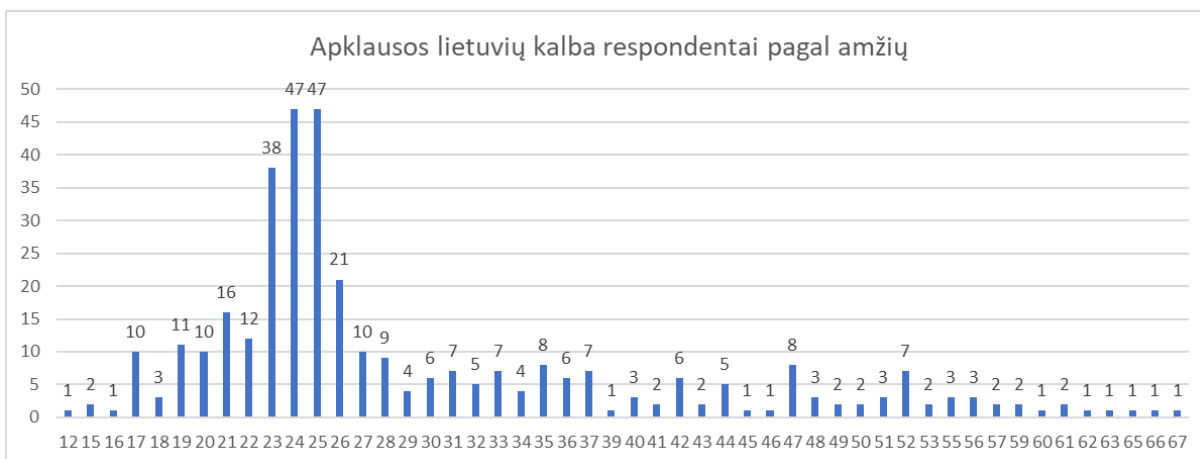
Gautų užpildytų anketų skaičius pavaizduotas 3 pav.:

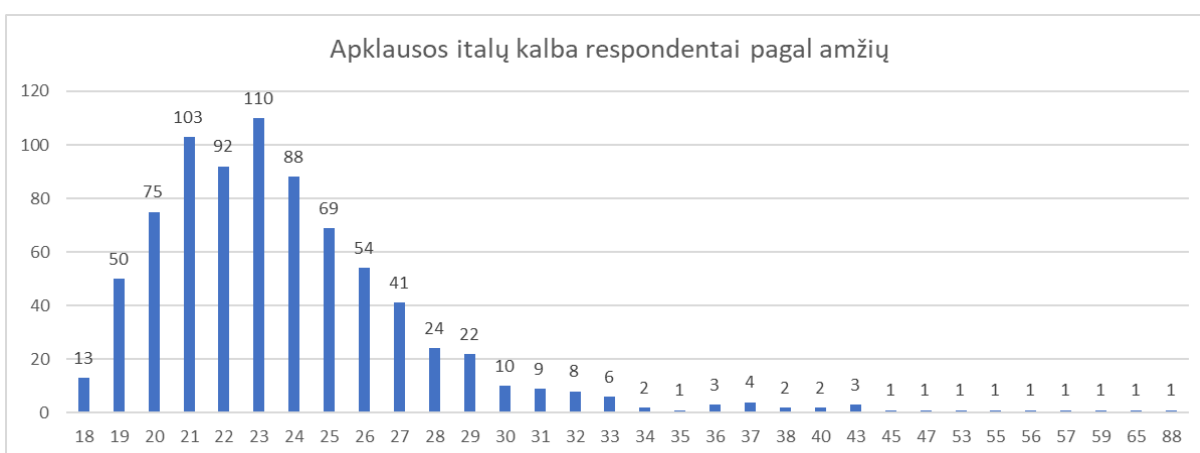
3 pav. Užpildytų anketų skaičius italų ir lietuvių kalbomis

Iš 3 pav. matoma, kad procentinis gautų tinkamų analizei duomenų kiekis yra vienodas - 97 %, nors lietuvių respondentų atsakymų sulaukta žymiai mažiau nei italų. Dėl to toliau darbe lyginant rezultatus bus remiamasi procentiniu skaičiumi, siekiant išlyginti kiekinį neatitikimą tarp gautų užpildytų lietuvių bei italų anketų.

Respondentų pasiskirstymas pagal amžių. Lietuvių respondentų amžiaus vidurkis yra 29.7 metų; jausias respondentas nurodė esantis 12 metų amžiaus, o vyriausias – 67 metų amžiaus. Tuo tarpu italų respondentų statistinis amžiaus vidurkis yra 24 metai; jausias respondentas nurodė esantis 18 metų amžiaus, o vyriausias – 88 metų amžiaus. Respondentų pasiskirstymas pagal amžių pateikiamas 4 ir 5 pav.:

4 pav. Apklauso lietuvių kalba respondentai pagal amžių

5 pav. Apklauso italų kalba respondentai pagal amžių

Toks respondentų pasiskirstymas pagal amžių nestebina, nes anketos platintos elektroniniu būdu ir per socialinius tinklus, kur šiuo metu aktyviausi yra 16–35 metų asmenys⁶ tiek Lietuvoje, tiek Italijoje. Kadangi nepavyko išlaikyti respondentų amžiaus balanso ir sulaukti panašaus skaičiaus atsakymų iš visų amžiaus grupių, toliau amžiaus faktoriaus įtaka trumpinant vardus nenagrinėjama.

Respondentų pasiskirstymas pagal lytį. Kaip minėta anksčiau, anketose abiem kalbom buvo suteiktos galimybės nurodyti lytį, pažymėti „Kita“ arba pažymėti „Nenurodysiu“. Įdomu, kad italai visiškai nesirinko pažymėti „Kita“ lytis, o lietuviai tokia galimybe pasinaudojo. Respondentų pasiskirstymas pagal lytį pavaizduotas 6-7 pav:

⁶ Statistiniai duomenys apie lietuvių įpročius naudojantis internetu: <https://osp.stat.gov.lt/skaitmenine-ekonomika-ir-visuomene-lietuvoje-2020/gyvenimas-internete>; statistiniai duomenys apie italų įpročius naudojantis socialiniais tinklais: <https://www.digitalic.it/wp-content/uploads/2019/02/Fasce-det%C3%A0-social-network-2019.jp>

6-7 pav. Italų ir lietuvių respondentų pasiskirstymas pagal lytį

Iš 6-7 pav. matyti, kad lietuviai vyrai šiek tiek aktyviau dalyvavo apklausoje, nes lietuvių vyrų respondentų procentinė dalis yra tris kartus didesnė nei italų, nors didžiąją respondentų lietuvių ir italų dalį sudarė moterys. Todėl toliau analizuojant trumpinius nebus kreipiamas dėmesys į lyties faktorių.

Respondentų italų pasiskirstymas pagal kilmės vietą. Italijos Respublikos teritorija yra padalinta į 20 administracinių vienetų, vadinamų regionais. Anketose italų respondentų buvo prašyta nurodyti savo kilmės geografinę nuorodą – regioną, iš kurio respondentas yra kilęs, nes nemaža dalis Italijos gyventojų vartoja gimtąjį dialektą neformalioje aplinkoje: šeimoje, artimųjų rate ir draugų būryje (Marazini 2010, 24). Lingvistinė situacija Italijoje yra labai įvairi, kiekvienas regionas kalba savu dialektu, kurie tarpusavyje labai skiriasi. Pati italų kalba yra vienas iš dialektų, standartinės kalbos statusą turintis tik dėl politinių priežasčių, susiformavus palankiai situacijai kaip rašytinės literatūrinės tradicijos tąsa⁷. Šiandieninė situacija yra pakitusi, remiantis statistiniais duomenimis⁸, italų kalbą namuose ir šeimos rate vartoja 45,9 % gyventojų, dar 32,2 % gyventojų nurodė namuose kalbantys tiek dialektu, tiek standartine italų kalba vienodai. Vis tik nemaža dalis - 14 % gyventojų, anot statistikos, namuose teikia pirmenybę tik dialektui.

Italų dialektai tarpusavyje yra labai skirtingi, panašumus galima išvelgti nebent tarp pietinių Italijos dialektų, kurie turi keletą bendrų bruožų⁹. Kitas pogrupis – šiaurinės Italijos dialektai. Be jų, dar yra skiriama centrinės Italijos dialektai¹⁰ bei atskirai Sardinijos dialektai,

⁷ Pagal: Palermo (2015, 179) XIII a. žymieji Italijos rašytojai Dantė, Petrarka ir Bokačio kūrė ir rašė to meto Florencijos dialektu. Tačiau toliau rašytinė kalba vystėsi, buvo tobulinama ir tolo nuo savo šaknų. Todėl dabar Toskanos dialektas skiriasi nuo standartinės italų kalbos *italiano standard*. Po Italijos suvienijimo, XIX a., rašytinė kalba buvo paskelbta oficialia Italijos kalba, tuo metu ja kalbėjo įvairiais duomenimis, nuo 2,5 iki 12 proc. populiacijos, o 75 proc. Italijos gyventojų buvo apskritai neraštingi, todėl jie net neturėjo galimybių išmokyti tuo metu oficialų statusą įgavusią naują kalbą.

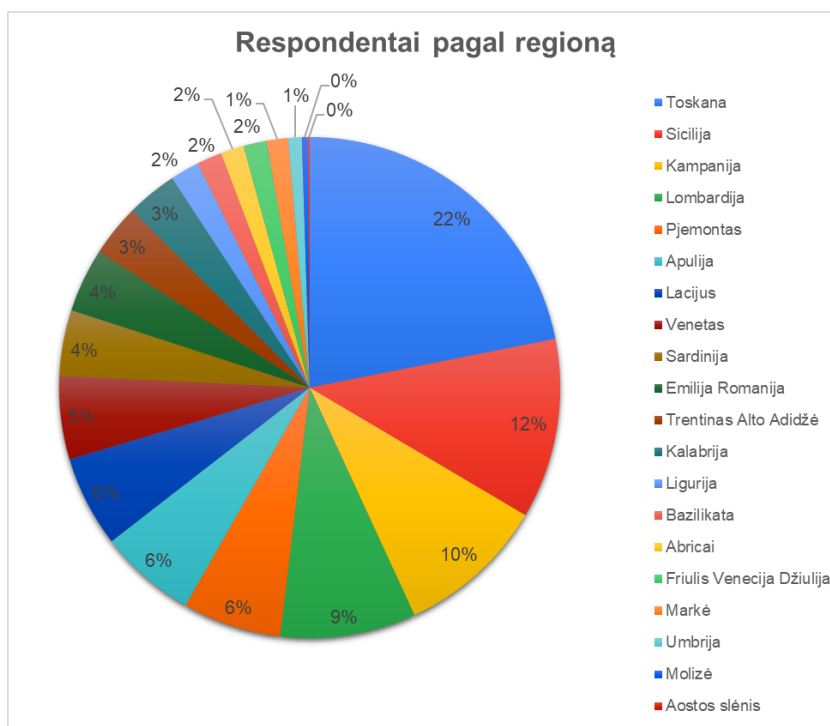
⁸ Statistiniai duomenys apie italų kalbos vartojimą namuose ir artimųjų rate 2015 metų duomenimis: <https://www.istat.it/archivio/207961>

⁹ Pagal: Marcato, C., *Dialetto, dialetti e italiano*, il Mulino, Bologna, 2002

¹⁰ Pagal: Varvaro A., *Il latino e la formazione delle lingue romanze*, il Mulino, Bologna, 2014

kurie yra išskirtiniai ne tik todėl, kad turi ir oficialios kalbos statusą autonominiame Sardinijos regione (Casula 2012, 07-02). Dėl vietovės išskirtinės geografinės padėties sardų dialektai buvo mažiau veikti kitų kalbų, o dėl savo fonetinio, leksinio autentiškumo šie dialektai pripažįstami kaip mažiausiai nutolę nuo lotynų kalbos šaknų (Wagner, Paulis 1999, 15)

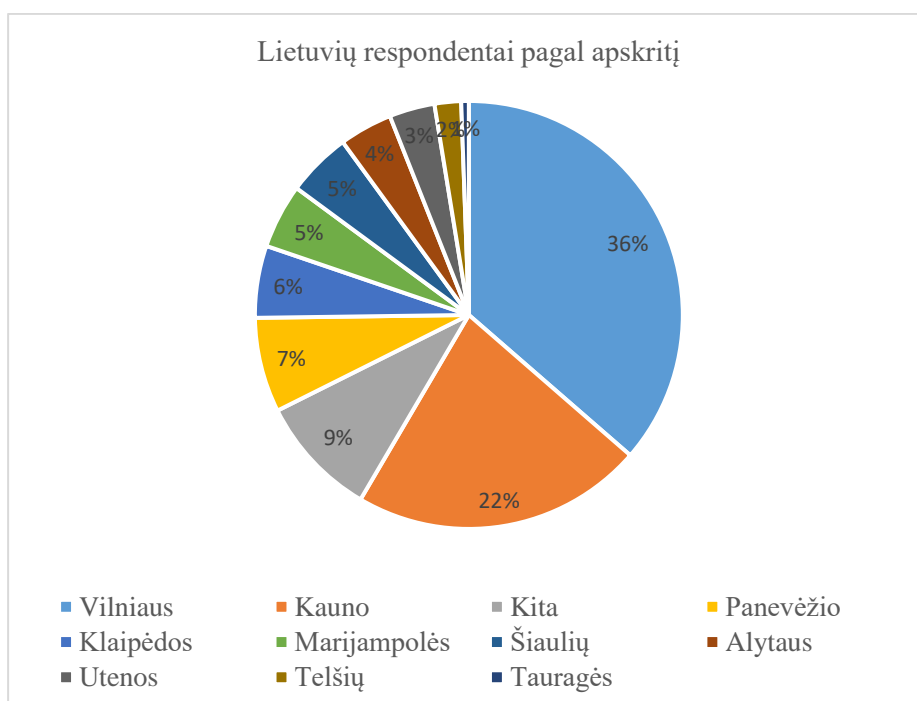
Taigi, buvo gauta užpildytų anketų iš visų dvidešimties Italijos regionų atstovų. Didžiausia respondentų dalis priskyrė save Toskanos regiono atstovams (175 gautos anketos) - tai galėjo veikti tyrimo autorės gyvenamoji vieta vykstant tyrimui, nes dauguma kontaktinių asmenų buvo iš universiteto aplinkos. Nemažas skaičius anketų gautas iš tokių regionų, kaip Sicilija (93 anketos), Kampanija (77 anketos) ir Lombardija (70 gautų anketų). Mažai pasitaikė anketų iš mažesnių Italijos regionų: Umbrijos (7 anketos), Molizės (3 anketos) ir Aostos slėnio (1). Italų respondentų pasiskirstymas pagal kilmės geografinę vietovę – regioną pavaizduotas 8 pav.

8 pav. Italų respondentai pagal jų kilmės geografinę nuorodą

Lietuvių kalba paruoštose anketose respondentų taip pat prašyta nurodyti kilmės vietovę. Be Lietuvoje gimusių, pasitaikė ir ne Lietuvoje gimusių respondentų, pavyzdžiui, tremtyje, Sibire. Todėl vienodinant ir sisteminant duomenis į didesnes grupes, respondentų nurodyta kilmės vieta buvo priskirta pagal dabar egzistuojančią administracinio Lietuvos padalinimo sistemą – pagal apskritis. Lietuvos teritoriją sudaro 10 apskričių. Anketuoti respondentai buvo kilę iš visų apskričių, daugiausia – iš Vilnius (127 anketos) ir iš Kauno (77

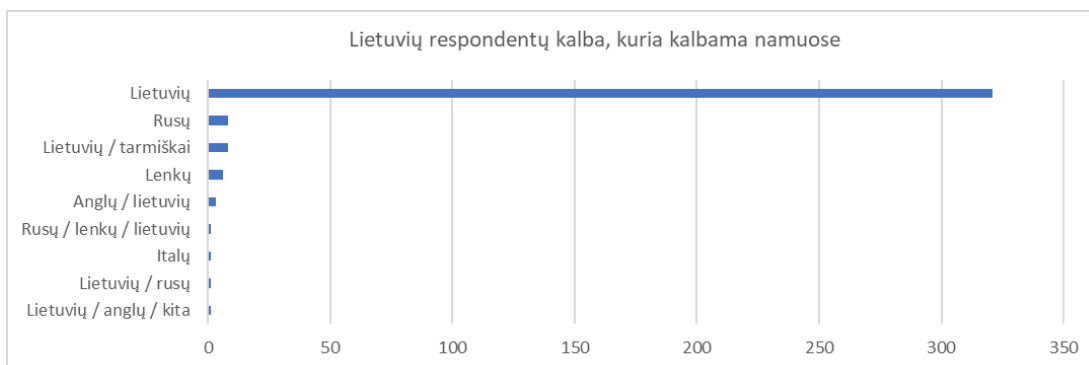
anketos) apskričių kilę respondentai. Iš kitų apskričių atstovų gautos anketos neviršija 30 vienetų. Ne Lietuvos teritorijoje gimę respondentai buvo priskirti prie skilties, kuri buvo pavadinta „Kita“ kilmės vieta, tarp jų buvo respondentų, gimusių Sibire, taip pat respondentų, gimusių Vakarų Europos valstybėse. Tokių anketų su „Kita“ kilmės vieta nei Lietuvos Respublikos teritorija buvo gauta 32. Mažiausiai gauta anketų iš Utenos (12 anketų), Telšių (7 anketos) bei Tauragės (2 anketos) apskričių¹¹. Lietuvių respondentų kilmės pasiskirstymas pagal apskritį pavaizduotas 9 pav.:

9 pav. Lietuvių respondentų kilmės vieta

Respondentų pasiskirstymas pagal kalbą, kuria kalbama namuose. Iš gautų lietuvių respondentų rezultatų matoma, kad didžioji respondentų dalis (321 gauta anketa, arba beveik 92 %) namuose kalba lietuviškai, kai kurie nurodė kalbantys ir tarmiškai bei konkretizavo savo tarmę (8 gautos anketos, arba 2,3 %). Pasitaikė anketų, kuriose respondentai nurodė namuose kalbantys kita kalba nei lietuvių: rusų kalba namuose kalba 8 respondentai, lenkų kalba – 6 respondentai, italų kalba – 1 respondentas, o likę 6 respondentai nurodė namuose kalbantys keliomis kalbomis, tarp jų ir lietuvių kalba.

¹¹ Tokių respondentų pasiskirstymą kilmės regionais lėmė darbo autorės gyvenamoji vieta bei pažįstamų, draugų ratas iš sostinės bei kitų didžiųjų Lietuvos miestų.

10 pav. Lietuvių respondentų pasiskirstymas pagal kalbą, kuria bendraujama namuose

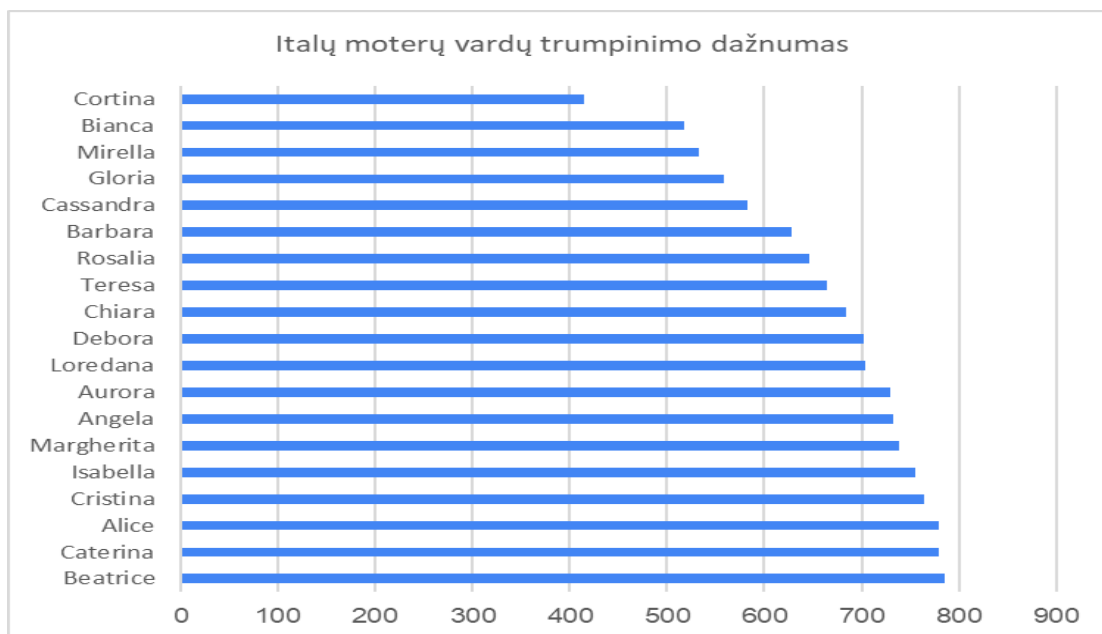
Iš 10 pav. matyti, kad didžioji dauguma respondentų (321 iš 350) namuose bendrauja lietuviškai. Antra kalba pagal dažnumą – rusų kalba (8 iš 350), matoma, šie respondentai sudaro labai mažą dalį. Šiuo aspektu norėta įsitikinti, kad anketas užpildę respondentai būtų gimtakalbiai lietuviai. Anketose italų kalba buvo suformuotas klausimas kitu aspektu – reikėjo nurodyti ne kalbą, kuria kalbama namuose, o tautybę. Gauti rezultatai parodė, kad 100 proc. atsakiusiųjų yra italai.

2.2 Gautų duomenų apdorojimas

Toliau analizuotos tik visiškai užpildytos, be necenzūrinės leksikos anketos. Italų respondentai labai palankiai priimdavo anketos klausimus, noriai pildydavo, taip pat buvo rasta ir įrašytų pastabų, komentarų, pagalbos siūlymų ir net linkėjimų sėkmingai atlikti tyrimą. Dauguma italų pateikė ne vieną, o kelis vardo variantus – tiek trumpinius, tiek ir kitas formas: mažybinės vardo formas, priesagų vedinius, regioninius vardų variantus ir jų trumpinius. Italai labai retai pažymėjo netrumpinantys vardo, ypač tai rašė, kai buvo klausti, kaip trumpina trumpų bei mažiau paplitusius Italijoje vardus.

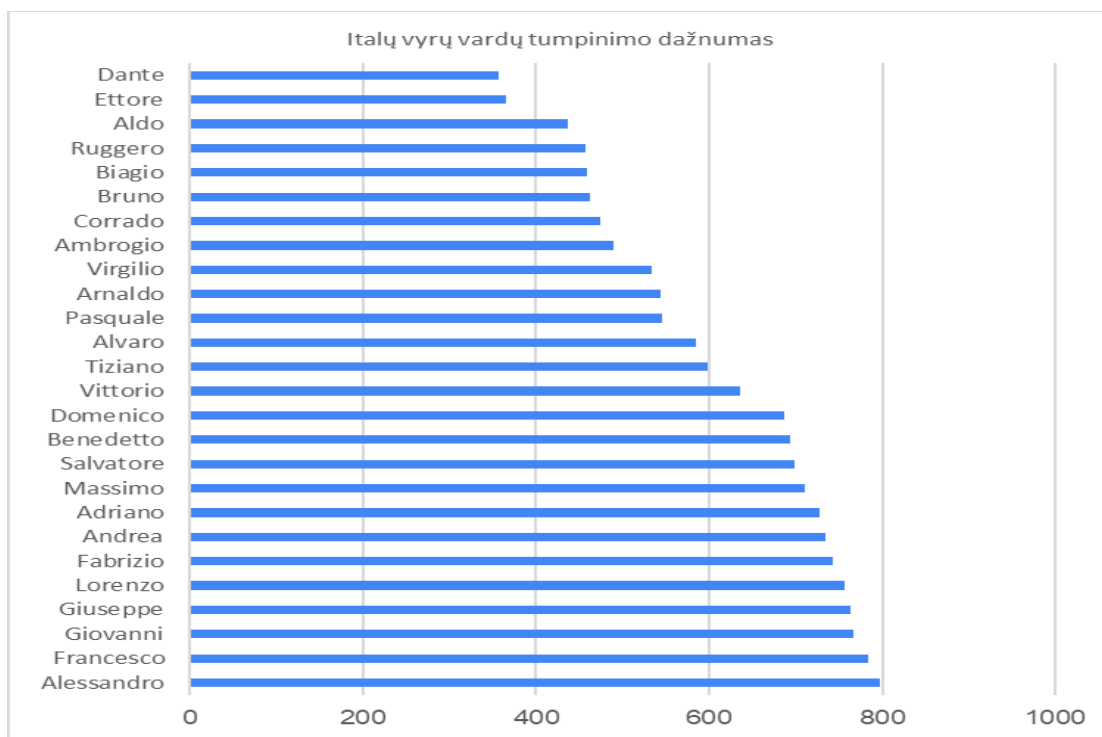
Iš moterų vardų italai pažymėjo dažniausiai trumpinantys *Beatrice*, *Caterina* bei *Alice*. Rečiausiai trumpino ar kita forma vartojo moterų vardus *Cortina*, *Bianca* bei *Mirella*. Visų atrinktų tirti italų moterų vardų trumpinimo ir kitų vardo formų vartojimo dažnumą iliustruoja 11 pav.

11 pav. Italų moterų vardų trumpinių bei kitų vardo formų vartojimo dažnumas

Iš pateiktų vyrų vardų italai respondentai nurodė, kad dažniausiai trumpina ar kita vardo forma vartoja vardus *Alessandro*, *Francesco* bei *Giovanni*. Rečiausiai italų respondentai trumpina trumpus vyrų vardus *Dante*, *Ettore* bei *Aldo*. Visų vyrų vardų trumpinimo ir kitų formų vartojimo dažnumą iliustruoja 12 pav.

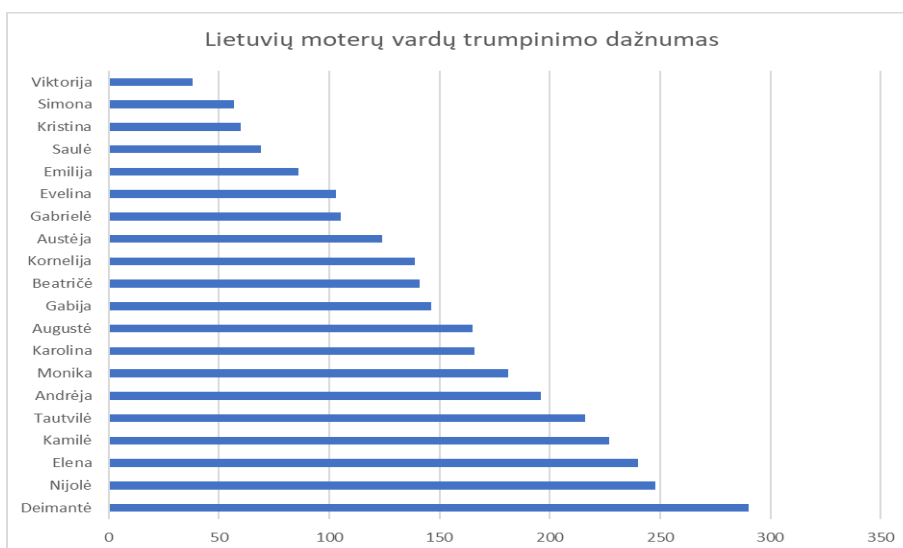

12 pav. Italų vyrų vardų trumpinių bei kitų vardo formų vartojimo dažnumas

Visus duomenis apdorojus, iš viso gauta 36011 vardų formų ir jų variantų. Pastabos bei komentarai, kurie yra vertingi ir gali padėti tyrimui, iškelti iš duomenų masyvo ir išsaugoti atskirame dokumente, pasižymėjus respondento unikalų numerį ir kitus jo identifikacinius duomenis. Visi gauti vardų formų variantai apdoroti, suskirstyti abėcėlės tvarka pagal vardo pagrindinę formą.

Lietuvių respondentai ne taip entuziastiškai kaip italai pildė anketas, nemaža dalis respondentų nurodė, kad jokio vardo išvis niekada netrumpina ir prieštarautų, jei būtų trumpinamas jų asmeninis vardas. Kelios dešimtys respondentų nurodė užpildantys anketą visur įrašydami pilną vardo formą, ne trumpinį ir ne kitokį vardo variantą, o iš jų keli respondentai pareiškė taip pasielgę vien todėl, kad tokiu būdu protestuoja prieš vardo trumpinimą. Viso gauta 11347 trumpiniai ar kiti vardo variantai. Apie 50% anketų buvo parašyti tik vienas ar du vardų trumpiniai ar variantai, dažniausiai - populiariesnių vardų, labiau paplitusių visuomenėje, trumpiniai, pvz., *Šaras* < *Šarūnas*¹². Apdorojant anketų rezultatus buvo pastebėta, kad lietuvių respondentai, kaip ir italų, taip pat nurodė ir regioninės kalbos variantų. Nemaža dalis lietuvių respondentų pateikė priesagų vedinių. Taip pat pasitaikė ir pravardžių, asociatyvinių vardų variantų bei vardų variantų, kilusių iš kitų kalbų.

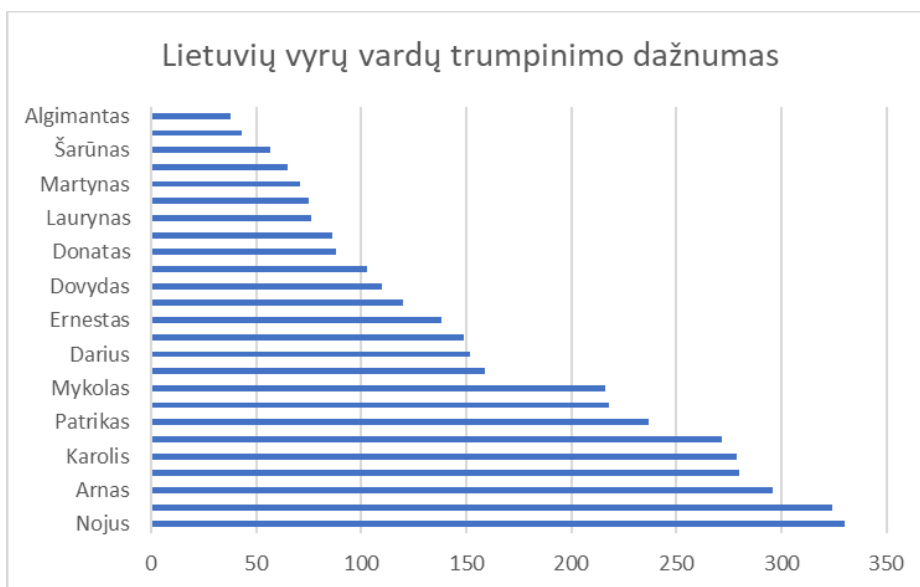
Iš pateiktų lietuvių moterų vardų dažniausiai respondentai trumpino šiuos vardus: *Viktorija*, *Kristina* bei *Simona*. Rečiausiai trumpinti ar kitokia forma minėti vardai: *Saulė*, *Nijolė* bei *Elena*. Visų tirti atrinktų lietuvių moterų vardų trumpinimo dažnumą iliustruoja 13 pav.

13 pav. Lietuvių moterų vardų trumpinių bei kitų vardo formų vartojimo dažnumas

¹² Tokiu vardo trumpiniu dažnai Lietuvoje vadinamas žinomas krepšinio treneris Šarūnas Jasikevičius. Galima daryti prielaidą, kad nemažai daliai lietuvių respondentų šis dažnai ir viešai girdimas vardo trumpinys buvo žinomas, nors artimesnėje aplinkoje ir nevartojamas.

Iš pateiktų vyrų vardų dažniausiai trumpinti ar minėti kita forma vardai: *Algimantas*, *Mindaugas* ir *Šarūnas*, o rečiausiai trumpinti ar kita forma pateikti vardai yra *Nojus*, *Vakaris* ir *Arnas*. Tirti atrinkti lietuvių vyrų vardai pagal tai, kaip dažnai jie trumpinami ar minimi kita forma, pavaizduoti 13 pav.

13 pav. Lietuvių vyrų vardų trumpinių bei kitų vardo formų vartojimo dažnumas

Lietuvių ir italų vardai buvo išskirti į tris grupes: dviskiemenius, triskiemenius ir keturskiemenius asmenvardžius.

- Dviskiemeniai lietuvių vardai: *Arnas*, *Darius*, *Nojus*, *Paulius*, *Saulė* ir *Tomas*.
- Triskiemeniai lietuvių vardai: *Adomas*, *Algirdas*, *Andrėja*, *Augustė*, *Austėja*, *Domantas*, *Danielius*, *Dovydas*, *Deimantė*, *Donatas*, *Elena*, *Ernestas*, *Gabija*, *Gabrielė*, *Gintaras*, *Kamilė*, *Karolis*, *Kristina*, *Laurynas*, *Martynas*, *Mindaugas*, *Mykolas*, *Monika*, *Nijolė*, *Patrikas*, *Simona*, *Šarūnas*, *Tautvilė* ir *Vakaris*.
- Keturskiemeniai lietuvių vardai: *Algimantas*, *Beatričė*, *Benediktas*, *Dominykas*, *Emilija*, *Evelina*, *Karolina*, *Kornelija*, *Teodoras* ir *Viktorija*.

Italų vardai taip pat suskirstyti į tris grupes, tokiu pačiu būdu kaip ir lietuvių vardai:

- Dviskiemeniai italų vardai: *Aldo*, *Biagio*, *Bianca*, *Bruno*, *Chiara*, *Dante*, *Gloria*.
- Triskiemeniai italų vardai: *Adriano*, *Alice*, *Alvaro*, *Ambrogio*, *Andrea*, *Angela*, *Arnaldo*, *Aurora*, *Barbara*, *Cassandra*, *Corrado*, *Cortina*, *Cristina*, *Debora*, *Ettore*, *Fabrizio*, *Francesco*, *Giovanni*, *Giuseppe*, *Lorenzo*, *Massimo*, *Mirella*, *Pasquale*, *Rosalia*, *Ruggero*, *Teresa*, *Tiziano*, *Virgilio*, *Vittorio*.

- Keturiskiemeniai italų vardai yra šie: *Alessandro, Beatrice, Benedetto, Caterina, Domenico, Isabella, Loredana, Margherita, Salvatore*.

Trumpais vardais vadinami dviskiemeniai vardai, o ilgais vardais vadinami trijų ir keturių skiemenų vardai. Tokiu būdu suskirsčius vardus į šias tris grupes siekta nustatyti, koks yra būdingas trumpinimo būdas kiekvienai iš šių vardų grupių.

Kadangi darbe analizuojami toliau tik trumpiniai, todėl visi kiti vardo formų variantai (priesagų vediniai, regioniniai vardų variantai, perdirbiniai bei pravardės) bus tik trumpai apžvelgti. Taip pat nėra tiriami ir kitų kalbų vardų variantai bei iš jų kilę trumpiniai, nes darbo objektas yra trumpiniai lietuvių ir italų kalbose.

Dviskiemeniai vardai yra retai trumpinami arba vartojami kita forma, o ilgesni keturskiemeniai vardai yra dažniau trumpinami ar perdirbami į kitokias vardo formas. Šiuo aspektu italų ir lietuvių vardai nesiskiria.

2.3 Vardų trumpinių analizė

2.3.1 Trumpų dviskiemenių vardų trumpinių analizė

2.3.1.1 Dviskiemeniai lietuvių vardai

Lietuvos respondentams buvo pateikti šeši dviskiemeniai vardai: *Ar-nas*, *Da-rius*, *No-jus*, *Pau-lius*, *Sau-lė*, *To-mas*. Tiriati jų struktūrą rasta įvairaus pamato trumpinių, tačiau jų įvairovė buvo nedidelė. Respondentai vietoj trumpinių paliko arba tuščius langelius, arba komentarą, kad vardas per trumpas ir jo netrumpinantys. Iš viso respondentai pateikė 18 trumpinių, suskirsčius trumpinius pagal pamatą, rasti 3 skirtingų tipų trumpiniai. Visi jie priskiriami apokopės trumpinimo atvejams, nes visų trumpinių pamatas yra vardo pradžia.

Apokopės atvejai.

Nedeformuoti nepriesaginiai trumpiniai buvo įvairiausi. Trumpinių tipas Nr. 1 yra tokie trumpiniai, kurių pamatas - pirmasis skiemuo, plg. *Ar1*, *Ar-as 3* < *Arnas*, *No 1* < *Nojus*, *Pau 6* < *Paulius*, *Sau 1* < *Saulė*. Galima matyti, kad daugelis trumpinių neturi lietuvių kalbai būdingų baigmenų (išskyrus *Aras 3*), kas rodo polinkį iš trumpų dviskiemenių vardų kuriant trumpesnius vardus dažnai atsisakyti galūnės. Šio tipo rasta iš viso 5 skirtingi trumpiniai.

Deformuoti trumpiniai. Vienas jų atsirado iš pirmojo skiemens, deformavus pirmojo skiemens balsį ir antrojo pradžios priebalsį, plg. *Nau 1* < *Nojus*. Deformuotas trumpinys *Polas 3* < *Polas*, atsiradęs greičiausiai iš vardo anglų kalba, kurio pilna rašytinė forma yra *Paul*, o tarimas sutampa su lietuvišku vardo trumpinio pamatu ir jis turi baigmenį *-as*. Šie trumpiniai priskirti 2 trumpinių tipui, rasta iš viso 2 skirtingi trumpiniai. Kitas deformuotas trumpinys yra su priesaga *-ka*, atsiradęs deformavus pirmo skiemens balsį: *Niuka 1* < *Nojus* – tai trumpinių tipas Nr. 3, iš viso – 1 trumpinys.

Pagal trumpinimo tipą ir pamatą sugrupuoti trumpiniai pateikti 1 lentelėje.

1 lentelė. Dviskiemenių lietuvių vardų trumpiniai pagal pamatą ir trumpinimo būdą

Tipas	Pamatas	Vardo trumpiniai		Respondentai	
		Skaičius	%	Skaičius	%
1	Pirmasis skiemuo	5	63%	12	67%
2	Pirmasis skiemuo su balsio deformacija, be priesagos	2	25%	5	28%
3	Pirmasis skiemuo su balsio deformacija, su priesaga	1	13%	1	6%
	Iš viso	8	100%	18	100%

Taigi, iš rastų 8 trumpinių matoma, kad visų trumpinių pamatas yra pirmasis skiemuo, visi trumpiniai sudaryti apokopės būdu. Deformuotų trumpinių atveju taip pat pamatas yra pirmas skiemuo ir jame įvykusios garsų deformacijos, o 25% deformuotų trumpinių turi priesagą. Apibendrinant galima teigti, kad dviskiemenių lietuvių vardų trumpiniai

struktūriškai sudaryti apokopės būdu, naujo vardo (trumpinio) pamatas yra vardo pradžia, pirmasis skiemuo.

2.3.1.2 Dviskiemeniai italų vardai

Italų respondentams buvo pateikti septyni dviskiemeniai vardai: *Al-do*, *Bia-gio*, *Bian-ca*, *Bru-no*, *Chia-ra*, *Dan-te*, *Glo-ria*. Verta paminėti, kad *Aldo* yra *Cataldo* vardo trumpinys (De Felice 1982, 143), o vardas *Dante* yra trumpinys vardo *Durante*¹³. Anketose prie vardo *Dante* respondentai paliko nemažai neužpildytų skilčių arba vietoj trumpinio įrašė tokias pastabas: „šis vardas jau nebevertojamas“, „tokio vardo jau nėra“, „netrumpinu, nes nepažįstu žmonių tokiu vardu“, „ir kas gi vadinasi Dante 21-ame amžiuje?“. Kitų vardų trumpinių taip pat nebuvo daug, iš viso respondentai pateikė 57 skirtingus trumpinius, o įvertinus pasikartojančius, iš viso rasta 2557 trumpiniai. Vertinant pagal pamatinį vardą, paprastai dominavo vienas, populiariausias vardo trumpinys. Tiriati iš dviskiemenių vardų atsiradusių trumpinių struktūrą rasta įvairaus pamato asmenvardžių.

Nedeformuoti nepriesaginiai trumpiniai jų pamato požiūriu buvo įvairiausi. Suskirsčius juos pagal pamatą, rasti 9 skirtingų tipų trumpiniai. Visus juos galima skirstyti į tris dalis: apokopės atvejai, aferezės atvejai bei sutrauktiniai vardo variantai.

Apokopės atvejai

Nedeformuoti nepriesaginiai trumpiniai. Trumpinių tipas Nr. 1 yra trumpiniai, kurių pamatas yra dalis pirmojo skiemens, plg. *A 22 < Aldo; Bi 22 < Biagio; Bi 47, Bia 312 < Bianca; Chi 17 < Chiara; Da 112 < Dante*. Trumpinių tipas Nr. 2 yra trumpiniai, kurių pamatas yra pirmasis skiemuo, plg. *Al 166, Ale 1 < Aldo, Bia 235 < Biagio, Bian 3 < Bianca, Bru 291 < Bruno, Chia 586, Kia 22 < Chiara, Dan 35, Dani 1, Dany 1 < Dante, Glo 477 < Gloria*. Trumpinių tipas Nr. 3 yra tokie, kurie sudaryti iš pirmojo skiemens ir antrojo skiemens inicialės, plg. *Aldu 6, Aldi 5, Ald 4, Aldy 2 < Aldo, Biag 3 < Biagio*.

Kitas tipas trumpinių, kurie priklauso apokopės atvejams, yra reduplikaciniai trumpiniai, susidarę nuo vardo pradžios. Trumpinių tipas Nr. 4 yra trumpiniai, susidarę pirmojo skiemens pamatu, plg. *Bibi 40* (ir užrašymo variantas, toliau – UV' *Bibbi 3*), *Bubi 4 < Bianca; Bruu 2 < Bruno; Chichi 12* (UV' *Kiki 8*); *Chicca 15* (UV' *Kikka 1*), *Chiacchia 2 < Chiara; Goga 1, Gogo 1 < Gloria*.

---

¹³ *Dante* vardas yra žinomas dėl to, kad šiuo vardo savininkas yra pats žymiausias Italijos poetas, rašytojas ir politikas Dante Alighieri. *Dante* yra trumpinys vardo *Durante*, kuris jau kelis šimtmečius nėra plačiai žinomas ir vartojamas (De Felice 1982, 122)

Aferezės atvejai

Nepriesaginių nedeformuotų trumpinių atsirado ir aferezės būdu. Trumpiniai, kurių pamatas – pirmojo skiemens pabaiga ir antrasis skiemuo priskiriami tipui Nr. 5, viso rasti du šio tipo trumpiniai: *Ara 1 < Chiara, Ante 2 < Dante*. Iš antrojo (paskutinio) skiemens padaryti trumpiniai priskiriami tipui Nr. 6 ir rasti tokie trumpiniai: *Do 4 < Aldo, Gio 35 < Biagio, No 4 < Bruno, Ria 1 < Gloria*.

Kita gausi grupė trumpinių yra reduplikaciniai trumpiniai. Kaip matoma iš literatūros (Grossmann, Rainer 2004, 605), dažniausias jų susidarymo būdas yra reduplikuotas antrasis pokirtinis skiemuo, neretai su įvykusia deformacija, prie kai kurių iš jų gali būti pridėtas ir kitas baigmuo, tačiau visada veikia balsių harmonija, todėl šie trumpiniai yra panašūs į vaikų kalbos žodžius. Iš visų tirtų trumpųjų vardų yra atsiradę šios rūšies trumpinių. Dalis šių reduplikacinių trumpinių priskiriami trumpinių tipui Nr. 7, jie yra sudaryti iš antrojo pamatinio skiemens, plg. *Dodi 1, Dodo 6 < Aldo, Gigi 5, Gigio 3, Giagio 1, Giogio 2 < Biagio*.

Kitas trumpinių tipas Nr. 8, tai yra tokie trumpiniai, kurie susidarė iš respondentams pateiktų priesagų vedinių, plg. *Aldo* → *Aldino* → *Dino 6*, šį trumpinį sudaro sudaro du paskutiniai vardo skiemenys, kurie apima išvestinio vardo priesagą –ino ir prieš ją esantį; *Aldo* → *Alduccio* → *Duccio 5*, kurio pamatas yra tokios pačios sandaros, tik apima priesagą -uccio. Panašiai atsirado ir vardo *Biagio* priesaginiai vediniai, plg. *Biagino* → *Gino 10* ir šio vedinys su reduplikacija: *Gigino 1*, jų pamatas yra antrasis skiemuo ir priesaga -ino. Iš vardo *Bruno* ir jo priesaginio vedinio *Brunuccio*, susiformavęs trumpinys *Nuccio 1* - jo pamatas antras skiemuo ir priesaga -uccio. Analogišką priesagą tik su baigmenimi -a turi ir moterų vardai, toks trumpinys atsirado iš vardo *Chiara* vedinio, plg. *Uccia 1 < Chiaruccia*, tačiau aferezės būdu sutrumpėjęs liko priesaginė vardo dalis. Visi šie trumpiniai nuo priesaginių vedinių priskiriami aferezės atvejams.

Sutrauktiniai vardai priskiriami trumpinių tipui Nr. 9.

Sutrauktinių vardo variantų rasta atsiradusių tik dviejų vardų, plg. *Bigi 1, Bio 1 < Biagio*. Šie trumpiniai susiformavę pamatinio vardo pradžios pamatu, o kiti du trumpiniai: *Lia 1, Gli 4 < Gloria* susiformavę vardo pabaigos pamatu.

Pagal trumpinimo tipą ir pamatą sugrupuoti trumpiniai pateikti 2 lentelėje.

2 lentelė. Dviskiemenių italų vardų trumpiniai pagal jų pamatą ir trumpinimo būdą

Tipas	Pamatas	Vardo trumpiniai		Respondentai	
		Skaičius	%	Skaičius	%
	APOKOPĖ				
1	Dalis pirmojo skiemens	6	11%	532	21%
2	Pirmasis skiemuo	11	19%	1818	71%
3	Pirmasis skiemuo ir antrojo skiemens inicialė	5	9%	20	1%
4	Reduplikaciniai, iš vardo pradžios	12	21%	90	4%
	APOKOPĖS atvejai	34		2460	
	AFEREZĖ				
5	Pirmojo skiemens pabaiga ir antras skiemuo	2	4%	3	0%
6	Antrasis skiemuo	4	7%	44	2%
7	Reduplikaciniai nuo vardo pabaigos	6	11%	18	1%
8	Trumpiniai, susidarę iš priesag. vedinių	6	11%	24	1%
	AFEREZĖS atvejai	18		89	
9	Sutrauktiniai	5	9%	8	0%
	Iš viso	57		2557	100%
	APOKOPĖ	34	60%	2460	96%
	AFEREZĖ	18	32%	89	3%
	SUTRAUKTINIAI	5	9%	8	0%
	Iš viso	57	100%	2557	100%

Taigi, iš rastų 57 italų kalbos trumpinių 34 jų (arba 60% rastų trumpinių) yra sudaryti iš pirmojo skiemens, o 18 trumpinių (arba 32% trumpinių) yra aferezės būdu sudaryti trumpiniai, kurių pamatas – antrasis skiemuo. Dar 5 trumpiniai yra sutrauktiniai vardo variantai. Reduplikaciniai trumpiniai rasti abiejų tipų – atsiradę tiek iš pirmojo skiemens, tiek iš antrojo, tačiau pirmojo skiemens pamatu reduplikacija yra dažnesnė, tokio tipo trumpinių rasta 21%, o reduplikacinių iš vardo pabaigos rasta 11%. Trumpinių su priesagomis nebuvo, tačiau rasti 6 trumpiniai iš priesaginių vedinių. Šie aferezės būdu susidarę trumpiniai apėmė pamatinių vardų priesagas, ir išskyrus *Uccia*, paskutinį prieš jas esantį priebalsį. Deformuotų trumpinių nerasta. Apibendrinant galima teigti, kad dviskiemenių italų vardų trumpinių didesnioji dalis – 60% struktūriškai sudaryta apokopės būdu.

Vertinant respondentų pateiktų trumpinių pasikartojančius atvejus, iš lentelės matyti, kad daugiausiai pateiktų trumpinių buvo tokie, kurie sudaryti pirmojo skiemens pamatu. Šių trumpinių yra 71%. Kita grupė trumpinių buvo sudaryti dalies pirmojo skiemens pamatu, tokių trumpinių pasikartojimų dažnumas yra 21%. Apibendrinant galima teigti, kad respondentų pateiktų pasikartojančių trumpinių 96% yra sudaryti apokopės būdu.

2.3.1.3 Lietuvių ir italų dviskiemenių vardų trumpinimo būdo lyginimas

Palyginus gautus rezultatus matyti, kad italų vardų trumpinių yra žymiai didesnis kiekis: skaičiuojant dalimis, kurios tenka vienam vardui, santykis yra 8:1,3, tai rodo, kad italai yra labiau linkę daryti trumpinius iš dviskiemenių vardų, nei lietuviai. Lietuvių vardų trumpiniai sudaryti 3 skirtingais tipais, visų 100% trumpinių pamatas yra vardo pradžia, pirmasis skiemuo. Iš dviskiemenių italų vardų atsiradę trumpiniai jų pamato atžvilgiu yra įvairesni, sudaryti 9 skirtingais tipais. Nors dauguma (60%) atsirado iš vardo pradžios, tačiau yra iš vardo pabaigos (32%). Italai labiau linkę trumpinti dviskiemenius vardus dalies pirmojo skiemens pamatu arba pirmojo skiemens ir antrojo inicialės pamatu – šių tipų trumpinių lietuvių trumpiniuose nėra. Taip pat lietuvių trumpinių nėra reduplikacinio tipo trumpinių – nei iš vardo pradžios, nei iš vardo pabaigos. Nėra lietuvių vardų trumpinių ir iš priesaginių vedinių bei sutrauktinių vardo variantų. Panašumų tarp abiejų kalbų galima išvelgti tik tai, kad abiejose kalbose nėra nedeformuotų priesaginių trumpinių, taip pat mažai arba visai nėra deformuoto kamieno trumpinių. Apibendrinant galima teigti, kad dviskiemenius vardus italai trumpina dažniau nei lietuviai, nors abiejose kalbose nėra polinkio trumpinti dviskiemenį vardą, kuris ir taip yra trumpas.

2.3.2 Trijų skiemenų vardų trumpinių analizė

2.3.2.1 Trijų skiemenų lietuvių vardai

Tai gausiausia vardų grupė, anketoje respondentamas pateikti 29 triskiemeniai vardai: *A-do-mas, Al-gir-das, An-drè-ja, Au-gu-stè, Au-stè-ja, Do-man-tas, Da-nie-lius, Do-vy-das, Dei-man-tè, Do-na-tas, E-le-na, Er-ne-stas, Ga-bi-ja, Ga-brie-lè, Gin-ta-ras, Ka-mi-lè, Ka-ro-lis, Kris-ti-na, Lau-ry-nas, Mar-ty-nas, Min-dau-gas, My-ko-las, Mo-ni-ka, Ni-jo-lè, Pa-tri-kas, Si-mo-na, Ša-rū-nas, Tau-tvi-lè ir Va-ka-ris*. Tiriant jų struktūrą rasta įvairaus pamato trumpinių, ir jų sandara įvairi. Iš viso rastas 283 trumpiniai, įtraukus ir pasikartojančius iš viso respondentai pateikė 5855 trumpinius.

Apokopės atvejai

Nedeformuoti nepriesaginiai trumpiniai buvo labai įvairūs. Trumpinių tipui Nr. 1 priskiriami trumpiniai, kurių pamatas buvo pirmasis skiemuo, plg. *Alis* 1 < *Algirdas*, *Anė* 1 < *Andrėja*, *Mo* 1 < *Monika*. Du iš šių trumpinių turi lietuvių kalbai būdingus baigmenis: vyriškos giminės galūnę *-is* bei moteriškos giminės galūnę *-ė*. Vienas trumpinys (*Mo* < *Monika*) galūnės neturėjo.

Kitas trumpinių tipas Nr. 2, kuris sudaro didžiausią lietuvių vardų grupę, 42% visų iš triskiemenių vardų atsiradusių trumpinių, yra tie, kurių pamatas - pirmasis skiemuo ir antrojo skiemens inicialė, plg. *Ads 1, Adas 76, Adė 3, Ada 2, Adis 13* < *Adomas*; *Algis 233, Algė 2* < *Algirdas*; *Andė 2* < *Andrėja*; *Auga 63, Augė 46, Augi 1* < *Augustė*; *Austa 4, Austė 209* < *Austėja*; *Dom 2, Domė 1, Domis 11, Domys 1* < *Domantas*; *Danas 64, Dan 1, Danė 7, Dani 7, Dania 2, Danis 85, Danius 22, Dans 1* < *Danielius*; *Dovys 3, Dovas 17, Dovė 9, Dovi 2, Dovia 2, Dovis 170* < *Dovydas*; *Donas 10, Don 1, Donis 28, Donys 1* < *Donatas*; *Ela 11, Elė 60* < *Elena*; *Erna 6, Ernas 6, Ernė 27, Ernis 170, Ernius 1, Ernys 1* < *Ernestas*; *Gaba 12, Gab 1, Gabė 81, Gabis 2* < *Gabija*; *Gaba 12, Gab 2, Gabė 63* < *Gabrielė*; *Ginta 1, Gintas 148, Gintė 12, Gintis 8, Gintys 1* < *Gintaras*; *Kama 18, Kam 2, Kamė 43* < *Kamilė*; *Kara 2, Kar 1, Karas 1, Karė 2* < *Karolis*; *Krista 11, Krisia 1, Kristė 271, Kristi 12* < *Kristina*; *Laurys 6, Lauras 9, Laurė 9, Lauria 9, Lauris 250, Laurius 4* < *Laurynas*; *Martas 1, Martė 15, Martia 1, Martis 112, Martys 1* < *Martynas*; *Minda 1, Mindė 310, Mindis 3* < *Mindaugas*; *Mona 7, Monė 8* < *Monika*; *Myka 21, Mykas 6, Mykis 2, Mykė 1* < *Mykolas*; *Nija 9* < *Nijolė*; *Patas 3, Patis 4* < *Patrikas*; *Sima 277, Sim 4, Simė 1, Simo 1, Sims 1* < *Simona*; *Šaras 286, Šarė 4, Šaris 6* < *Šarūnas*; *Tauta 1, Tautė 56* < *Tautvilė*; *Vakas 4, Vakis 3* < *Vakaris*. Dar prie šio tipo trumpinių priskiriami trumpiniai, kurie sudaryti iš pirmojo skiemens ir dalies antrojo skiemens, plg. *Andra 15, Andrė 108* < *Andrėja*; *Doma 11, Domas 244* < *Domantas*; *Deima 271, Deimė 5* < *Deimantė*; *Gabra 3, Gabrė 117* < *Gabrielė*; *Patria 2, Patrė 8, Patris 74* < *Patrikas*; *Tautva 1, Tautvė 58, Tautvis 2* < *Tautvilė*. Matyti, kad šio tipo trumpiniai sudaro didžiausią dalį visų triskiemenių vardų trumpinių: viso rasta 118 skirtingų trumpinių, tai sudaro 42% visų triskiemenių vardų trumpinių, o su pasikartojančiais suskaičiuota 4449 trumpiniai.

Rastas trumpinys, kuris priskirtas trumpinių tipui Nr. 3, jis sudarytas iš reduplikuoto pirmojo skiemens: *Gaga 1* < *Gabija*, jis priskiriamas apokopės atvejams, tačiau tokio tipo trumpinių daugiau nerasta, todėl galima manyti, kad toks trumpinimo būdas nėra būdingas lietuvių vardams trumpinti.

Kitas trumpinių tipas Nr. 4, tai tokie trumpiniai, kurie visai neturi lietuvių kalbai būdingų baigmėnų. Šie trumpiniai priskirti prie nelinksniuojamosios formos trumpinių¹⁴, plg. *Andi 1, Andri 9, Andriu 2* < *Andrėja*, *Erni 4* < *Ernestas*, *Gabi 114* < *Gabija*, *Gabi 49, Gabri 14* < *Gabrielė*, *Kali 1 Kami 50* < *Kamilė*, *Kari 1 Karo 4* < *Karolis*, *Moni 9* < *Monika*, *Patri*

¹⁴ Duomenų apdorojimo metu rasta ir kreipinių, parašytų šauksmininko linksniu, tačiau jie buvo perdaryti į vardininko linksnį, jei respondentas visus anketoje esančius vardus nurodė šauksmininko linksniu. Jei tik vienas kitas vardas buvo sutrumpintas šauksmininko linksniu – toks trumpinys priskirtas prie nelinksniuojamos formos (aut. pastaba).

5 < *Patrikas*. Tai rodo tam tikrą tendenciją, kad atsisakoma galūnės ir įprasto lietuvių kalbai linksniavimo, tą pačią formą vartojant įvairiose situacijose. Tačiau šio tipo trumpinių respondentai pateikė 12 skirtingų, o suskaičiavus pasikartojančius – viso rasta 262 trumpiniai, tai sudaro 4% visų pateiktų triskiemenių vardų trumpinių.

Nedeformuoti priesaginiai trumpiniai. Rasta įvairių trumpinių su priesagomis, iš viso nustatyti trys priesaginių nedeformuotų trumpinių tipai: pirmasis skiemuo ir priesaga, pirmasis skiemuo, antrojo inicialė ir priesaga, bei pirmasia skiemuo, antrojo skiemens pradžia ir priesaga. Trumpinių tipui Nr. 5 priskiriami trumpiniai, kurių pamatas sudarytas iš pirmojo skiemens ir priesagos, plg. *Gabcė 5, Gabytė 2, Gabšė 1* < *Gabrielė; Gincė 26, Gincia 2* < *Gintaras; Krisytė 1* < *Kristina; Marcė 1* < *Martynas; Mincė 2* < *Mindaugas*. Matyti, kad trumpinių *Gabcė, Gabšė, Mincė* priesagos yra priebalsinės -c- bei -š- būdingos lietuvių šnekamajai kalbai, vartojamos su vardų trumpiniais (Sinkevičiūtė 2006, 224). Priesaga -ytė yra lietuvių kalbai būdinga deminutyvinė priesaga (DLKG 2005, 92).

Trumpinių tipas Nr. 6 tai tokie trumpiniai, kurių pamatas yra pirmasis skiemuo, antrojo skiemens inicialė ir priesaga: *Adiskas 1, Adulis 1* < *Adomas; Algelis 6, Algiukas 2, Algytis 1* < *Algirdas; Andrutė 1, Andrytė 1* < *Andrėja; Augutė 3, Augutis 1* < *Augustė; Austytė 7* < *Austėja; Domcė 16, Domcius 1, Domka 3, Domkė 4, Dompka 1, Domšė 1, Domukas 1* < *Domantas; Dancė 1, Danka 1, Dankė 3, Danukas 1* < *Danielius; Deimukas 1, Deimukė 1* < *Deimantė; Doncė 203* < *Donatas; Elytė 11* < *Elena; Erniukas 1* < *Ernestas; Gabcė 15, Gabkė 2, Gabytė 9, Gabulė 1* < *Gabija; Kamcė 3, Kamkė 2, Kamka 1* < *Kamilė; Karka 21, Karkė 9, Karcė 3, Karkis 1* < *Karolis; Kristulė 1, Kristutė 3* < *Kristina; Laurutis 1* < *Laurynas; Marčius 178* < *Martynas; Mindosas 1, Mindozė 1* < *Mindaugas; Moncė 133, Moncia 1, Monka 1, Monkė 1, Montė 1* < *Monika; Mykcė 2, Mykšė 6* < *Mykolas; Nilcė 4, Nilka 47* < *Nijolė; Simka 8, Simutė 3* < *Simona; Šarka 1, Šarkis 3, Šarkys 1* < *Šarūnas; Tautvytė 2* < *Tautvilė; Vaksė 1* < *Vakaris*. Šio tipo trumpinių rasta 63 skirtingi, o su pasikartojančiais suskaičiuota 766 trumpiniai, prie jų prijungtos įvairios priesagos:

- duslioji priebalsinė priesaga -k-, plg. *Domka, Domkė, Donka, Dankė, Gabkė, Kamkė, Kamka, Karka, Karkė, Monka, Nilka, Simka, Šarka* (13 skirtingų trumpinių);
- priebalsinė priesaga -c-, plg. *Domcė, Domcius, Doncė, Kamcė, Karcė, Moncė, Mykcė, Nilcė* (8 skirtingi trumpiniai);
- priebalsinė priesaga -š-, plg. *Domšė, Mykšė* (2 trumpiniai)
- kitos priesagos, kurios turi deminutyvinę reikšmę: -elis, -(i)ukas, -utė, -ytis, -ytė, -ukas, -ukė, -ulis, -ulė (20 skirtingų trumpinių)

Kitas trumpinių tipas Nr. 7, tai tokie trumpiniai, kurie sudaryti iš pirmojo skiemens, antrojo skiemens pradžios ir pridėta priesagos, plg. *Gabrytė 5, Gabriukas 1 < Gabrielė; Gintukas 1 < Gintaras*; šių trumpinių priesagos yra deminutyvinės reikšmės: *-ytė, -(i)ukas*. Šio tipo trumpinių rasta 3 skirtingi, pasikartojimų skaičius nedidelis, viso 7 trumpiniai.

Deformuoti nepriesaginiai trumpiniai suskirstyti į du tipus. Tipas Nr. 8 yra pirmojo skiemens ir antrojo deformuoto skiemens pamatu sudaryti trumpiniai, plg. *Andžė 2 < Andrėja*; rasti trys šio pamato trumpiniai, deformacija yra antrame skiemenyje: *Andžė* trumpinyje struktūriškai deformuotas kamieno priebalsis *Andr- / Andž-* ir pridėtas baigmuo *-ė*.

Kitas deformuotų nepriesaginių trumpinių tipas yra Nr. 9, tai tokie trumpiniai, kurių pamatas – pirmas deformuotas skienuo ir antrojo skiemens inicialė, plg. *Dauma 1, Deima 1, Duomis 1 < Domantas; Denas 1, Denis 6 < Danielius; Duovis 1 < Dovydas; Danas 2, Dunis 1, Duonis 1 < Donatas; Laris 1, Loris 1 < Laurynas; Mika 1, Mikas 64, Mikė 3, Mikis 17, Mūka 1 < Mykolas; Tutvė 1 < Tautvilė*. Šiuose trumpiniuose įvykusi: a) kiekybinė pamatinio balsio deformacija (vardai *Mika, Mikas, Mikė, Mikis*); b) kokybinė pamatinio balsio deformacija (visi iš Domanto, Danieliaus, Dovydo, Doanto, taip pat Mūka iš Mykolas); c) pamatinio dvibalsio deformacija. Šio pamato trumpinių iš viso yra 17, su pasikartojančiais - 104, tai sudaro 6% visų triskiemenių vardų trumpinių. Šios grupės trumpiniai yra priskiriami apokopės atvejams, jie suformuoti iš vardo pradžios.

Dar vienas trumpinys, priskiriamas tipui Nr. 10, jo pamatas yra pirmasis skienuo ir turi deformuotą antrojo skiemens pradžią, praplėstą priesaga, plg. *Domcė 1 < Donatas*. Antrame skiemenyje struktūriškai deformuotas inicialės priebalsis, jis pakeistas kitu.

Kiti trumpiniai priskiriami tipui Nr. 11, jų pamatas yra pirmasis deformuotas skienuo, antrojo skiemens inicialė bei priesaga, plg. *Dūncas 1 < Donatas; Komcia 1 < Kamilė; Myncė 1 < Monika; Nylka 13 < Nijolė*. Šiuose trumpiniuose yra deformuotas pirmojo skiemens balsis, beveik visais atvejais pakeistas kitu balsiu (išskyrus *Nylka < Nijolė*, kai įvykusi kiekybinė balsio kaita). Šie trumpiniai taip pat turi būdingas vardų trumpiniams priesagas *-c-*, plg. *Dūncas, Komcia, Myncė*. Priesagą *-k-*, plg. *Nylka*.

Aferezės atvejai

Nepriesaginiai nedeformuoti trumpiniai rasti susidarę aferezės būdu. Iš jų vienas priskiriamas trumpinių tipui Nr. 12, jo pamatas – antrasis vardo skienuo: *Drė 2 < Andrėja*. Kitas trumpinių tipas Nr. 13 tai tokie trumpiniai, kurių pamatas yra antrasis skienuo ir trečiojo inicialė: plg. *Domas 33, Domis 1 < Adomas; Natas 1, Natis 1 < Donatas*. Šie trumpiniai sudaryti atsisakius pirmojo skiemens, pusė jų išlaikė pamatinio vardo baigmenis, o kita pusė trumpinių turi kitus įprastus vyrų vardų baigmenimis.

Kitas trumpinių tipas Nr. 14 tai tokie trumpiniai, kurių pamatas yra dalis antrojo skiemens ir trečiasis skienuo, plg. *Ėja 1, Rėja 5 < Andrėja; Tėja 14 < Austėja; Elė 1 < Gabrielė; Olė 1 < Nijolė; Vilė 14 < Tautvilė*. Šios grupės yra 6 skirtingi trumpiniai, su pasikartojančiais iš viso – 36 trumpiniai.

Kitas trumpinių tipas Nr. 15 tai tokie trumpiniai, kurių pamatas yra antrasis ir trečiasis pamatinio vardo skiemenys: plg. *Girdas 2 < Algirdas; Drėja 1 < Andrėja; Gustė 1 < Augustė; Stėja 3 < Austėja; Mantas 4 < Domantas; Vydas 1 < Dovydas; Mantė 9 < Deimantė; Lena 22 < Elena; Nestas 1 < Ernestas; Milė 12 < Kamilė; Rolis 3 < Karolis; Tina 6 < Kristina; Tynas 1 < Martynas; Nika 2 < Monika; Jolė 11 < Nijolė; Rikas 2 < Patrikas; Karis 2 < Vakaris*. Iš viso šiai grupei priklauso 17 skirtingų trumpinių, tai reiškia, kad didesnioji dalis vardų turi bent po vieną tokio tipo trumpinį. Su pasikartojančiais yra 83 trumpiniai.

Trumpinių tipas Nr. 16 tai rasti du trumpiniai, kurie sudaryti trečiojo skiemens pamatu, plg. *Lė 1 < Gabrielė; Ris 1 < Vakaris*. Šie trumpiniai reti, pasikartojimų nepasitaikė.

Nedeformuoti priesaginiai trumpiniai rasti tik du, jie priskirti tipui Nr. 17, šių pamatas yra antrasis skienuo, trečiojo skiemens inicialė ir priesaga, plg. *Domukas 1 < Adomas; Gustytė 1 < Augustė*. Šių trumpinių priesagos yra deminutyvinės reikšmės: *-ukas, -ytė*.

Deformuoti nepriesaginiai trumpiniai rasti du, priskiriami tipui Nr. 18, jų pamatas yra antrasis skienuo, trečiojo inicialė, o deformacija yra antrajame skiemenyje, plg. *Dam 1 < Adomas; Gutė 1 < Augustė*. Trumpinyje *Dam* yra įvykusi kokybinė balsio deformacija, o be to, trumpinys neturi lietuvių kalbai būdingo baigmens. Trumpinys *Gutė* yra sutrumpėjusi priesaginio vedinio *Augutė* forma. Šie du trumpiniai nebuvo pasikartojantys.

Sutrauktiniai vardai rasti iš viso 17 skirtingų, o suskaičiavus pasikartojančius iš viso rasta 34 tokio tipo trumpiniai: plg. *Adrė 6 < Andrėja; Aga 1, Agė 1 < Augustė; Dalis 1 < Danielius; Dodė 5, Dodis 1 < Dovydas; Ena 1 < Elena; Netas 1 < Ernestas; Dotė 1 < Domantas; Kali 1 < Kamilė; Mika 1 < Monika; Nilė 7, Nylė 2, Nylia 1 < Nijolė; Tulė 1 < Tautvilė; Varis 2 < Vakaris*. Įdomu tai, kad tik *Monika* → *Mika* atveju yra išlaikytas vardo baigmuo, o kitais atvejais yra pakeistos galūnės. Kai kurie trumpiniai yra deformuoti, jų pamate yra deformuotas pirmasis skienuo, plg. *Nylė, Nylia < Nijolė*. Kitame trumpinyje deformuotas dvibalsis, jis keičiamas balsiu: *Tulė < Tautvilė*.

Sugrupavus rastus trumpinius pagal trumpinimo būdą ir trumpinio pamatą, trumpinių kiekiai pateikti 3 lentelėje.

3 lentelė. Triskiemenių lietuvių vardų trumpiniai pagal jų pamatą ir trumpinimo būdą

Tipas	Pamatas	Vardo trumpiniai		Respondentai	
		Skaičius	%	Skaičius	%
	APOKOPĖ				
1	Pirmasis skiemuo	4	1%	10	0%
2	I skiemuo ir II inicialė	118	42%	4449	76%
3	Reduplikacija nuo pradžios	1	0%	1	0%
4	Nelinksniuojama forma	12	4%	262	4%
5	I skiemuo ir priesaga	8	3%	40	1%
6	I skiemuo, II inicialė ir priesaga	63	22%	766	13%
7	I skiemuo, II pradžia ir priesaga	3	1%	7	0%
8	I skiemuo ir II su deformacija	1	0%	2	0%
9	I skiemuo su deformacija ir II inicialė	17	6%	104	2%
10	I skiemuo, II su deformacija ir priesaga	1	0%	1	0%
11	I sk su deformacija, II inicialė ir priesaga	4	1%	16	0%
	APOKOPĖS atvejai	232		5658	
	AFEREZĖ				
12	II skiemuo	1	0%	2	0%
13	II skiemuo ir III inicialė	4	1%	36	1%
14	dalys II skiemens ir III skiemuo	6	2%	36	1%
15	II ir III skiemenys	17	6%	83	1%
16	III skiemuo	2	1%	2	0%
17	II skiemuo, III inicialė ir priesaga	2	1%	2	0%
18	II skiemuo su deform. ir III inicialė	2	1%	2	0%
	AFEEREZĖS atvejai	34		163	
19	Sutrauktiniai	17	6%	34	1%
	Iš viso	283	100%	5855	100%
	APOKOPĖ	232	82%	5658	97%
	AFEREZĖ	34	12%	163	3%
	SUTRAUKTINIAI	17	6%	34	1%
	Iš viso	283	100%	5855	100%

Apibendrinant galima teigti, kad trumpiniai iš triskiemenių lietuvių vardai dažniausiai sudaromi iš vardo pradžios, apokopės būdu; tokie trumpiniai sudaro 82% visų trumpinių, o įvertinus pasikartojančius – net 97% visų atvejų. Trumpiniai iš vardo pabaigos yra aferezės atvejai, kurie sudaro 12% visų trumpinių, o įvertinus pasikartojančius – 3% visų atvejų. Dar 6% visų trumpinių yra sutrauktiniai vardai, jie sudaro 1% visų pasikartojančių atvejų. Iš visų rastų trumpinių nemažą dalį sudaro trumpiniai su priesagomis, tokių atvejų yra 25%, o tai reiškia, kad lietuviai yra linkę trumpinti vardus, juos praplėsdami priesagomis. Deformuoto pamato trumpinių iš viso yra 2%, pasikartojimuose jie sudaro labai mažą dalį, nesiekiančią net 1%, o dažniausiai pasitaikiusi deformacija yra pirmame pamatinio vardo skiemenyje.

2.3.2.2 Triskiemeniai italų vardai

Tai gausiausia italų vardų grupė, nes anketoje respondentams pateikti 29 triskiemeniai vardai: *Ad-ria-no, A-li-ce, Al-va-ro, Am-bro-gio, An-dre-a, An-ge-la, Ar-nal-do, Au-ro-ra, Bar-ba-ra, Cas-sand-ra, Cor-ra-do, Cor-ti-na, Cri-sti-na, De-bo-ra, Et-to-re, Fa-bri-zio, Fran-ces-co, Gio-va-ni, Giu-sep-pe, Lo-ren-zo, Mas-si-mo, Mi-rel-la, Pa-squa-le, Ro-sa-lia, Rug-ge-ro, Te-re-sa, Ti-zia-no, Vir-gi-lio, Vit-to-rio*. Tiriant jų struktūrą rasta įvairaus pamato trumpinių, ir jų sandara įvairi. Iš viso rasti 373 trumpiniai, o įvertinus ir pasikartojančius, iš viso respondentai pateikė 21746 trumpinius.

Apokopės atvejai

Nedeformuoti nepriesaginiai trumpiniai buvo labai įvairūs. Suskirsčius juos pagal pamatą, rasti 25 skirtingo tipo trumpiniai. Trumpinių tipas Nr. 1 yra tie, kurių pamatas – dalis pirmojo pamatinio vardo skiemens, plg. *A 10 < Angela; Ba 92 < Barbara; Ca 15 < Cassandra; Co 16 < Corrado; Co 27 < Cortina; E 12 < Ettore; Fra 500 < Francesco; Ma 30 < Massimo; Ru 36 < Ruggero; Vi 21 < Virgilio; Vi 32 < Vittorio*. Šių trumpinių rasta 11 vnt, kartu su pasikartojančiais - 791 trumpinys. Šio tipo trumpiniai labai varijuoja priklausomai nuo pamatinio vardo pirmojo skiemens struktūros, tačiau visi trumpiniai baigiasi balsiu ir neapima pirmojo skiemens finalinio priebalsio.

Kitas trumpinių tipas Nr. 2 yra pirmojo skiemens pamatu sudaryti trumpiniai. Rasti 32 šio tipo trumpiniai, jie sudaro 9% visų triskiemenių vardų trumpinių, suskaičiavus pasikartojančius rasta 2257 šio tipo trumpiniai. plg: *Ad 2 < Adriano; Al 136 < Alvaro; An 3 < Angela; An 2 < Andrea; Am 7 < Ambrogio; Ar 5 < Arnaldo; Au 136 < Aurora; Bar 9 < Barbara; Cas 66 < Cassandra; Cor 13 < Corrado; Cor 4, Cori 4 < Cortina; Cri 653 < Cristina; De 107, Dea 1 < Debora; Et 9 < Ettore; Fa 36 < Fabrizio; Fran 7 < Francesco; Gio 550 < Giovanni; Giu 252 < Giuseppe; Mas 13 < Massimo; Mi 20 < Mirella; Lo 50 < Lorenzo; Pa 31 < Pasquale; Ro 49 < Rosalia; Rug 26, Ruge 6, Rugi 8 < Ruggero; Te 7 < Teresa; Ti 19 < Tiziano; Vit 21 < Vittorio*. Daugelis iš šių trumpinių (išskyrus *Cori, Ruge* ir *Rugi*) neturi baigmens, kai kurie jų baigiasi pirmojo skiemens kamieno balsiu.

Trumpinių tipas Nr. 3, kurių pamatas yra pirmasis skiemuo ir antrojo skiemens inicialė, rasta 26 tokie skirtingi trumpiniai, kurie sudaro 7% visų triskiemenių vardų trumpinių, o įvertinus pasikartojančius, viso rasta 653 tokio tipo trumpiniai, plg. *Al 3 < Alice; Alv 6 < Alvaro; Amb 3 < Ambrogio; Arn 10 < Arnaldo; Aur 2 < Aurora; Barb 59 < Barbara; Cass 45 < Cassandra; Corr 8 < Corrado; Cort 4 < Cortina; Cris 120 < Cristina; Deb 178 < Debora; Ett 3 < Ettore; Fab 33 < Fabrizio; Franc 5 < Francesco; Giov 3 < Giovanni; Gius 11 < Giuseppe; Lor 5 < Lorenzo; Mir 5 < Mirella; Pas 8 < Pasquale; Ros 40 < Rosalia;*

Rugg 16 < Ruggero; Ter 1 < Teresa; Tiz 41 < Tiziano; Virg 4 < Virgilio; Vitt 16 < Vittorio. Visi šie trumpiniai yra prie pirmojo skiemens prisijungę antrojo skiemens priebalsinę inicialę, kuri yra kaip baigmuo trumpiniui.

Trumpinių tipas Nr. 4, kurių pamatas yra pirmasis skiemuo, antrojo skiemens inicialė ir baigmuo, kuris varijuoja. Šio tipo trumpinių yra labai daug, rasta viso 54 skirtingi trumpiniai, tai sudaro 14 % visų triskiemenių vardų trumpinių, o įvertinus pasikartojančius, iš viso rasta 4995 trumpiniai. Tokia gausi grupė susidarė todėl, kad prie pamatinio kamieno pridėti baigmenys yra labai įvairūs, ir vienam vardui vidutiniškai tenka 1,92 šio tipo trumpinio. Plg. vardui Debora trumpinti rasti penki šio tipo trumpiniai ir beveik visi vardai (27 iš 29-ių) turi bent vieną tokį trumpinį. Rasti šie trumpiniai: *Adi 3 < Adriano; Ale 1, Alis 11, Alix 3, Alo 2 < Alice; Alve 1, Alvi 195, Alvo 11 < Alvaro; Ambi 1, Ambo 3 < Ambrogio; Andy 36 < Andrea; Anghe 2, Angi 583, Angu 1 < Angela; Arni 130, Arno 28, Arnu 1 < Arnaldo; Aura 10, Auri 433 < Aurora; Barbi 374 < Barbara; Cassi 171, Cassy 149 < Cassandra; Corri 69, Corro 2 < Corrado; Crista 1 < Cristina; Debba 2, Debe 1, Debi 84, Debs 17, Debby 425 < Debora; Etti 19 < Ettore; Fabi 3 < Fabrizio; Franci 423, Francis 2, Franco 43, Franz 13 < Francesco; Giove 1, Giovi 120 < Giovanni; Giusi 24 < Giuseppe; Lori 281, Loris 2, Loro 2 < Lorenzo; Masso 1 < Massimo; Mira 12, Miri 163; Rose 14, Rosi 264 < Rosalia; Ruggi 89, Ruggio 4, Ruggo 1 < Ruggero; Tery 306 < Teresa; Virgio 1, Virgo 4 < Virgilio; Vitty 14 < Vittorio.* Šio tipo trumpinių baigmenys yra įprasti italų kalboje, moteriškos giminės vardai turi baigmenį -a, vyriškos giminės -o, kai kurie trumpiniai turi baigmenis -e arba -i, nepriklausomai nuo giminės. Rasti keli vardai, kurie turi italų kalbai nebūdingą baigmenį -y, plg. *Cassy, Debby, Terry, Vitty*, tai galėtų būti anglų kalbos įtaka.

Kitas trumpinių tipas Nr. 5, kurių pamatas yra pirmieji du vardo skiemenys, rasta 22 skirtingi trumpiniai, suskaičiavus pasikartojančius rasti 6373 trumpiniai. Šio tipo trumpiniai: *Adria 76 < Adriano; Ali 792 < Alice; Alva 203 < Alvaro; Ambro 311 < Ambrogio; Andre 660 < Andrea; Ange 170 < Angela; Auro 274 < Aurora; Barba 11 < Barbara; Corra 274 < Corrado; Corti 234 < Cortina; Cristi 206 < Cristina; Debo 89 < Debora; Etto 114 < Ettore; Fabri 723 < Fabrizio; Massi 455 < Massimo; Pasqua 186 < Pasquale; Rosa 332 < Rosalia; Rugge 196 < Ruggero; Tere 416 < Teresa; Tizia 93 < Tiziano; Vitto 558 < Vittorio.* Šio tipo trumpiniai labai priklauso nuo pamatinio vardo struktūros ir koku balsiu baigiasi pamatinio vardo antrasis skiemuo, plg., vardo *Alice* trumpinį *Ali* nurodė 792 respondentai, o vardo *Debora* trumpinį *Debo* paminėjo tik 89 respondentai – to priežastis gali būti ta, kad dėl antrojo skiemens struktūros *Debo* turi finalinį balsį -o, kuris sutampa su įprasta italų kalbos vyriškos

giminės daiktavardžių galūne *-o*. Kitas pavyzdys yra vardo *Barbara* trumpinys *Barba* buvo pažymėtas respondentų tik 11 kartų, nes sutapo su apeliatyvu¹⁵.

Trumpinių tipas Nr. 6 – tai tokie trumpiniai, kurių pamatas yra pirmasis skiemuo bei dalis antrojo skiemens, apimanti jo inicialę ir po jos esantį balsį. Šio tipo trumpinių buvo rasta 18 skirtingų vienetų, o su pasikartojančiaisiais – 3278 vnt. Rasti šie trumpiniai: *Adri 657 < Adriano; Ambr 1, Ambri 33 < Ambrogio; Andri 100 < Andrea; Arna 196 < Arnaldo; Cassa 90 < Cassandra; Fabr 1, Fabru 2, Fabbro 1 < Fabrizio; France 168 < Francesco; Giova 302 < Giovanni; Giuse 310 < Giuseppe; Lore 517 < Lorenzo; Mire 283 < Mirella; Pasqui 165, Pasqu 14 < Pasquale; Tizi 399, (UV' Tizzi 39) < Tiziano*.

Trumpinių tipas Nr. 9 – tai tokie trumpiniai, kurių pamatas yra reduplikuotas pirmasis vardo skiemuo arba vardo pradžia. Tokių trumpinių rasta iš viso 19 vnt., su pasikartojančiaisiais suskaičiuota 194 vnt. Šiam tipui prisklauso trumpiniai: *Cricca 2, Cricchia 1, Cricri 5 < Cristina; Deda 1, Dedde 2, Devo 1 < Debora; Giogio 1 < Giovanni; Giugiu 1 < Giuseppe; Lolle 1, Lolli 3, Lollo 148 < Lorenzo; Mimi 2, Mimma 1 < Mirella; Roro 1 < Rosalia; Tete 3, Titti 1 < Teresa; Titi 1, Titti 15, Titto 4 < Tiziano*.

Nedeformuoti trumpiniai su priesagomis. Rasti keli trumpiniai su priesagomis. Keli iš jų priskiriami trumpinių tipui Nr. 16. Tai pirmojo skiemens, antrojo skiemens inicialės su priesaga trumpiniai, plg. *Franchino 1, Francuccio 1 < Francesco; Rosetta 1, Rosina 1 < Rosalia*. Priesaga *-ino* italų kalboje turi deminutyvinę reikšmę (Serianni 2014, 645), tuo tarpu priesaga *-uccio* gali turėti ir menkinamąją reikšmę (Serianni 2014, 654).

Deformuoti trumpiniai be priesagų. Rasti keli trumpiniai, kurių pamatas yra pirmasis deformuotas skiemuo ir antrojo skiemens inicialė, jie priskiriami trumpinių tipui Nr. 19. Šiam tipui priklauso tokie trumpiniai: *Andi 1, Andria 1, Andri 7 < Adriano; Algy 1 < Angela; Carra 2 < Corrado; Tuzi 1 < Tiziano*. Varduose *Andi, Andria, Andri* yra struktūriškai deformuotas pirmas skiemuo nes į pamatą įterptas priebalsis /n/, sudaro dvigarsį *An-*; šios deformacijos priežastis gali būti yra tiesiog patogumas ištarti - toks sklandesnis perėjimas iš žemojo balsio /a/ link į sprogstamojo alveolinio skardžiojo priebalsio /d/, pakeliui ištariant nosinį alveolinį /n/. Kituose šio tipo trumpiniuose yra įvykusi kokybinė balsio deformacija, plg. *Carra < Corrado, Tuzi < Tiziano*.

Trumpinių tipui Nr. 23 priskiriami trumpiniai, kurių pamatas yra pirmasis skiemuo ir antrasis deformuotas pamatinio vardo skiemuo, plg. *Max 351 < Massimo; Pako 30, Paki 40,*

---

¹⁵ Tokio mažo pasikartojimo priežastis tikriausiai ekstralingvistinė: italų kalboje žodis *barba* turi kitą reikšmę: „barzda“.

Paschi 2, Pasco 1, Pascu 1, Pasca 3 < Pasquale; Tiss 1 < Tiziano; Vic 17 < Vittorio. Visi šie trumpiniai turi struktūros deformacijas: a) pakeistus inicialės priebalsius: *Pako, Paki, Tiss*; b) pakeistas dvigarsis /q/ į priebalsį /k/: *Paschi, Pasco, Pascu, Pasca*; c) trumpiniuose *Max* bei *Vic* deformacija apima ne tik antrojo skiemens inicialę, bet ir pirmojo skiemens finalinį priebalsį, yra įvykusi asimiliacija.

Aferezės atvejai.

Trumpinių tipas Nr. 10 – tai tokie trumpiniai, kurių pamatas yra antrasis pamatinio vardo skienu. Šių trumpinių rasta 8 vnt, su pasikartojančiais suskaičiuota 19 vnt. Rasti tokie trumpiniai: *Li 1 < Alice; Bro 1 < Ambrogio; Dre 2 < Andrea; Ge 1 < Angela; Nal 1 < Arnaldo; Ro 2 < Aurora; Bri 10 < Fabrizio.*

Trumpinių tipas Nr. 11 – tokie trumpiniai, kurių pamatas yra antrasis pamatinio vardo skienu ir vardo pabaiga. Tokių vardų rasta 29 skirtingi trumpiniai, su pasikartojančiais suskaičiuota 608 vnt., ir tai sudaro 3% visų triskiemenių vardų trumpinių. Šiam tipui priskiriami trumpiniai: *Lice 7, Licia 4 < Alice; Varo 13 < Alvaro; Brogio 25 < Ambrogio; Drea 2 < Andrea; Gela 1 < Angela; Naldo 43 < Arnaldo; Rora 43 < Aurora; Bara 2 < Barbara; Sandra 120 < Cassandra; Rado 8 < Corrado; Tina 68 < Cortina; Stina 3 < Cristina; Bora 1 < Debora; Tore 33 < Ettore; Brizio 18 < Fabrizio; Cesco 89, Ceschi 1 < Francesco; Vanni 50 < Giovanni; Renzo 36 < Lorenzo; Simmo 1 < Massimo; Rella 6 < Mirella; Ziano 2 < Tiziano; Gil 4, Giglio 1, (UV' Gillio) 3 < Virgilio; Torio 3 < Vittorio.* Beveik visi šie trumpiniai baigiasi taip, kaip ir pamatinis vardas, išskyrus *Licia, Ceschi, Gil*, kurie neturi baigmens.

Trumpinių tipas Nr. 12 yra tokie trumpiniai, kurių pamatas yra dalis antrojo pamatinio vardo skiemens ir trečiasis skienu. Tokių rasta 14 skirtingų trumpinių, suskaičiavus pasikartojančiuosius – 289 vnt, tai sudaro 1% visų triskiemenių vardų trumpinių. Šiam tipui priskiriami trumpiniai: *Ice 2 < Alice; Ela 2 < Angela; Aldo 127 < Arnaldo; Ora 1 < Aurora; Andra 5 < Cassandra; Ina 4 < Cortina; Ina 1, Tina 49 < Cristina; Izio 3 < Fabrizio; Enzo 65 < Lorenzo; Ella 7 < Mirella; Ale 12 < Pasquale; Esa 9 < Teresa; Iano 2 < Tiziano.* Šie trumpiniai sudaryti redukavus nekirčiuotą pamatinio vardo dalį, o trumpinio inicialę beveik visais atvejais sutampa su kirčiuotu pamatinio vardo balsiu.

Trumpinių tipas Nr. 13 yra tokie trumpiniai, kurių pamatas yra reduplikuota vidinė arba vardo pabaigos dalis. Tai gausi trumpinių grupė, kai kurie vardai turi ne po vieną, o po kelis tokius trumpinius. Šio tipo rasti 45 trumpiniai, o su pasikartojančiais suskaičiuota 1211 trumpinių, tai sudaro 6% triskiemenių vardų trumpinių. Šiam tipui priskirti trumpiniai: *Nano 1, < Adriano; Cece 1, Cice 38, Lilli 2 < Alice; Gigi 3, Giggio 4 < Ambrogio; Lalla 1 < Angela;*

Dodo 3 < Arnaldo; Rori 30, Roro 2 < Aurora; Baba 7, Babu 1 < Barbara; Dodo 1 < Corrado; Beba 1, Bebbi 2 (UV' Beby 1) < Debora; Toto 1 < Ettore; Cece 2, Cecco 34, Ciccio 102, Cicco 4, Checco 181, Chicco 33 < Francesco; Nanni 49, Nini 1 < Giovanni; Beppe 219, (UV' Beppi 1, Bepi), Beps 1, Peppe 398 (UV' Pepe 1), Peppi 3, Pippo 20, Peppo 5, Pep 2 (UV' Pepp 1), Peps 1 < Giuseppe; Lella 35 < Mirella; Lila 1, Lily 1 < Rosalia; Gigi 1, Lilio 2 < Virgilio; Toto 1, Tori 1 < Vittorio.

Trumpinių tipas Nr. 14 tai tokie trumpiniai, kurių pamatas yra trečiasis skiemuo, plg. *Ro 1 < Alvaro; Gio 31 < Ambrogio; Ra 1 < Aurora; Re 1 < Ettore; Zio 6 < Fabrizio; Pe 12 < Giuseppe; Lia 112 < Rosalia.*

Nedeformuoti priesaginiai trumpiniai. Rastas vienas trumpinys su priesaga, padarytas iš pamatinio vardo pabaigos, jis priskiriamas trumpinių tipui Nr. 17 ir turi antrojo skiemens, trečiojo skiemens inicialės su priesaga pamatą, plg. *Sandrina 1 < Cassandra.*

Deformuoti nepriesaginiai trumpiniai. Rasti keli deformuoti nepriesaginiai trumpiniai, tipui Nr. 20 priskiriami tokie, kurių pamatas yra antrasis deformuotas skiemuo ir trečiojo inicialė, plg. *Nando 11 < Arnaldo; Bizio 15 < Fabrizio.* Kitam trumpinių tipui Nr. 21 priskiriamas trumpinys, kuris sudarytas antrojo deformuoto skiemens pamatu: *Bho 1 < Ambrogio.* Iš šių pavyzdžių matoma, kad trumpinimo pobūdis priklauso nuo vardo, tokio tipo trumpiniai yra reti.

Dar vienas trumpinys priskiriamas tipui Nr. 24, jo pamatas yra trečiasis deformuotas skiemuo: *Lea 1 < Rosalia.* Šiame trumpinyje įvykusi kokybinė balsio deformacija.

Aferezės trumpinimo būdui priskiriama visa grupė trumpinių, susidariusių iš priesaginių pamatinio vardo vedinių. Aferezės trumpinimo būdu sudaryti visi šie trumpiniai, nes jų pamatas yra vardo pabaiga ir likusi priesaga. Dažnai šių trumpinių iniciale lieka paskutinis skiemens priebalsis, esantis prieš priesagą, ir beveik visais atvejais trumpinys išlaiko ir pamatinio vardo baigmenį. Plg. *Cetta 1, Cettina 1 < Alice; Lina 15 < Angela; Uccio 2 < Alvaro; Dino 2, Nani 1 < Arnaldo; Uccio 1 < Andrea; Cecchino 1, Ceccuccio 1 < Francesco; Gino 8, Giggino 1 < Ambrogio; Dino 6, Uccio 1 < Corrado; Nuccia 1 < Cristina; Rino 1, Uccio 2 < Ettore; Nuccio 1 < Fabrizio; Nuccio 1, Nino 9 < Giovanni; Pino 59, Pinuccio 6, Beppino 4, Pippino 1 < Giuseppe; Rino 1 < Ruggero; Uccio 1 < Vittorio; Sisina 1, Sina 2, Sinella 1 < Teresa; Mimino 1, Mino 4 < Massimo.* Šie trumpiniai priskiriami tipui Nr.25.

Sutrauktiniai vardo variantai.

Tai atskira trumpinių grupė, rastas 31 trumpinys, suskaičiuojant pasikartojančius, viso yra 265 šio tipo trumpiniai. Dauguma jų yra sudaryti vardo pradžios pamatu, plg.: *Addi 1 < Andrea; Abro 4 < Ambrogio; Barbra 1, Babi 116, Bab 1, Babai 1, Babs 1, Babsi 1 < Barbara;*

Crina 2 < Cristina; Debra 1, Debr 1, Debba 2 < Debora; Fizio 1, Friz 1 < Fabrizio; Gianni 104 < Giovanni; Mamo 1 < Massimo; Milly 1 < Mirella; Vigi 1 < Virgilio; Pascal 4, Pascali 3, Pascale 1 < Pasquale; Tano 1, Tino 1 < Tiziano; Tessa 5, Tess 2, Tesa 1, Tesia 1 < Teresa.
Sutrauktiniai antro tipo, sudaryti iš vardo pabaigos: *Raldo 1, Roldo 1 < Arnaldo.*

Sugrupavus rastus trumpinius pagal trumpinimo būdą ir trumpinio pamatą, trumpinių kiekiai pateikti 4 lentelėje.

4 lentelė. Triskiemenių italų vardų trumpiniai pagal jų pamatą ir trumpinimo būdą

Tipas	Pamatas	Vardo trumpiniai		Respondentai	
		Skaičius	%	Skaičius	%
APOKOPE					
1	Dalis pirmojo skiemens	11	3%	791	4%
2	Pirmasis skiemuo	32	9%	2257	10%
3	Pirmasis skiemuo ir antrojo inicialė	26	7%	653	3%
4	Pirmasis skiemuo, antrojo inicialė ir baigmuo	54	14%	4995	23%
5	Pirmasis ir antrasis skiemenys	22	6%	6373	29%
6	Pirmasis skiemuo ir dalis antrojo	18	5%	3278	15%
9	Reduplikacija iš vardo pradžios	19	5%	194	1%
16	Pirmasis skiemuo, antrojo inicialė ir priesaga	4	1%	4	0%
19	Pirmasis sk. su deformacija ir antrojo inicialė	6	2%	13	0%
23	Pirmasis skiemuo ir antrasis su deformacija	10	3%	464	2%
APOKOPĖS atvejai		202		19022	
AFEREZĖ					
10	Antrasis skiemuo	8	2%	19	0%
11	Antrasis skiemuo ir vardo pabaiga	29	8%	608	3%
12	Dalis antrojo skiemens ir vardo pabaiga	14	4%	289	1%
13	Reduplikacija iš vardo pabaigos	45	12%	1211	6%
14	Trečiasis skiemuo	7	2%	164	1%
17	Antrasis skiemuo, trečiojo inicialė ir priesaga	1	0%	1	0%
20	Antrasis sk. su deformacija ir trečiojo inicialė	2	1%	26	0%
21	Antrasis deformuotas skiemuo	2	1%	2	0%
24	Trečiasis deformuotas skiemuo	1	0%	1	0%
25	Priesaginiai vediniai	31	8%	138	1%
AFEREZĖ atvejai		140		2459	
SUTRAUKTINIAI					
1	Sutrauktiniai 1	29	8%	263	1%
2	Sutrauktiniai 2	2	1%	2	0%
Iš viso		373	100%	21746	100%
APOKOPE		202	54%	19022	87%
AFEREZĖ		140	38%	2459	11%
Sutrauktiniai 1		29	8%	263	1%
Sutrauktiniai 2		2	1%	2	0%
Iš viso		373	100%	21746	100%

Apibendrinant galima teigti, kad trumpiniai iš triskiemenių italų vardų trumpiniai dažniausiai sudaromi iš vardo pradžios, apokopės būdu; tokie trumpiniai sudaro 54% visų trumpinių, o įvertinus pasikartojančius – 87% visų atvejų. Trumpiniai iš vardo pabaigos yra aferezės atvejai, kurie sudaro 38% visų trumpinių, o įvertinus pasikartojančius – 11% visų atvejų. Dar 9% visų trumpinių yra sutrauktiniai vardai, jie sudaro 1% visų pasikartojančių atvejų. Iš rastų apokopės būdui priklausančių trumpinių rasti tik 4 trumpiniai su priesagomis, o tai sudaro 1% visų trumpinių. Deformuoto pamato trumpinių iš viso yra 7%, pasikartojimuose jie sudaro labai mažą dalį, apie 2%, o dažniausiai pasitaikiusi deformacija yra pirmame pamatinio vardo skiemenyje.

2.3.2.3 Lietuvių ir italų triskiemenių vardų trumpinių pamato lyginimas

Palyginus gautus rezultatus matyti, kad italų vardų trumpinių yra žymiai didesnis kiekis: skaičiuojant dalimis, kurios tenka vienam vardui, santykis yra 7,51:2, tai rodo, kad italai yra labiau linkę daryti trumpinius iš triskiemenių vardų, nei lietuviai. Lietuvių vardų trumpiniai sudaryti 19 skirtingais tipais, iš jų 97% trumpinių pamatas yra vardo pradžia, pirmasis skienu. Iš triskiemenių italų vardų atsiradę trumpiniai jų pamato atžvilgiu yra įvairesni, sudaryti 21 skirtingu tipu. Nors dauguma (87%) atsirado iš vardo pradžios, tačiau yra iš vardo pabaigos (11%) suformuotų trumpinių. Italai labiausiai linkę trumpinti triskiemenius vardus pirmųjų dviejų skiemenų pamatu (29%), arba pirmojo skiemens ir antrojo inicialės pamatu pridėdant baigmenį (23%). Lietuvių triskiemenių vardų trumpinių dažniausias pamatas yra pirmasis skienu ir antrojo inicialė (76%), o taip pat dažni trumpiniai šio pamato, su pridėta priesaga (13%). Lietuvių trumpinių nėra reduplikacinio tipo, suformuotų nei iš vardo pradžios, nei iš vardo pabaigos. Nėra lietuvių vardų trumpinių ir iš priesaginių vedinių bei sutrauktinių vardo variantų. Panašumų tarp abiejų kalbų galima išvelgti, kad abiejose kalbose mažai arba visai nėra deformuoto kamieno trumpinių su priesagomis. Apibendrinant galima teigti, kad triskiemenius vardus italai trumpina dažniau nei lietuviai, o trumpinimo būdas yra tas pats – apokopės būdu. Vertinant pagal pamatą – trumpiniai panašūs, sudaryti pirmojo skiemens ir antrojo inicialės arba pirmojo ir antrojo skiemenų pamatu.

2.3.3 Keturių skiemenų vardų trumpinių analizė

2.3.3.1 Keturių skiemenų lietuvių vardai

Tai ilgais vadinamų asmenvardžių grupė, anketoje respondentamas pateikti 10 keturskiemenių vardų: *Al-gi-man-tas*, *Be-a-tri-čė*, *Be-ne-dik-tas*, *Do-mi-ny-kas*, *E-mi-li-ja*, *E-ve-li-na*, *Ka-ro-li-na*, *Kor-ne-li-ja*, *Te-o-do-ras*, *Vik-to-ri-ja*. Tiriant jų struktūrą rasta 20 skirtingo pamato trumpinių, kurių sandara buvo įvairi. Iš viso rasti 118 trumpinių, įtraukus ir pasikartojančius - 2653 trumpiniai.

Apokopės atvejai.

Nedeformuoti nepriesaginiai trumpiniai buvo labai įvairūs. Dalies trumpinių pamatas buvo pirmasis skienuo, jie priskirti trumpinių tipui Nr. 1. Rasti iš viso 5 trumpiniai, su pasikartojančiais - 314 trumpinių, plg. *Do 3* < *Dominykas*; *Vika 295*, *Vikė 12*, *Viki 3*, *Vik 1* < *Viktorija*. Trumpiniai *Do*, *Vik*, *Viki* neturi lietuvių kalbai būdingų baigmenų. Vis dėlto įvertinus pasikartojančių atvejų skaičių matyti, kad toks trumpinimo būdas nėra labai dažnas.

Kitas trumpinių tipas Nr. 2 – tai vardai, atsiradę iš pirmojo skiemens ir antrojo skiemens inicialės, Iš viso rasti 22 skirtingi trumpiniai, su pasikartojančiais - 1560, ir tai sudaro 59% visų keturskiemenių vardų trumpinių. Šio tipo trumpiniai: *Algis 307* < *Algirdas*; *Benas 231*, *Benis 29*, *Benia 3*, *Benius 2*, *Bens 1* < *Benediktas*; *Domas 169*, *Domė 2*, *Domis 55*, *Domys 2* < *Dominykas*; *Em 6*, *Ema 224*, *Emė 6* < *Emilija*; *Eva 182*, *Eve 27*, *Evė 34*, *Evu 1* < *Evelina*; *Kara 45*, *Karė 12* < *Karolina*; *Korna 6*, *Kornė 186* < *Kornelija*; *Viktė 30* < *Viktorija*. Galima matyti, kad beveik visi šio tipo trumpiniai turi lietuvių kalbai būdingus baigmenis (išskyrus *Em*), tai rodo polinkį vartoti linksniuojamą vardo trumpinio formą. Pasikartojančių vardų dažnumas bei jų procentinė dalis įrodo, kad šio tipo trumpiniai yra plačiai paplitę ir dažnai vartojami.

Trumpinių tipas Nr.3, kuriam buvo priskirti du trumpiniai, šių pamatas – pirmasis ir antrasis pamatinio vardo skiemenys, plg. *Bea 11* < *Beatričė*; *Teo 160* < *Teodoras*. Šie trumpiniai sudaryti iš pamatinio vardo, kuris savo struktūroje turi pirmąjį skiemenį su finaliniu balsiu, o antrasis skienuo sudarytas tik iš vieno balsio. Taip pat matoma, kad prie tokio trumpinio nėra būtinybės pridėti dar papildomų baigmenų, dėl tokios sandaros šie trumpiniai nėra linksniuojami.

Trumpinių tipas Nr. 4, jam priskirti trumpiniai, kurių pamatas yra du pirmieji pamatinio vardo skiemenys ir trečiojo skiemens inicialė, plg. *Algimas 2* < *Algimantas*; *Beata 122*, *Beatė 2* < *Beatričė*; *Dominas 2* < *Dominykas*; *Emilė 19* < *Emilija*; *Karolė 94* < *Karolina*; *Kornela 3* < *Kornelija*; *Teodas 2* < *Teodoras*. Šie trumpiniai savo struktūra vis tik išlieka gana ilgi,

visus juos sudaro trys skiemenys, kai kurie trumpiniai jau gali funkcionuoti kaip savarankiški vardai.

Kitas trumpinių tipas Nr. 6, jų pamatas pirmasis skiemuo ir antrojo inicialė jam priskirti penki trumpiniai, kurie vartojami nelinksniuojama forma, plg. *Domi 1 < Dominykas; Emi 17 < Emilija; Evi 2 < Evelina; Karo 23 < Karolina; Korn 12 < Kornelija*. Šių trumpinių pasikartojimų dažnumas nėra didelis, todėl galima teigti, kad lietuviai nėra linkę atsisakyti linksnių, vartodami asmenvardžius.

Nedeformuoti priesaginiai trumpiniai rasti įvairūs, didžiausia jų dalis yra vardo pradžios trumpiniai, turintys įvairias priesagas. Trumpinių tipas Nr. 12, rasti 4 trumpiniai, visi jie susidarė iš pirmojo skiemens, plėsto priesaga, plg. *Korka 1 < Kornelija*; šio trumpinio priesaga yra *-ka*, tai – duslioji priebalsinė priesaga, būdinga vardų ir pavardžių trumpiniams lietuvių šnekamojoje kalboje (Sinkevičiūtė 2006, 224). Kiti trumpiniai: *Vikcė 15, Vikšė 1, Vikutė 5 < Viktorija*. Priebalsinės priesagos *-c-* bei *-š-* taip pat būdingos lietuvių šnekamajai kalbai, vartojamos su vardų trumpiniais, o priesaga *-utė* yra deminutyvinė.

Trumpinių tipas Nr. 13 yra gausi trumpinių grupė, iš viso rasti 28 skirtingi trumpiniai, su pasikartojančiais - 118 trumpinių. Šio tipo trumpiniai, kurių pamatas – pirmasis pamatinio vardo skiemuo ir antrojo skiemens inicialė, išplėsti priesaga, plg. *Algelis 6, Algutis 3, Algiukas 7, Algiuks 1, Algucis 1 < Algimantas; Benukas 8, Benutis 1, Benuks 1, Bencė 2 < Benediktas; Domka 3, Domkė 3, Domšė 3, Domcė 29, Domcius 2, Domukas 3 < Dominykas; Emka 6, Emcė 1 < Emilija; Evka 12, Evcė 1, Evukė 1, Evukas 1, Evutė 4 < Evelina; Karka 9, Karkė 2 < Karolina; Korncė 1, Kornytė 1, Kornelė 1 < Kornelija; Viktutė 5 < Viktorija*. Iš šių trumpinių matyti, kad lietuviai linkę plėsti šio pamato vardu įvairiomis priesagomis: vienos jų gali būti deminutyvinės, turėti maloninę reikšmę, o kitos yra priebalsinės priesagos: *-k-*, *-š-*, *-c-*, kurios vyrauja šnekamosios kalbos trumpiniuose (Sinkevičiūtė 2006, 226).

Trumpinių tipui Nr. 14 priklauso vardai, kurių pamatas yra du pirmieji pamatinio vardo skiemenys ir trečiojo skiemens inicialė, išplėsti priesaga. Iš viso tokių trumpinių rasta 10, su pasikartojančiais - 17 trumpinių, plg. *Algimutis 1 < Algimantas, Beatutė 1 < Beatričė; Emilytė 3, Emiliūtė 2, Emiliukas 2 < Emilija; Karolcė 3, Karolcia 1, Karolka 1, Karolkė 2, Karolukė 1 < Karolina*. Iš pateiktų trumpinių matyti, kad priesagos vyrauja tos pačios kaip ir anksčiau aptartos, o patys trumpiniai savo struktūra mažai primena trumpinius, nes beveik visi trumpiniai lieka keturių skiemenų. Nors trumpiniuose ir yra sutrumpėjęs pamatinio vardo kamienas, šiems trumpiniams priesaga užpildo prarastą kamieno dalį.

Deformuoti nepriesaginiai trumpiniai. Šių trumpinių rasta kelių skirtingų tipų, tačiau jų dažnumas yra labai mažas, užfiksuota po vieną arba du trumpinius iš kiekvieno tipo.

Trumpinių tipas Nr. 16 – tai tokie trumpiniai, kurių pamatas – deformuotas pirmasis pamatinio vardo skiemuo ir antrojo skiemens inicialė, plg. *Bienis 2 < Benediktas; Dauma 1, Duomis 1 < Dominykas; Kori 1 < Karolina*. Kai kuriuose trumpiniuose struktūriškai deformuoti kamienai pirmajame skiemenyje turi dvibalsį, atsiradusį pakeičiant kamieno balsį: *Bene- / Bien-* ; *Domi- / Daum-* arba *Duom-*. Kitame trumpinyje struktūriškai deformuotas kamienas skiriasi balsio kokybe: *Kar- / Kor-*.

Deformuoti priesaginiai trumpiniai. Šiai grupei priklausančių trumpinių rasti du vardai, kurie priskirti skirtingiems tipams. Tipui Nr. 17 priskirtas trumpinys turi deformuotą pirmojo skiemens dalį ir antrojo skiemens inicialę, išplėstą priebalsine priesaga *-ka*, plg. *Korka 1 < Karolina*. Šiame trumpinyje struktūriškai deformuotas pirmasis skiemuo, nuo pamatinio kamieno skiriasi balsio kokybe: *Kar- / Kor-*. Šis deformuotas trumpinys dar turi ir priebalsinę priesagą *-ka*, būdingą lietuvių šnekamajai kalbai.

Tipas Nr. 18 – tai toks trumpinys, kurio pamatas yra pirmasis deformuotas skiemuo, trečiojo skiemens inicialė ir priesaga: *Bietka 1 < Beatričė*. Šiame trumpinyje struktūriškai deformuotas pirmasis skiemuo, deformuotame kamiene turi dvibalsį, atsiradusį pakeitus kamieno balsį: *Be- / Bie-*. Taip pat šis trumpinys turi priebalsinę priesagą *-k-*, kuri būdinga šnekamajai kalbai.

Aferezės atvejai

Nedeformuoti nepriesaginiai trumpiniai buvo rasti keturių skirtingų tipų. Tipui Nr. 7 priskirti trumpiniai, kurių pamatas – antrasis pamatinio vardo skiemuo ir trečiojo skiemens inicialė. Šio tipo trumpinių rasta 6, o su pasikartojančiais 19 trumpinių, plg. *Gimas 1 < Algimantas; Mila 1, Milė 10, Milia 1 < Emilija; Nelė 4 < Kornelija*. Matoma, kad visi trumpiniai turi lietuvių kalbai būdingus baigmenis, išskyrus *Milia*. Tipui Nr. 8 priskirti trumpiniai, kurie sudaryti iš antrojo ir trečiojo pamatinio vardo skiemenų. Tokių trumpinių rasti du, plg. *Neli 2 < Kornelija; Tori 1 < Viktorija*. Šiuose trumpiniuose liko pamatinio vardo kamiene esantys skiemenys, baigmenų nepridėta. Kitas trumpinių tipas Nr. 9 yra iš trečiojo skiemens ir ketvirtojo skiemens pamatu sudarytas trumpinys: *Ričė 2 < Beatričė*. Šis trumpinys išlaikė ir pamatinio vardo nepakitusį baigmenį. Trumpinių tipas Nr. 10 yra tokie trumpiniai, kurie sudaryti iš trečiojo ir ketvirtojo pamatinio vardo skiemenų, plg. *Mantas 2 < Algimantas; Tričė 2 < Beatričė; Diktas 2 < Benediktas; Nykas 1 < Dominykas; Lina 5 < Karolina; Lija 1 < Kornelija; Doras 4 < Teodoras*.

Deformuoti nepriesaginiai trumpiniai rasti du, abu priklauso skirtingiems tipams. Antrojo deformuoto skiemens ir trečiojo skiemens inicialės pamatu sudarytas trumpinys *Vilė*

I < Evelina priskiriamas trumpinių tipui Nr. 19, struktūriškai deformuotame kamiene skiriasi balsio kokybe nuo pamatinio vardo kamieno: *-ve- / vi-*.

Kitam tipui Nr. 20 priskirtas trumpinys *Reja I < Viktorija*, šio pamatas yra trečiasis deformuotas skiemuo ir vardo pabaiga. Struktūriškai deformuotame kamiene skiriasi nuo pamatinio vardo balsio kokybe: *rė- / ri-*.

Sutrauktiniai vardai. Sutrauktinių vardo variantų rasta devyni skirtingi trumpiniai, su pasikartojančiaisiais - 96 trumpiniai, jie sudaro 4% visų pateiktų keturskiemenių vardų trumpinių atvejų. Visi jie susiformavę iš vardo pradžios, plg. *Beta 29, Betė 29, Betrė 3, Betra 2, Betri 1 < Beatričė; Emija 1 < Emilija; Karlė 1 < Karolina; Tedas 16, Tedis 14 < Teodoras.*

Rasti trumpiniai pagal trumpinimo tipą ir pamatą sugrupuoti trumpiniai pateikti 5 lentelėje.

5 lentelė. Keturių skiemenų lietuvių vardų trumpiniai pagal jų pamatą ir trumpinimo būdą

Tipas	Pamatas	Vardo trumpiniai		Respondentai	
		Skaičius	%	Skaičius	%
	APOKOPĖ				
1	Pirmasis skiemuo	5	4%	314	12%
2	Pirmasis skiemuo ir antrojo inicialė	22	19%	1560	59%
3	Pirmasis ir antrasis skiemenys	2	2%	171	6%
4	Du pirmieji skiemenys ir trečiojo inicialė	8	7%	246	9%
6	Nelinksniuojama forma	5	4%	55	2%
12	Pirmasis skiemuo ir priesaga	4	3%	22	1%
13	Pirmasis skiemuo, antrojo inicialė ir priesaga	28	24%	118	4%
14	Du pirmieji skiemenys, trečiojo inicialė ir priesaga	10	8%	17	1%
15	Pirmasis skiemuo, trečiojo pradžia ir priesaga	0	0%	0	0%
16	Pirmasis skiemuo su deformacija ir antrojo inicialė	4	3%	5	0%
17	Pirmasis sk. su deformacija, antrojo inicialė ir priesaga	1	1%	1	0%
18	Pirmasis sk. su deformacija, trečiojo inicialė ir priesaga	1	1%	1	0%
	APOKOPĖS atvejai	90		2510	
	AFEREZĖ				
7	Antrasis skiemuo ir trečiojo inicialė	5	4%	17	1%
9	Dalis trečiojo skiemens ir ketvirtasis skiemuo	1	1%	2	0%
8	Antrasis ir trečiasis skiemenys	2	2%	3	0%
10	Trečiasis ir ketvirtasis skiemenys	8	7%	22	1%
19	Antrasis skiemuo su deformacija ir trečiojo inicialė	1	1%	1	0%
20	Trečiasis skiemuo ir ketvirtasis su deformacija	2	2%	2	0%
	AFEEREZĖS atvejai	19		47	
	Sutrauktiniai	9	8%	96	4%
	Iš viso	118	100%	2653	100%
	APOKOPĖ	90	76%	2510	95%
	AFEREZĖ	19	16%	47	2%
	SUTRAUKTINIAI	9	8%	96	4%
	Iš viso	118	100%	2653	100%

Taigi, iš rastų 118 lietuvių keturskiemenių vardų trumpinių 90 (arba 76%) yra sudaryti iš vardo pradžios, o 19 trumpinių (arba 16%) yra aferezės būdu sudaryti asmenvardžiai, kurių pamatas – vardo vidurys arba pabaiga. Dar 9 trumpiniai (arba 8%) yra sutrauktiniai vardo variantai. Rasti trumpiniai labai įvairūs pagal trumpinio pamatą – atsiradę tiek iš pirmojo skiemens, tiek iš antrojo, tiek ir iš trečiojo skiemenų, nemažą dalį jų sudaro trumpiniai su priesagomis (apie 37%), tačiau visi priesaginiai trumpiniai yra atsiradę apokopės būdu. Deformuotų trumpinių rasta viso 9 (arba 7%). Apibendrinant galima teigti, kad keturių skiemenų lietuvių vardų trumpinių didesnioji dalis - 76 % struktūriškai sudaryta apokopės būdu, o dažniausias trumpinių tipas yra nedeformuoti nepriesaginiai, pirmojo skiemens ir antrojo inicialės pamatu sudaryti trumpiniai.

2.3.3.2 Keturskiemeniai italų vardai

Šiai grupei priklausantys keturskiemeniai vardai vadinami ilgais, respondentams buvo pateikti 9 asmenvardžiai: *A-les-san-dro*, *Be-a-tri-ce*, *Be-ne-det-to*, *Ca-te-ri-na*, *Do-me-ni-co*, *I-sa-bel-la*, *Lo-re-da-na*, *Mar-ghe-ri-ta*, *Sal-va-to-re*. Tiriant jų struktūrą rasta 23 skirtingų tipų trumpinių, kurių sandara yra įvairi. Iš viso rasti 144 trumpiniai, įtraukus ir pasikartojančius, respondentai pateikė 8394.

Apokopės atvejai.

Nedeformuoti nepriesaginiai trumpiniai buvo labai įvairūs. Kai kurių trumpinių pamatas buvo pradinė dalis pirmojo pamatinio vardo skiemens, šie trumpiniai priskiriami trumpinių tipui Nr. 1. Rasti iš viso 2 trumpiniai, su pasikartojančiais suskaičiuota 32 trumpiniai: *Ma 6 < Margherita*, *Sa 26 < Salvatore*.

Kitas trumpinių tipas Nr. 2 – tai pirmojo skiemens pamatu suformuoti trumpiniai, jiems priskiriami: *Be 4 < Beatrice*, *Be 6 < Benedetto*; *Ca 5 < Caterina*; *Do 28 < Domenico*; *Lo 20 < Loredana*; *Mar 3*, *Mara 1 < Margherita*; *Sal 26 < Salvatore*. Išskyrus *Mara*, visi kiti trumpiniai neturi baigmenų.

Kitas trumpinių tipas Nr. 3 yra trumpiniai, kurių pamatas yra pirmasis skiemuo ir antrojo skiemens inicialė. Iš viso rasti 6 tokie trumpiniai, su pasikartojančiais – 102: *Al 5 < Alessandro*; *Ben 39 < Benedetto*; *Cat 14 < Caterina*; *Dom 35 < Domenico*; *Margh (UV' Marg 6) < Margherita*. Visi šios grupės trumpiniai baigmenų neturi ir baigiasi priebalsiu.

Kitas trumpinių tipas Nr. 4, rasti 6 trumpiniai, su pasikartojančiais suskaičiuota 1503 trumpiniai, kurių pamatas – pirmasis skiemuo ir dalis antrojo skiemens, plg. *Ale 755 (UV' Alle 16) < Alessandro*; *Marghe 658*, *Marge 16*, *Marghi 35*, *Margi 23 < Margherita*. Šie trumpiniai yra atsiradę iš atskirų vardų ir yra dažni. Vardo *Margherita* pateiktos kelios

formos, iš kurių vienu antrojo skiemens inicialinis priebalsis gali būti tariamas /g/, kitų - /dʒ/, todėl skiriasi užrašymo variantai, kai įterpiamas nebylusis priebalsis /h/. Baigmens nepridėta, todėl šis tipas atskirtas nuo tipo Nr. 5, kurio trumpiniai yra pirmojo skiemens, antrojo skiemens inicialės pamatu, prie kurių pridėtas baigmuo: plg. *Benny 154*, (UV' *Benni 99*, *Beni 3*), *Benno 1*, *Benu 1* < *Benedetto*; *Cata 4*, *Catia 27*, *Catty 48* (UV' *Caty 27*) < *Caterina*; *Domi 102* < *Domenico*; *Isi 24* < *Isabella*; *Lori 389*, *Lora 1*, *Loris 1*, *Loro 1* < *Loredana*; *Marga 5* < *Margherita*; *Salve 1*, *Salvio 3*, *Salvi 18*, *Salvo 339* < *Salvatore*.

Kitas trumpinių tipas Nr. 6 yra vardai, kurių pamatas yra pirmasis ir antrasis pamatinio vardo skiemenys. Tokių asmenvardžių rasti 9 trumpiniai, su pasikartojančiais - 3742, plg. *Ales 3* < *Alessandro*; *Bea 772* < *Beatrice*; *Bene 400* < *Benedetto*; *Cate 741* (UV' *Kate 16*) < *Caterina*; *Dome 504* < *Domenico*; *Isa 720* < *Isabella*; *Lore 379* < *Loredana*; *Salva 207* < *Salvatore*. Visų šių trumpinių baigmuo sutampa su antrojo skiemens baigmeniu pamatiniame varde (išskyrus *Ales*). Tokio tipo trumpinių buvo pateikta daug, ir didelę jų apimamą dalį lėmė keli plačiai išplitę vardų trumpiniai *Bea*, *Cate*.

Kitas trumpinių tipas Nr. 7 yra vardai, atsiradę iš dviejų pirmųjų skiemenų ir trečiojo pamatinio vardo skiemens inicialės. Jų rasta 3 vnt., su pasikartojančiais – 141 trumpinys, plg. *Alessa 77* < *Alessandro*; *Benede 63* < *Benedetto*; *Isab 1* < *Isabella*.

Trumpinių tipui Nr. 8 priskirti reduplikaciniai vardų trumpiniai, susidarę iš pamatinio vardo pradžios. Šio tipo trumpinių rasta 11 vnt., su pasikartojančiais - 95 trumpiniai: *Beba 5*, *Bebe 5* < *Beatrice*; *Dodo 14*, *Dodi 3* < *Domenico*; *Lollo 1*, *Lolla 1*, *Loli 1*, *Lella 1* < *Loredana*; *Sasa 56*, *Saso 7*, *Sasi 1* < *Salvatore*. Matoma, kad kiekvienas vardas turi po kelis tokius trumpinius.

Trumpinių tipas Nr. 9 yra tokie trumpiniai, kurių pamatas yra trys pirmieji pamatinio vardo skiemenys. Iš viso rasti 6 skirtingi trumpiniai, su pasikartojančiais - 229 trumpiniai, plg. *Beatri 40* < *Beatrice*; *Cateri 48* < *Caterina*; *Isabel 2* < *Isabella*; *Loreda 44* < *Loredana*; *Margheri 30* < *Margherita*; *Salvato 65* < *Salvatore*. Matoma, kad šie trumpiniai išlaikė visą nepakitusią vardo struktūrinę pradžią, visi triskiemeniai trumpiniai, kai kurie gali tapti savarankiškais vardais.

Nedeformuoti priesaginiai trumpiniai rasti įvairūs, dalis jų atsirado iš pamatinio vardo pradžios, praplėtus ją įvairiomis priesagomis. Trumpinių tipas Nr. 19 yra tokie trumpiniai, kurių pamatas - pirmasis skiemuo, antrojo skiemens inicialė, praplėstas priesaga. Šių trumpinių rasta 7 skirtingi, su pasikartojančiais - 13 trumpinių: *Alino 1* < *Alessandro*; *Benuccio 1*, *Benito 2* < *Benedetto*; *Isotta 1* < *Isabella*; *Marghina 1* < *Margherita*; *Salvino 1*, *Salvuccio 6* < *Salvatore*. Matoma, kad beveik visų šių trumpinių priesagos yra įprastos

deminutyvinės italų kalbos priesagos (Serianni 2014, 640), išskyrus *-otta (Isotta)*, kuri gali turėti menkinimo reikšmę (Serianni 2014, 634)

Deformuoti nepriesaginiai trumpiniai. Šio tipo vardų nebuvo daug. Vienas jų buvo priskirtas trumpinių tipui Nr. 20, tai yra iš pirmojo kokybiškai deformuoto pamatinio vardo skiemens susidaręs trumpinys *Bi 4 < Beatrice*. Šiame trumpinyje struktūriškai deformuotame kamiene skiriasi balsio kokybė nuo pamatinio vardo kamieno: *Be- / Bi-*. Kitam deformuotų trumpinių tipui Nr. 21 priskirtas vienas trumpinys su kokybine deformacija pirmame skiemenyje ir antruoju skiemeniu, plg. *Bia 2 < Beatrice*. Šiame trumpinyje struktūriškai deformuotame kamiene skiriasi balsio kokybė: *Be- / Bi-*. Dar vienas trumpinių tipas Nr. 22, kuriam buvo priskirtas taip pat vienas trumpinys, atsiradęs iš pirmojo skiemens ir deformuoto antrojo skiemens, plg. *Izzi 4*¹⁶ *< Isabella*. Šiame trumpinyje struktūriškai deformuotas kamienas turi pakeistą antrojo skiemens inicialės priebalsį: *s- / c-*.

Aferezės atvejai.

Nedeformuoti nepriesaginiai trumpiniai, suformuoti aferezės būdu, buvo labai įvairūs, dalis jų priskiriama trumpinių tipui Nr. 11, kurių pamatas – dalis antrojo skiemens ir vardo pabaiga, apimanti trečiąjį ir ketvirtąjį vardo skiemenį, plg. *Enico 1 < Domenico; Tina 3 < Caterina*. Šiuose trumpiniuose atmetama vardo pradžia – pirmasis skiemuo su antrojo skiemens iniciale, likusi vardo dalis struktūriškai išlieka. Trumpinių tipui Nr. 12 priskirti trumpiniai, kurių pamatas yra antrasis, trečiasis ir ketvirtasis pamatinio vardo skiemenys, plg. *Lessandro 1 < Alessandro; Terina 2 < Caterina, Menico 6 < Domenico; Sabella 1 < Isabella*.

Trumpinių tipas Nr. 13 - tai tokie vardai, kurių pamatas apima dalį trečiojo skiemens ir ketvirtąjį skiemenį, plg. *Andro 1 < Alessandro; Etto 1 < Benedetto; Ella 2 < Isabella*.

Kitam trumpinių tipui Nr. 14 priskirti asmenvardžiai, kurie atsirado iš trečiojo ir ketvirtojo pamatinio vardo skiemenų. Iš viso rasti 9 skirtingi trumpiniai, kiekvieno respondentams pateikto vardo po vieną; kartu su pasikartojančiais - 735 trumpiniai: *Sandro 227 < Alessandro; Trice 12 < Beatrice; Detto 7 < Benedetto; Rina 38 < Caterina; Nico 57 < Domenico; Bella 154 < Isabella; Dana 20 < Loredana; Rita 71 < Margherita; Tore 149 < Salvatore*. Šiuose trumpiniuose taip pat išlaikyta visa pamatinio vardo struktūrinė pabaiga.

Trumpinių tipas Nr. 15 yra reduplikaciniai trumpiniai, susiformavę iš pamatinio vardo pabaigos. Šių trumpinių rasta 12 skirtingų, su pasikartojančiais - 285 trumpiniai: *Cice 13, Cici 1, Cece 1 < Beatrice; Mimi 6, Mimmo 169, Memmo 1 < Domenico; Lella 4, Lela 1 < Isabella; Rori 1 < Loredana; Toti 6, Toto 66, Totore 16 < Salvatore*.

---

¹⁶ Tariama /'it:si/

Nedeformuoti priesaginiai trumpiniai rasti trys, jie priskirti tipui Nr. 16 ir visi yra atsiradę iš to paties vardo *Alessandro*. Šių vardų pamatas yra trečiasis ir ketvirtasis pamatinio vardo skiemenys, išplėsti priesaga su priesaga: *Sandrino 13, Sandrone 1, Sandrocchio 1* < *Alessandro*. Priesaga *-ino* yra deminutyvinė, tuo tarpu kita priesaga *-one* turi priešingą reikšmę – padidinimo, o priesaga *-occhio* gali turėti menkinamąją reikšmę.

Deformuoti nepriesaginiai trumpiniai rasti keli. Vienas jų priskirtas tipui Nr. 17, jo pamatas yra antrasis kokybiškai deformuotas skiemuo ir vardo pabaiga: *Minico 3* < *Domenico*. Šiame trumpinyje struktūriškai deformuotame kamiene skiriasi balsio kokybė nuo pamatinio vardo kamieno: *me- / mi-*. Kitas trumpinys priskirtas tipui Nr. 18, jo pamatas yra trečiasis deformuotas skiemuo ir vardo pabaiga: *Tatore 4* < *Salvatore*. Šiame trumpinyje struktūriškai deformuotas kamienas turi pakeistą finalės priebalsį: *vat- / tat-*.

Priesaginiai vedinių trumpiniai yra priskiriami prie aferezės atvejų, nes visi jie yra atsiradę iš priesaginių vedinių, numetus vardo pradžią, o dažnais atvejais lieka tik pati priesaga su baigmeniu. Viso tipo Nr. 23 trumpinių nėra daug. Rasti šie trumpiniai: *Tino 1* < *Benedetto*; *Nuccia 1* < *Caterina*; *Tuzza 1* < *Margherita*; *Nuccia 1* < *Isabella*; šiuos trumpinius sudaro du paskutiniai vardo skiemenys, kurie apima išvestinio vardo priesagą *-ino*; *-uccia* ir prieš ją esantį priebalsį; kitas trumpinys: *Uccio 1* < *Benedetto*; *Uccio 1* < *Domenico*. Šiuose trumpiniuose lieka tik išvestinio vardo priesaga *-uccio*.

Sutrauktiniai vardai. Sutrauktinių vardo variantų rasta 20 skirtingų trumpinių, su pasikartojančiaisiais - 116 trumpinių. Dalis jų yra susiformavę iš pamatinių vardų pradžios plg. *Bice 1* < *Beatrice*; *Betto 1* < *Benedetto*; *Catrina 1, Catine 1, Catera 1, Care 1, Catri 1, Catr 1* < *Caterina*; *Lorena 1* < *Loredana*; *Margo 1, Megghi 1, Meggh 1; Meggy 1* < *Margherita*. Kiti trumpiniai susiformavę vardo pabaigos, plg. *Tina 2* < *Caterina*; *Ghita 2, Tita 2* < *Margherita*; *Meco 2, Menco 2, Mic 2, Mico 2* < *Domenico*.

Rasti trumpiniai pagal trumpinimo tipą ir pamatą sugrupuoti trumpiniai pateikti 6 lentelėje.

6 lentelė. Keturių skiemenų italų vardų trumpiniai pagal jų pamatą ir trumpinimo būdą

Tipas	Pamatas	Vardo trumpiniai		Respondentai	
		Skaičius	%	Skaičius	%
	APOKOPĖ				
1	Dalis pirmojo skiemens	2	1%	32	0%
2	Pirmasis skiemuo	8	6%	93	1%
3	Pirmasis skiemuo ir antrojo skiemens inicialė	6	4%	102	1%
4	Pirmasis skiemuo ir dalis antrojo	6	4%	1503	18%
5	Pirmasis skiemuo, antrojo inicialė ir baigmuo	20	14%	1248	15%
6	Pirmasis ir antrasis skiemenys	9	6%	3742	45%
7	Du pirmieji skiemenys ir trečiojo inicialė	3	2%	141	2%
8	Reduplikacija iš vardo pradžios	11	8%	95	1%
9	Trys pirmieji skiemenys	6	4%	229	3%
19	Pirmasis skiemuo, antrojo inicialė ir priesaga	7	5%	13	0%
20	Pirmasis sk. su deformacija ir antrojo inicialė	1	1%	4	0%
21	Pirmasis sk. su deformacija ir antrasis sk.	1	1%	2	0%
22	Pirmasis skiemuo ir antrasis su deformacija	1	1%	4	0%
	APOKOPĖS atvejai	81		7208	
	AFEREZĖ				
11	Dalis antrojo skiemens ir vardo pabaiga	2	1%	4	0%
12	Antrasis skiemuo ir vardo pabaiga	4	3%	10	0%
13	Dalis trečiojo sk. ir vardo pabaiga	3	2%	4	0%
14	Trečiasis ir ketvirtasis skiemenys	9	6%	735	9%
15	Reduplikacija iš vardo pabaigos	13	9%	287	3%
16	Trečiasis, ketvirtasis skiemenys ir priesaga	3	2%	15	0%
17	Antrasis sk. su deformacija ir vardo pabaiga	1	1%	3	0%
18	Trečiasis sk. su deformat ir vardo pabaiga	2	1%	7	0%
23	Priesaginiai vediniai	6	4%	6	0%
	AFEREZĖS atvejai	43		1071	
	SUTRAUKTINIAI				
	Sutrauktiniai 1	13	9%	91	1%
	Sutrauktiniai 2	7	5%	24	0%
	Iš viso	144	100%	8394	100%
	APOKOPĖ	81	56%	7208	86%
	AFEREZĖ	43	30%	1071	13%
	Sutrauktiniai	20	14%	115	1%
	Iš viso	144	100%	8394	100%

Apibendrinant galima teigti, kad trumpiniai iš keturskiemenių italų vardų dažniausiai sudaromi iš vardo pradžios, apokopės būdu; tokie trumpiniai sudaro 56% visų trumpinių, o įvertinus pasikartojančius – 86% visų atvejų. Trumpiniai iš vardo pabaigos yra aferezės atvejai, kurie sudaro 30% visų trumpinių, o įvertinus pasikartojančius – 13% visų atvejų. Dar

14% visų trumpinių yra sutrauktiniai vardai, jie sudaro 1% visų pasikartojančių atvejų. Iš rastų trumpinių tik 7% yra trumpiniai su priesagomis. Deformuoto pamato trumpinių iš viso yra 5%, pasikartojimuose jie sudaro labai mažą dalį, apie 2%, o dažniausiai pasitaikiusi deformacija yra trečiajame pamatinio vardo skiemenyje, nors labai ryškaus skirtumo nėra.

2.3.3.3 Lietuvių ir italų keturskiemenių vardų trumpinių pamato lyginimas

Palyginus gautus rezultatus matyti, kad italų vardų trumpinių yra žymiai didesnis kiekis: skaičiuojant dalimis, kurios tenka vienam vardui, santykis yra 9,3:2,65, tai rodo, kad italai yra labiau linkę daryti trumpinius iš keturskiemenių vardų, nei lietuviai. Lietuvių vardų trumpiniai sudaryti 20 skirtingų tipų, iš jų 76% trumpinių pamatas yra vardo pradžia, pirmasis skienu ir antrojo inicialė. Iš keturskiemenių italų vardų atsiradę trumpiniai jų pamato atžvilgiu yra įvairesni, sudaryti 23 skirtingais tipais. Nors dauguma (56%) atsirado iš vardo pradžios, tačiau yra iš vardo pabaigos (30%) suformuotų trumpinių. Italai labiausiai linkę trumpinti keturskiemenius vardus pirmojo skiemens ir antrojo skiemens inicialės pamatu, pridėdant baigmenį, tokio tipo trumpinių yra daugiausiai (14%). Lietuvių keturskiemenių vardų trumpinių dažniausias pamatas taip pat yra pirmasis skienu ir antrojo skiemens inicialė (19%), o taip pat dažni trumpiniai šio pamato, tik su pridėta priesaga (24%). Tačiau vertinant pasikartojančius atvejus daugiausiai yra pirmojo skiemens ir antrojo inicialės pamato trumpinių: 59%. Lietuvių trumpinių nėra reduplikacinio tipo, suformuotų nei iš vardo pradžios, nei iš vardo pabaigos. Nėra lietuvių vardų trumpinių iš priesaginių vedinių bei sutrauktinių vardo variantų. Panašumų tarp abiejų kalbų galima įžvelgti tiek, kad abiejose kalbose mažai arba visai nėra deformuoto kamieno trumpinių su priesagomis. Apibendrinant galima teigti, kad keturskiemenius vardus italai trumpina dažniau nei lietuviai, o trumpinimo būdas yra tas pats – apokopės būdu. Vertinant pagal pamatą – trumpiniai panašūs, sudaryti pirmojo skiemens ir antrojo skiemens inicialės pamatu.

2.4 Gautų rezultatų apibendrinimas

Palyginus gautus rezultatus matyti, kad italų vardų trumpinių yra didesnis kiekis: skaičiuojant dalimis, kurios tenka vienam italų vardui: 1,4 trumpinio daugiau nei lietuvio. Tai rodo, kad italai yra labiau linkę trumpinti vardus nei lietuviai. Lietuvių vardų trumpiniai visose vardų kategorijose (dviskiemeniai, triskiemeniai, keturskiemeniai) sudaryti apokopės būdu: 81% visų rastų trumpinių. Kita dalis trumpinių, 13 % yra sudaryta aferezės būdu ir 6% trumpinių yra sutrauktiniai vardų variantai. Italų vardų trumpiniai pasiskirstė tolygiau, tačiau vis tiek apokopės atvejų yra didesnė dalis: 55%. Kita italų vardų trumpinių dalis sudaryta aferezės būdu, jie sudaro 35% atvejų. Italų sutrauktinių vardų dalis yra didesnė, nei lietuvių, sudaro 10%.

Bendri lietuvių ir italų vardų trumpinių skaičiai sugrupuoti ir pateikti 7 lentelėje.

7 lentelė. Lietuvių ir italų vardų trumpinimo būdo palyginimas

Trumpinimo būdas	Lietuvių vardų trumpiniai				Italų vardų trumpiniai			
	Vardo trumpiniai		Respondentai		Vardo trumpiniai		Respondentai	
	Skaičius	%	Skaičius	%	Skaičius	%	Skaičius	%
Dviskiemeniai								
Apokopės atvejai	8	2%	18	0%	34	6%	2460	8%
Aferezės atvejai					18	3%	89	0%
Sutrauktiniai					5	1%	8	0%
Triskiemeniai								
Apokopės atvejai	232	57%	5658	66%	202	35%	19022	58%
Aferezės atvejai	34	8%	163	2%	140	24%	2459	8%
Sutrauktiniai	17	4%	34	0%	31	5%	265	1%
Keturskiemeniai								
Apokopės atvejai	90	22%	2510	29%	81	14%	7208	22%
Aferezės atvejai	19	5%	47	1%	43	7%	1071	3%
Sutrauktiniai	9	2%	96	1%	20	3%	115	0%
Iš viso								
Apokopės atvejai	330	81%	8186	96%	317	55%	28690	88%
Aferezės atvejai	53	13%	210	2%	201	35%	3619	11%
Sutrauktiniai	26	6%	130	2%	56	10%	388	1%
Iš viso	409	100%	8526	100%	574	100%	32697	100%

Taip pat galima palyginti vardų trumpinius pagal pamatą. Analizuojant atskiras vardų kategorijas – dviskiemenių, triskiemenių bei keturskiemenių vardų trumpinius, išryškėjo kokių pamatu sudaryti trumpiniai yra dažniausi, kokius trumpinius daugiausiai minėjo respondentai. Šiuos polinkius apibendrinus, galima teigti, kad:

✓ dažniausias dviskiemenių lietuvių vardų trumpinių tipas yra trumpiniai, sudaryti pirmojo skiemens pamatu, tai sudaro 1% visų trumpinių; respondentai šiuos trumpinius pateikė daugiausiai kartų;

✓ dažniausias italų vardų trumpinių tipas yra trumpiniai, sudaryti pirmojo skiemens pamatu, tai sudaro 2% visų trumpinių; respondentai šiuos trumpinius pateikė dažniausiai – 6% visų trumpinių

✓ dažniausias triskiemenių lietuvių vardų trumpinių tipas yra trumpiniai, sudaryti pirmojo skiemens ir antrojo skiemens inicialės pamatu, tokie trumpiniai sudaro 29% visų trumpinių; respondentai šio tipo trumpinius pateikė dažniausiai – 52% visų trumpinių.

✓ dažniausias triskiemenių italų vardų trumpinių tipas yra trumpiniai, sudaryti pirmojo skiemens, antrojo skiemens inicialės pamatu ir turintys baigmenį, tokie trumpiniai sudaro 9% visų trumpinių; respondentai šio tipo trumpinių pateikė dažniausiai - 15% visų trumpinių.

✓ dažniausias keturskiemenių lietuvių vardų trumpinių tipas yra trumpiniai, sudaryti pirmojo skiemens, antrojo skiemens inicialės pamatu su priesaga, šio tipo trumpiniai sudaro 7% visų trumpinių; tačiau respondentų pateikti pasikartojantys vardų trumpiniai parodė, kad daugiausiai kartų respondentai pateikė trumpinius, kurių pamatas yra pirmasis skiemuo ir antrojo skiemens inicialė – šio tipo trumpinių yra 18%.

✓ Dažniausias keturskiemenių italų vardų trumpinių tipas yra trumpiniai, sudaryti pirmojo skiemens, antrojo skiemens inicialės pamatu ir turintys baigmenį – šio tipo trumpiniai sudaro 3% visų trumpinių; respondentai taip pat juos pateikė daugiausiai kartų – 4%.

Bendri lietuvių ir italų vardų trumpinių skaičiai pagal trumpinių tipą sugrupuoti ir pateikti 8 lentelėje.

8 lentelė. Lietuvių ir italų vardų trumpinių tipo palyginimas

Pamatas	Lietuvių vardų trumpiniai				Italų vardų trumpiniai			
	Vardo trumpiniai		Respondentai		Vardo trumpiniai		Respondentai	
	Skaičius	%	Skaičius	%	Skaičius	%	Skaičius	%
<i>Dviskiemeniai</i>								
Pirmasis skiemuo	5	1%	12	0%	11	2%	1818	6%
Pirmasis sk. su deformacija, be priesagos	2	0%	5	0%				
Reduplikaciniai, iš vardo pradžios					12	2%	90	0%
Dviskiemeniai kiti trumpiniai	1	0%	1	0%	34	6%	649	2%
<i>Triskiemeniai</i>								
Pirmasis skiemuo ir antrojo inicialė	118	29%	4449	52%				
Pirmasis sk., antrojo sk. inicialė ir priesaga	63	15%	766	9%				
Pirmasis skiemuo, antrojo sk. inicialė ir baigmuo					54	9%	4995	15%
Reduplikacinis nuo pabaigos					45	8%	1211	4%
Triskiemeniai kiti trumpiniai	102	25%	640	8%	274	48%	15540	48%
<i>Keturskiemeniai</i>								
Pirmais sk., antrojo sk. inicialė ir priesaga	28	7%	118	1%				
Pirmasis skiemuo ir antrojo sk. inicialė	22	5%	1560	18%				
Pirmasis sk., antrojo sk. inicialė ir baigmuo					20	3%	1248	4%
Reduplikacinis nuo pabaigos					13	2%	287	1%
Keturskiemeniai kiti trumpiniai	68	17%	975	11%	111	19%	6859	21%
Iš viso	409	100%	8526	100%	574	100%	32697	100%

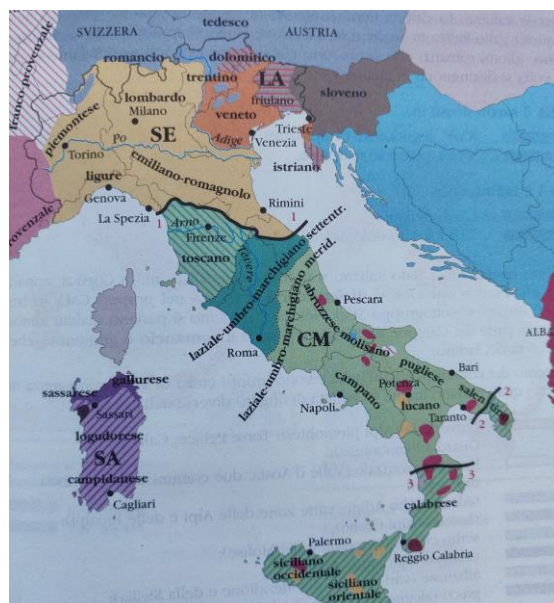
2.5 Regioninės kalbos vardų trumpiniai

Lietuvių anketose trumpinių regionine kalba nerasta. Italų anketose rastų trumpinių skaičiai regionine kalba surašyti lentelėje Nr. 9. Kadangi neįmanoma palyginti tarpusavyje regioninės kalbos trumpinių kiekių ir sudarymo būdų, rasti italų regioninės kalbos trumpiniai pateikti priede Nr. 4, šiame skyriuje paminėti tik keli iš jų, būdingiausi pietiniams Italijos regionams.

9 lentelė. Italijos regioninės kalbos trumpiniai

Italijos regioninės kalbos trumpiniai	
Dviskiemeniai vardai	24 trumpiniai
Triskiemeniai vardai	42 trumpiniai
Keturskiemeniai vardai	56 trumpiniai
Iš viso:	122 trumpiniai

Kaip minėta, Italijoje yra gausybė dialektų ir regioninės kalbos variantų, kurie tarpusavyje labai skiriasi, ir ne tik fonetiniame lygyje, bet ir morfo-sintaksiniame ir net leksiniame lygyje yra ryškių neatitikimų. Todėl jau nuo Dantės laikų (XIII - XIVa.) yra iškilęs poreikis dialektus klasifikuoti, pagrindžiant tai įvairiais kriterijais ir ne tik lingvistiniais, bet pavyzdžiui, ir kultūriniais, arba atsižvelgiant į kontaktus tarp kalbinių grupių. Taigi, Italijos dialektai skirstomi į: šiaurinių Italijos regionų dialektus, vidurio Italijos regionų dialektus, pietinius Italijos regionų dialektus bei atskirai – sardų dialektus, kuriems priskiriami Sardinijos salos dialektai.

16 pav. Italijos dialektai, šaltinis: (Dardano; Trifone 2014, 63)

Tačiau tarp visų dialektų yra vienas svarbiausias dalykas, tas, kuris juos visus vienyja – tai yra tai, kad visi dialektai yra išsivystę iš lotynų kalbos. Todėl, kai kalbama apie skirtumus tarp dialektų, visų pirma yra tiriama, koks pokytis įvyko tarp lotynų kalbos ir dialekto fonetiniame lygyje: balsių kaita ir įvairūs priebalsių kaitos reiškiniai: asimiliacija, palatalizacija, sonorizacija, ir t.t., bet svarbiausias pokytis: galūnių priebalsių nukritimas (-s, -m bei -t). Ryškiausiai šiuos pokyčius galime matyti sardų ir pietinės Italijos dialektuose, kuriuose dar kartu ir išliko lotynų kalbos balsių /i/ bei /ū/ trumpumas, todėl toks pavyzdys kaip *siccus* (lot.) tampa *siccu* sardų dialektuose. Dar viena sardų dialektų esminė charakteristika yra tai, kad dvigubos [ll] garsas keitėsi į [d] garsą, pavyzdžiui, *cavallo* – *cuaddu*. Dar keli pavyzdžiai: italų kalbos žodžiai: *bollire* sardų dialektuose skambės *buddire* (virti, it.); o *bello* – *beddu*. Pokyčiai matomi ir balsių kaitoje: lotynų ilgasis balsis Ō keitėsi į /u/, todėl daugelis italų kalbos žodžių su baigmenimi -o pietų dialektuose turi galūnes -u. Kai kurie iš šių reiškinų yra būdingi ne tik sardų, bet ir visiems pietinės Italijos dialektams, ypač Sicilijoje, kurios dialektuose balsių pokyčiai irgi panašūs: *amicu* (pietų Italijos dialektai) – *amico* (italų standartinė kalba). Tokie analogiški pavyzdžiai rasti ir vardų trumpiniuose, ypač tų vardų, kurie yra populiariausi pietuose: *Domenico* bei *Salvatore*.

Vardo *Salvatore* rasti trumpiniai: *Turiddu* (*Torillo*, trumpinys nuo *Salvatorillo*, būtų italų standartinėje kalboje), *Doddore*, *Turuzzo*, *Turuzzu*, *Tatiuzzu* (*Totuccio*).

Vardas *Domenico*, rasti trumpiniai: *Minicu* (*Minico* būtų italų k.), *Dummi* (*Dom* būtų italų k.), *Mimmu* (*Mimo*), *Nini*, *Ninu* (*Nino*).

Pietiniuose dialektuose taip pat yra paplitęs reiškinys – dvigubinti priebalsius, todėl vardo *Domenico* trumpinys *Mimo* yra tariamas su dviguba: -mm-. Vardo *Corrado* trumpinys: *Currau* taip pat atspindi balsio /o/ pokytį į /u/, ir be to, galūnėje, kuri liko sutrumpėjusi nuo *Corra-* matomas pokytis, kuris vadinamas „dittongo mobile“ (mobilusis dvibalsis), jis įmanomas tik atvirame skiemenyje, ir šis balsis keičiamas dvibalsiu, šiuo atveju: -ra- → -rau.

Vardas *Giovanni*: rastas trumpinys *Giuanni* (Sardinija), taip pat pokytis /o/ → /u/, be to, netariama /v/, o toks priebalsių /b/, /d/, /g/, kurios yra tarpbalsinėje pozicijoje, išnykimas yra įprastas sardų dialektuose.

Vardas *Massimo*, trumpinys *Minu* (Kampanija), italų standartinė kalba - *Mino*, baigmens balsio pokytis.

Vardas *Francesco*, trumpinys *Ciscu* (Pjemontas), pokyčiai taip pat balsiuose, tiek galūnėje tiek pirmame skiemenyje.

Šiame darbe yra analizuojami duomenys, kurie gauti užrašyti, gaila, kad neįmanoma atsižvelgti į tarimą – gali būti, kad garsinių duomenų rezultatai būtų dar įvairesni.

2.6 Vardų variantai, kurie nepriskiriami trumpiniams

Šio darbo tikslas yra vardų trumpiniai lietuvių ir italų kalbose. Tyrime dalyvavę lietuviai bei italai respondentai pateikė visų atrinktų tyrimui vardų trumpinius, bet ne tik juos. Atrenkant analizei trumpinius, rasti kiti vardų variantai buvo atidėti atskirai ir sugrupuoti. Dėl darbo apimties ir nustatytų tikslų nėra galimybės plačiau juos analizuoti, tačiau yra būtina juos aptarti. Viena vertus, respondentai visus savo užrašytus vardų variantus vadina trumpiniais ir būtų nesąžininga juos tiesiog atmesti neapžvelgus, o kita vertus, tarp jų buvo variantų, tikrai vertų paminėti šiame darbe. Taigi, ne trumpiniai buvo suskirstyti į kelias grupes:

- 1) Priesagų vediniai. Jiems priskiriami tokie vardų variantai, kurie yra išlaikę pilną nepakitusį kamieną, kuris dar ir praplėstas įvairiomis priesagomis.
- 2) To paties vardo variantai, kurie nuo pagrindinio vardo skiriasi tik galūne. Prie šios grupės atskiru punktu atskirti vardų variantai, kilę iš regioninės kalbos, bet vėlgi – būtina sąlyga – nesutrumpėjęs kamienas, priešingu atveju toks variantas priskirtas trumpiniams ir analizuojamas su trumpiniais.
- 3) Vardo variantai iš kitų kalbų.
- 4) Vardo keitimas kitu vardu ir galimai jo trumpiniu.
- 5) Pravardės. Jas atpažinti gana sunku, tačiau dažnai pasitaikė atvejų, kai patys respondentai palikdavo pastabą, kad vartoja tokią pravardę. Kitais atvejais atpažįstant pravardes buvo pasitelktos kultūrinės žinios, bendras suvokimas apie kalbą bei žinios apie vardų kilmę ir onomastikos mokslą apskritai.

2.6.1 Lietuvių vardų variantai, nepriskirti trumpiniams

1) Priesaginiai dariniai šiame darbe laikomi vardų variantai, kurie yra išlaikę savo pamatinio vardo reikšmę, formą ir yra praplėsti priesagomis. Dažniausiai vardams pridedamos deminutyvinės priesagos, turinčios mažiškinę reikšmę. Lietuvių kalba pasižymi deminutyvinių priesagų gausa ir šiame tyrime taip pat rasta vardų, praplėstų įvairiomis priesagomis: vyriški vardai su priesagomis *-ėl-*, *-uk-*, *-ut-*, *-el-*, *-(i)uk-*; pavyzdžiai: *Adomėlis*, *Arnukas*, *Adomutis*, *Paulelis*, *Dariukas*. O moteriški vardai dažniausi su priesagomis *-yt-*, *-ut-*, *-ėl-*; pavyzdžiai: *Augustytė*, *Elenutė*, *Kristinėlė*. Pasitaikė priesagų, kurios būdingos lietuvių šnekamajai kalbai: *-c-*, *-š-*, *-k-*; pavyzdžiai: *Adomcė*, *Arnoškė*, *Tomšė*, *Domcė*, *Darkė*. Moterų varduose: *-ink-*, *-ol-*; pavyzdžiai: *Evelinka*, *Karolinka*, *Kristynka*, *Nijolka*.

Rasti priesaginiai vediniai su retomis priesagomis: *Nojanas*, *Paulyzas*, *Adomuškinas*, *Dariucha*, *Kamilioks*. Keli vardai yra suformuoti su priesagomis, kurios suteikia vardams malonią reikšmę: *Saulužė*, *Pauliuša*, *Kamilučia*, *Dariuša*. Apibendrintai galima pasakyti, kad

priesaginiai vediniai būdingi labiau vyriškiems vardams ir ypač trumpiems, dviskiemeniams vardams. Tokių vedinių daugiausiai pateikta su vardais: *Arnas, Darius, Paulius*. Moterų vardų priešaginiai vediniai dažniausiai yra mažybinės, deminutyvinės reikšmės.

2) To paties vardo variantai, kurie nuo pamatinio skiriasi galūne. Analizuojant tyrimo metu gautą medžiagą pastebėta, kad respondentai linkę keisti vardų galūnes, paliekant visą pamatinį vardą nepakeistą, arba paliekant jį visai be galūnės, pvz: *Adom, Austėj, Beatrič, Emilij, Karolin, Mindauga, Mykola, Tom, Simon* ir t.t. Sunku pasakyti, ar respondentai turėjo omenyje kreipinius užrašydami šias formas, tačiau yra aišku, kad vardo pamatas – kamienas yra nesutrumpėjęs, todėl visi šie vardų variantai trumpiniams nepriskirti.

Dar atskirai reikia aptarti vardų variantus, kurie kilę iš regioninės kalbos. Dažniausiai tai tokie vardų variantai, kurie praradę baigmens balsį, plg, *Domants, Algirds, Austiej, Karols, Mindaugs, Lauryns, Patriks, Šarūns*. Keletas vardų turi ir deformacijas kamiene, dažniausiai pasitaikė struktūriškai deformuotų kamienų balsio kaita į dvibalsį: *Ado- / Aduo- (Aduomas), Andrè- / Andrie- (Andriėja), Do- / Duo- (Duomants), Karo- / Karuo- (Karuolina), No- / Nuo- (Nuojus), Teodo- / Teoduo- (Teoduors), Vikto- / Viktuo- (Viktuorėj)*.

3) ardu variantai iš kitų kalbų. Tarp respondentų pateiktų vardų formų bei trumpinių buvo rasta ir vardų variantų iš kitų kalbų. Nemažai atvejų rasta anglų kalbos vardų ir trumpinių šia kalba, pavyzdžiui¹⁷: *Arnas* tapo *Aaron*; *Andrėja* – *Džendė*; *Emilija* – *Milly, Emmy*; *Ernestas* – *Ernie*; *Mykolas* - *Michael'as, Maiklas*; *Nijolė* – *Nikolė*; *Tomas* – *Tommy*; *Viktorija* – *Vicky*. Keletas vardų buvo pateikti ispanų ar ispanakalbių šalių kalbomis, pavyzdžiui: *Karolis* – *Karlito, Karlailas, Karlosas*; *Patrikas* – *Patricio*; *Paulius* – *Pablo*; *Tomas* – *Tomasito, Donatas* – *Donatello*. Rasta taip pat ir lenkų kalbos vardų variantų: *Darius* – *Darek*; *Paulius* – *Pawel*, *Tomas* – *Tomekas*. Ir dar keli vardai iš rusų kalbos: *Benediktas* – *Venia*; *Elena* – *Aliona*; *Mykolas* – *Myša*, *Paulius* – *Paša, Pavelas, Pavlas, Pavlik*.

4) Vardo keitimas kitu vardu. Tarp surinktų duomenų pasitaikė rasti atvejų, kai respondentai pateiktą vardą pakeitė kitu vardu arba kito vardo trumpiniu. Tokių atvejų nėra daug, kaip pavyzdžius galima paminėti: *Arnas* – *Arnoldas*; *Augustė* – *Austė*; *Austėja* – *Asta*; *Paulius* – *Alius*; *Patrikas* – *Petras*; *Teodoras* – *Tadas*. Sunku pasakyti, kokia yra šios kaitos priežastis, ir ar iš tikrųjų yra vartojami šie vardų variantai lyg trumpiniai. Tačiau labiausiai tikėtina, kad respondentai pasitelkė fantaziją, bandydami sugalvoti kokių trumpinių pakeisti pateiktą vardą.

---

¹⁷ čia pateikiami nepakeisti užrašymo variantai, kuriuos nurodė respondentai.

5) Pravardės. Kaip ir minėta anksčiau, respondentai anketose pateikė ne tik vardų trumpinių ir kitų vardų variantų, bet ir pravardžių, negana to, keli iš jų ir pakomentavo, kai taip iš tikrųjų vadina savo draugą, draugę at kitą artimą žmogų. Kitais atvejais, neradus pastabos ar paaiškinimo šalia, vienoks ar kitoks vardo variantas buvo priskirtas pravardėms, kurios gali pabrėžti, nusakyti žmogaus savybes, išvaizdą, kilmės vietą, užsiėmimą ir panašiai. Pravardė gali būti ir pašiepianti bei įžeidžianti, ir miela. Taigi, pravardėms buvo priskirti: vardas *Karolina*, pravardė: *Corolla*, ir respondento pastaba: „kaip auto Toyota Corolla“. Tas pats vardas *Karolina*, pravardė – *Karonas*, spėjama – tai asociacija į virusą. Vardas *Karolis*, o pravardės: *Kiras*, *Krulis* – tikriausiai dėl žmogaus išorinių ar charakterio savybių. Vardas *Kristina*, pravardė – *Kristalė*, tai tikriausiai irgi asociacinė pravardė, gali būti dėl žmogaus vidinių savybių arba dėl panašaus skambesio su vardu. Kitas vardas *Beatričė*, pravardė – *Bitė*, tikriausiai tai panašus atvejis kaip ir su *Kristalės* pravarde. Vardas *Monika*, pravardė – *Armonika* – šiuo atveju tai panašus skambesys, nes pravardėje matome visą pilną vardo formą. Dar viena pravardė, šalia kurios buvo respondento pastaba: *Poo 'as* „kaip žaidimas“ – tokia pravarde yra vadinamas *Paulius*.

2.6.2 Italų vardų variantai, nepriskirti trumpiniams

1) Priesagų vediniai. Kaip ir lietuvių vardai būna praplėsti priesagomis, taip ir italų vardams priesagos suteikia kitą reikšmę: deminutyvinę, menkinamąją, didumo, malonumo arba priešingai – atstumimo, reikšmes. Respondentų užpildytose anketose tarp kitų vardų variantų bei trumpinių buvo rasti ir atpažinti vyrų vardų vediniai su priesagomis: *-ino*; *-uccio*; *-ito*; *-ello*, bei moterų vardai su priesagomis: *-ina*; *-(i)ona*; *-(i)uzza*; *-etta*; *-ella*; *-uccia*. Kaip ir minėta anksčiau, priesagų vediniams priskirti tokie vardų variantai, kurie yra išlaikę pilną vardo kamieną ir praplėsti minėtomis priesagomis, tokiu atveju vardas visada pailginamas, o ne sutrumpinamas. Dėl apimties čia visų vedinių paminėti neįmanoma, tačiau keletą pavyzdžių galima išskirti: vardas *Aldo* → *Alduccio*, *Aldino*: šios priesagos suteikia vardui mažybinę reikšmę. Taip pat vardas *Bruno* → *Brunino*, *Brunetto*, *Brunello* – jos kartu suteikia ir malonumo, švelnumo reikšmes. Moteriški vardai: *Angela* → *Angelina*, *Angioletta*; *Aurora* → *Aurorina*; *Dobora* → *Deborina*, ir pan. Priesagos *-uccio* ir *-uccia* gali turėti ir lengvai pašiepiamąją ar paniekinamąją reikšmes, pavyzdžiai: *Alessandro* – *Alessandruccio*; *Arnaldo* – *Arnalduccio*; *Corrado* – *Corraduccio*; *Barbara* – *Barbaruccia*; *Chiara* – *Chiaruccia*. Vardai su priesagomis *-uccio* ir *-uccia* labiau taikomi pagyvenusiems žmonėms, senukams (Marcato 2009, 124)

2) To paties vardo variantai, kurie nuo pamatinio skiriasi galūne. Kaip ir lietuvių respondentų surinktuose duomenyse, taip ir italų anketose, buvo rasta vardų variantų, kurie pateikti kaip pilnas vardas, tik su kitokia galūne ar visai be jos. Tokie variantai atrinkti ir sudėti atskirai. Nemažai tarp jų yra regioninės kalbos vardo variantų, dauguma respondentų paliko pastabas, kad pateikia regioninį vardo tarimą.

3) Vardų variantai iš kitų kalbų. Tarp gautų duomenų pasitaikė ir vardų vriantų, kurie vartojami kitose kalbose. Nemažai respondentų užrašė angliškus vardų variantus arba angliškus variantus pagal tarimą, bet užrašymas liko itališkas. Kai kurie respondentai paliko pastabas, kad tartų vardą angliškai: „all’inglese“, pavyzdžiui, vardo *Cassandra* respondentai nurodė tokias formas: *Cassie, Cathy, Cassidi*. Pastaroji forma yra vardo *Cassidy* užrašymas, o šis vardas yra plačiai paplitęs JAV, jį turi keletas aktorių bei muzikos pasaulio žvaigždžių. Šio vardo trumpinys yra *Chessi* – jį taip pat paminėjo vienas respondentas. Kitas pavyzdys iš anglų kalbos – vardo *Caterina* variantai: *Catrin* ir jo trumpiniai: *Ketty, Kety*¹⁸. Dar keli verti paminėti pavyzdžiai – itališkas moterų vardas *Chiara* → *Claire, Mirella* → *Miriam, Cristina* → *Cristin, Teresa* → *Tracy, Treacy*. Tačiau bene daugiausiai angliško vardo variantų yra pateikta vyriškam vardui *Giovanni*: *Jhonny, Joe, Jonny, Gionny*. Pastarasis – yra angliško tarimo užrašymas itališkai, kiti – ne visai taisyklingai užrašyti angliško vardo *Johnny* variantai. Kitas vyrų vardas *Andrea* - irgi minėtas „anglišku stiliumi“. Respondentai rašė: *Andrew, Endry* (šalia pastaboje nurodydami, kad tarimas angliškas), *Andriu, Andreu, Drew*. Keli kiti rasti vardai yra iš ispanų kalbos, pavyzdžiui: *Alessandro* → *Alejandro, Caterina* → *Catalina*. Vardo *Beatrice* užrašymą: *Beatrix* priskirčiau prancūzų arba flamų kalbai, nes šį vardą turi Olandijos karalienė, jis populiarus ir Prancūzijoje. Taip pat ir vardo *Margherita* variantas *Margot* irgi yra prancūziškas vardo variantas (trumpinys).

4) Vardo keitimas kitu vardu. Tarp surinktų italų duomenų, kaip ir lietuvių, pasitaikė rasti atvejų, kai respondentai pateiktą vardą pakeitė kitu vardu arba kito vardo trumpiniu. Pavyzdžiai: vardas *Angela* buvo užrašytas: *Mariangela*, tokio varianto pateikimą galima paaiškinti tuo, kad viena iš sudėtinio vardo dalių sutampa. Kitas pavyzdys: *Chiara* → *Clara, Carla; Cristina* → *Cristiana, Mirella* → *Maria, Rosalia* → *Rosalinda*. Iš vyrų vardų reikia paminėti *Arnaldo* vardo keitimą kitu vardu: *Ubaldo, o Fabrizio* → *Fabio*. Taip pat buvo vardų keitimų kitų vardų trumpiniais: *Barbara* buvo pakeistas trumpiniu *Rita*, kuris yra vardo *Barbarita* trumpinys, *Ettore* pakeistas trumpiniu *Teo*, kuris yra vardo *Teodoro* trumpinys.

---

¹⁸ Čia ir toliau - respondentų užrašymai, netaisyta.

Vardas *Domenico* buvo pakeistas trumpiniais: *Beppe* (vardo *Giuseppe* trumpinys) arba *Niky* (vardo *Nicola* trumpinys).

5) Pravardės. Italų respondentų pateiktų pravardžių nėra daug, bet jos labai įdomios ir įvairiapusės. Moteriškas vardas *Bianca* turi reikšmę italų kalboje “balta”. Iš šios asociacijos kilusios pravardės: *White, Neve* (it. “sniegas”) – tai asociacinės pravardės pagal spalvą. Kitas moteriškas vardas *Cortina* buvo užrašytas *Bassa*, šis priskirtas prie pravardžių, nes itališkai žodžio “bassa” reikšmė yra “žemo ūgio, maža”, o “corta” reiškia “trumpa”, tad gali būti, kad tokia pravardė suteikta pagal išvaizdą. Kitas vardo *Cortina* užrašymas privertė gerokai pasukti galvą – respondentas užrašė: *D’ampezzo*, be jokių pastabų šalia ar paaiškinimų. Po ilgai trukusių ieškojimų nustatyta, kad Veneto regione yra mažas miestelis, kurio pilnas pavadinimas: *Cortina D’ampezzo*, taigi, tokia pravardė – tiesiog nuoroda į toponimą. Kitos įdomesnės pravardės: *Domenico* būtų vadinamas *Fiesta*, nes „domenica“ – reikšmė yra „sekmadienis“, o tai asocijuojasi su švente: „fiesta“. Kita pravardė – *Orso* (it. „lokys“) būtų vadinamas žmogus, kurio vardas yra *Bruno* (it. „bruno“ – rudas), taigi asociacinė pravardė pagal spalvą.

Išvados

Iš surinktų duomenų galima daryti šias išvadas:

1. Apžvelgus onomastikos literatūrą, buvo pastebėta terminų įvairovė, skiriasi trumpinio samprata įvairiose kalbose.
2. Ištyrus anketavimo būdu surinktus lietuvių ir italų vardų trumpinius, nustatyta, kad italai trumpina vardus dažniau, nei lietuviai: vidutiniškai iš vieno šnekamosios italų kalbos vardo padaroma 1,4 trumpinio daugiau, nei lietuvių vardui.
3. Dažniausias trumpinių sudarymo būdas abiejose kalbose – apokopė. Iš lietuvių vardų šiuo būdu sudaryta 96%, iš italų vardų – 88% trumpinių. Aferezės būdu sudaryti lietuvių vardų trumpiniai sudaro 2% , o italų – 11 % visų trumpinių. Tai rodo, kad abiejose kalbose trumpiniai dažniausiai daromi iš pamatinio vardo pradžios, tačiau italų kalbos vardai, atsiradę aferezės būdu, yra dažnesni už lietuvių.
4. Lyginant dviskiemenių, triskiemenių ir keturskiemenių vardų trumpinimo polinkius buvo nustatyta, kad abiejose kalbose dažniausiai trumpinami triskiemeniai ir keturskiemeniai vardai, o dviskiemeniai trumpinami retai.
  - 4.1 Dviskiemenių vardų trumpiniai dažniausiai sudaromi pirmojo skiemens pamatu abiejose kalbose, o italų kalboje dažnai trumpinio pamatas būna ir reduplikacinis trumpinys iš vardo pradžios.
  - 4.2 Triskiemeniai lietuvių vardų dažniausiai sudaromi pirmojo skiemens ir antrojo skiemens inicialės pamatu, o italų vardų – pirmojo skiemens, antrojo inicialės, pridedant baigmenį, pamatu.
  - 4.3 Keturskiemeniai lietuvių vardai dažniausiai sudaromi pirmojo skiemens, antrojo skiemens inicialės pamatu, dažnai ir su priesaga, o italų vardai dažniausiai sudaromi pirmojo skiemens, antrojo inicialės pamatu, pridedant baigmenį.
5. Ši sritis yra mažai tyrinėta ir aprašyta. Ateityje galima būtų toliau gilintis į vardo trumpinimą atsižvelgiant į regioninės kalbos ypatumus.

Literatūra ir šaltiniai

Ambrasas, V., Garšva, K., Girdenis, A. ir kiti, *Dabartinės lietuvių kalbos gramatika*. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas MELI, 2005.

Bauer L., *Morphological productivity*, Cambridge University Press, Cambridge 2003.

Berruto G., *Fondamenti di sociolinguistica*, Editori LaTerza, Bari-Roma 2019.

Booij G., *The Grammar of Words*, Oxford University Press, Oxford 2005.

Caprini R., *Nomi propri*, Edizioni dell'Orso, Genova 2001.

Cardona G. R. *Dizionario di linguistica*, Armando, Roma 1988.

Cortelazzo M., Cortelazzo M.A., *Dizionario etimologico della lingua italiana*, Zanichelli, Bologna, 2019.

Crystal, D., *The Cambridge encyclopedia of language*. Cambridge University Press, Cambridge 1998.

D'Achille P., *A Paolo, e falla finita! Una nota sull'a allocutivo nel romanesco e nell'«italiano de Roma*, in «Contributi di Filologia dell'Italia Mediana», Editoriale Umbra, Città di Castello, 1995, psl. 251-267.

Dardano, M., Trifone P., *La nuova grammatica della lingua italiana*, Zanichelli, Bologna, 2014

De Felice E. *Onomastica*, in *Linguistica storica*, red. R. Lazzeroni, *La Nuova Italia Scientifica*, Roma 1987, pp. 147-179.

De Felice E., *I nomi degli italiani. Informazioni onomastiche e linguistiche, socioculturali e religiose*, SARIN, Roma 1982.

De Stefani E., *La terminologia nell'onomastica*, «Rivista italiana di onomastica» 10, 2004, psl. 53-71.

Grossmann M., Rainer F., *La formazione delle parole in italiano*, Max Niemeyer Verlag, Tübingen 2004.

Hamawand Z., *Morfology in English. Word Formation in Cognitive Grammar*, Continuum, New York - London 2011.

Inkelas S., Zoll C., *Reduplication. Doubling in Morphology*, Cambridge University Press, Cambridge 2005, psl. 7 – 11

Keinys S., *Bendrinės lietuvių kalbos žodžių daryba*, ŠU leidykla, Šiauliai 1999.

Kuzavinis K., Savukynas B., *Lietuvių vardų kilmės žodynas*, MELI, Vilnius 2003.

Marcato C., *Dialetto, dialetti e italiano*, Il Mulino, Bologna, 2007.

Marcato C., *Nomi di persona, nomi di luogo. Introduzione all'onomastica italiana*, Il Mulino, Bologna 2009.

Marcato C., *Patrocinij Settlement Names in Italy*, Onomastica Uralica 8, red. Valeria Toth, Debrecen–Helsinki, 2011, psl. 89 – 104

Migliorini B., *Dal nome proprio al nome comune*, Olschki, Firenze 1968 (pakoreguotas 1927 m. leidimas).

Palermo M., *Linguistica italiana*, Il Mulino, Bologna 2015.

Pivato S., *Il nome e la storia. Onomastica e religioni politiche nell'Italia contemporanea*, Il Mulino, Bologna 1999.

Sapir, E. 1921, *Il linguaggio. Introduzione alla linguistica*, Presentazione di Paolo Ramat 2007, itališkas vert., Einaudi, Torino 1969.

Serianni L., *Grammatica italiana*, UTET Università, Torino 2016.

Sinkevičiūtė D., *Dvikamienių asmenvardžių trumpiniai ir jų kilmės pavardės*. VU leidykla, Vilnius 2006.

Sinkevičiūtė D., *Lietuvių dvikamienių vardų trumpinimo tendencijos šnekamojoje kalboje*, *Baltistica* XXXVII (2) 2002, psl. 317-341.

Sinkevičiūtė D. *Populiariausių vardų davimo tendencijos*, *Gimtoji kalba*, 2012, nr. 7, p. 3–8.

Sinkevičiūtė D., *Žvilgsnis į populiariausius pastarųjų penkerių metų vardus*, *Gimtoji kalba*, 2014, nr. 6, p. 3–8

Skardžius P., *Lietuvių kalbos žodžių daryba*, LMA, Vilnius 1941.

Thorton, A. M., *On some phenomena of prosodic morphology in Italian: accorciamenti, hypocoristics and prosodic delimitation*, *Probus* Nr. 8, 1996, psl. 81-112.

Urbutis V., *Žodžių darybos teorija*, MELI, atnaujintas leidimas, Vilnius, 2009

Zinkevičius Z., *Lietuvių asmenvardžiai*, LKI, Vilnius 2008

Žodynai:

1. Lanza S., *Lietuvių – italų kalbų žodynas*, Tyto alba, Vilnius, 2003
2. Lanza S., *Italų – lietuvių kalbų žodynas*, Aesti, Vilnius, 2010
3. Gaivenis K., Keinys S., *Kalbotyros terminų žodynas* Šviesa, Kaunas 1990, psl. 242

Internetinės prieigos:

1. *Visuotinė lietuvių enciklopedija*: <https://www.vle.lt/> paskutinis prisijungimas: 2021-05-20
2. *British Library*: <https://www.bl.uk/>, paskutinis prisijungimas: 2021-03-30
3. Italų kalbos žodynas internete: https://dizionari.corriere.it/dizionario_italiano/, paskutinis prisijungimas: 2021-05-23
4. Italų kalbos enciklopedija internete: <http://www.treccani.it/>, paskutinis prisijungimas: 2021-05-22
5. Statistiniai duomenys apie populiariausiu italų vardus, suteikiamus berniukams ir mergaitėms, gimusiems 2019 metais: <https://www.istat.it/it/dati-analisi-e-prodotti/contenuti-interattivi/contanomi>, paskutinis prisijungimas: 2021-04-15

Adriana Bičiulaitienė. *Vardų trumpinimo polinkiai lietuvių ir italų kalbose*. Magistro darbas, 2021, 65 psl. (be priedų)

Raktiniai žodžiai: Asmenvardis, vardas, hipokoristikas, trumpinys, apokopė, aferezė, sinkopė, vardo trumpinys, vardo trumpinimas, redukcija, derivacija

Santrauka

Šiame magistro darbe analizuojami vardų trumpinimo polinkiai lietuvių ir italų kalbose, siekiant nustatyti vardų trumpinimo būdus bei trumpinių darybos panašumus ir skirtumus.

Darbo objektas yra vardų trumpiniai italų bei lietuvių kalbose, surinkti anketavimo būdu, prašant lietuvių bei italų respondentų pateikti atrinktų tyrimui vardų trumpinius. Surinkta viso 11347 lietuvių vardų trumpiniai ir 36011 italų vardų trumpinių.

Darbo tikslas ištirti ir palyginti vardų trumpinimo polinkius lietuvių ir italų kalbose.

Darbo uždaviniai: 1) apžvelgti onomastikos literatūrą apie trumpinius, aptarti terminiją, trumpinio sampratą lietuvių bei italų kalbose; 2) surinkti vardų trumpinius italų ir lietuvių kalbomis, atskirti juos nuo kitų vardų formų ir suklasifikuoti pagal trumpinių susidarymo būdus; 3) nustatyti vardų trumpinimo būdus lietuvių ir italų kalbose; 4) palyginti vardų trumpinių darybos panašumus bei skirtumus lietuvių ir italų kalbose.

Tiriamoji medžiaga ir tyrimo metodai. Anketavimo būdu gauta tiriamoji medžiaga analizuojama ir klasifikuojama. Abiejų kalbų vardų trumpiniai buvo išskirti iš kitų vardų formų ir suskirstyti pagal sudarymo būdus. Lyginama trumpinių daryba, nustatomas trumpinio pamatas. Darbo metodai: kiekybinis analitinis, kokybinis aprašomasis, palyginamasis.

Darbo struktūra: įvadas; teorinė dalis; tyrimo dalis; išvados; šaltiniai ir literatūros sąrašas; priedai.

Adriana Bičiulaitienė. *The tendencies of names' shortening in Lithuanian and Italian languages*. Master thesis, 2021, 65 pg. (without appendix)

Key words: Name, hypocoristic, abbreviation, apocope, apheresis, cyncope, name abbreviation, name shortening, reduction, derivation

Abstract

This master thesis analyzes name shortening in Lithuanian and Italian languages with the intent to determine the ways names are being shortened and the similarities and differences of the formation process of shortenings.

Object: Name shortenings in Italian and Lithuanian languages that were obtained by a survey, which asked respondents to present their preferred shortenings of names selected for this study. In total, 11347 Lithuanian and 36011 Italian name shortenings were collected.

Goals: To analyze and compare tendencies of name shortening in Italian and Lithuanian languages.

Tasks: 1) Analyze onomastic literature about shortenings, discuss terminology and the definition of a shortening in Lithuanian and Italian languages. 2) Collect name shortenings in Italian and Lithuanian languages, separate them from other forms of names and to classify them by ways they are formed. 3) Determine name shortening tendencies in Lithuanian and Italian languages. 4) Compare name shortening formation between Lithuanian and Italian languages.

Methods: Information obtained by survey was analyzed and classified. Name shortenings of both languages were separated from other forms of names and grouped by formation methods. Shortening formation was compared, foundation of the shortening was determined. Work methods: descriptive, comparative, analytical, qualitative.

Structure: Introduction, theoretical part, research part, conclusion, sources and list of literature used in the study, additions.

PRIEDAI

1 priedas. Apklausos anketa lietuvių kalba

1 skiltis iš 2

Vardų trumpinimas

Sveiki, esu Vilniaus universiteto Gretinamosios kalbotyros magistrantūros studentė, šiuo metu atlieku lietuvių vardų ir jų trumpinių tyrimą. Prašau skirti šiek tiek laiko ir užpildyti šią anketą. Iš anksto dėkoju visiems prisidėjusiems.

Dabartinė gyvenamoji vieta *

Trumpo atsakymo tekstas

Kilmės vieta (jei nesutampa su dabartine gyvenamąja vieta)

Trumpo atsakymo tekstas

Kalba, kuria kalbate namuose *

Trumpo atsakymo tekstas

Kitos kalbos, kurias mokate

Trumpo atsakymo tekstas

Amžius (metais) *

Trumpo atsakymo tekstas

Lytis *

V

M

Nenurodysiu

Po skilties 1 Pereiti į kitą skiltį

2 priedas. Apklausos anketa italų kalba

1 skiltis iš 2

Le abbreviazioni dei nomi italiani

Caro Rispondente, mi chiamo Adriana. Sono studentessa della linguistica presso l'Università di Vilnius. Sto facendo la ricerca sui nomi italiani e sulle abbreviazioni dei nomi. Grazie in anticipo per aver completato il questionario.

Nazionalità *

Trumpo atsakymo tekstas

Genere *

Maschio

Femmina

Kita...

Età *

Trumpo atsakymo tekstas

La regione di provenienza *

Trumpo atsakymo tekstas

Po skilties 1 Pereiti į kitą skiltį

3 priedas. Atrinkti tyrimui lietuvių ir italų vardai

1	Alessandro	Andrėja
2	Adriano	Augustė
3	Aldo	Austėja
4	Alice	Beatričė
5	Alvaro	Deimantė
6	Ambrogio	Elena
7	Andrea	Emilija
8	Angela	Evelina
9	Arnaldo	Gabija
10	Aurora	Gabrielė
11	Barbara	Kamilė
12	Beatrice	Karolina
13	Benedetto	Kornelija
14	Biagio	Kristina
15	Bianca	Monika
16	Bruno	Nijolė
17	Cassandra	Saulė
18	Caterina	Simona
19	Chiara	Tautvilė
20	Corrado	Viktorija
21	Cortina	Adomas
22	Cristina	Algimantas
23	Dante	Algirdas
24	Debora	Arnas
25	Domenico	Benediktas
26	Ettore	Danielius
27	Fabrizio	Darius
28	Francesco	Domantas
29	Giovanni	Dominykas
30	Giuseppe	Donatas
31	Gloria	Dovydas
32	Isabella	Ernestas
33	Loredana	Gintaras
34	Lorenzo	Karolis
35	Margherita	Laurynas
36	Massimo	Martynas
37	Mirella	Mindaugas
38	Pasquale	Mykolas
39	Rosalia	Nojus
40	Ruggero	Patrikas
41	Salvatore	Paulius
42	Teresa	Šarūnas
43	Tiziano	Teodoras
44	Virgilio	Tomas
45	Vittorio	Vakaris

4 priedas. Regioninės italų kalbos trumpiniai

Vardas	Trumpinys	Regionas	Kiekis	Vardas	Trumpinys	Regionas	Kiekis
Aldo	Catà	Sicilija	1	Giovanni	Giuanin	Abrucai	1
Biagio	Biasu	Sardinija	2		Zanni		1
	Bià	Sicilija	1		Giuvà	Kalabrija	1
	Bilà	Sicilija	1		Giua	Kampanija	4
	Bias	Kampanija	1		Giobba	Toskana	2
	Biase	Kampanija	1		Gianni	Sardinija	1
Angela	Ancila	Sicilija	1		Vanninu		1
	Ancili		1	Vannuzzu		1	
	Ancilina		1	Giuseppe	Pippinu	Sicilija	1
	Anciluzza		1	Alessandro	Ndrino	Kalabrija	1
	Ngili		1		Sandhrò	Sicilija	1
Andrea	'Ndria	Kalabrija	2		Al'ssà	Kampanija	1
Francesco	Ndre	Kampanija	2	Caddari	Sardinija	1	
	Cescu	Pjemontas	1	Caterina	Catari	Kampanija	1
	Ciscu		1	Minicu	Sicilija	3	
	Ambrogio	Ciccìu	Sicilija	1	Domenico	Dummi	Kampanija
Ciuzzo		1	Mimmu	1			
Cassandra	Ambtò	Apulija	1	Nini		1	
	Ambrosu	Sardinija	1	Ninu		1	
Corrado	'Ndra	Kalabrija	2	Mimmoli		Bazilikata	1
	Currau	Sicilija	1	Saso	Kampanija	7	
	Currà		2	Sosi	Piemontas	1	
	Cartà		1	Sossio	Lacijus	1	
	Corta		1	Savio		3	
			Codda	1	Tato	Apulija	1
Ettore	Eturi		Sicilija	1	Ture	Sicilija	12
	Turi	1		Turiddu	9		
	Ettorù	Kalabrija	1	Saibbo	1		
Fabrizio	Iziett	Apulija	1	Tatiuzzu	1		
	Mizio	Lacijus	1	Bobbó	Sardinija		1
Salvatore	Bobbore	1					
	Boiccu	1					
	Doddore	1					
	Turiddru	1					
	Turuzzo	Kalabrija	1				
	Turuzzu	1					

5 priedas. Lietuvių vardų variantai, nepriskirti trumpiniams

	Priesaginiai	To paties vardo variantai, kita galūnė	Regioninės kalbos	Vardai iš kt kalbų ir jų trumpiniai	Kitas vardas	Pravardės
1	Adomas	Adomuškinas, Adomėlis, Adomukas, Adomiukas,	Adom, Adoms	Aduoms, Aduomas	Adam, Adamas	
2	Algimantas		Algimants			
3	Algirdas	Algirdukas, Algirdėlis	Algirdys	Algirds, Algerds		
4	Andrėja	Andrėjukė	Andrėj	Andrija	Andrea, Džendė	
5	Arnas	Arnelis, Arnutis, Arniukas, Arnukas, Arnuks, Arnule,	Arnis, Arnius, Arn, Arne	Arns	Aronas, Aaron	Arnoldas
6	Augustė	Augustytė, Augustėlė, Augustukė	August, Augusti		Austė	
7	Austėja	Austėjukas, Austėjukė	Austėj	Austiej, Austieja	Āsta	
8	Beatričė		Beatrič, Beatryčė, Betričė		Tris (Beatris), Bety	Berta
9	Benediktas		Benedikts	Venia, iš rusų		
10	Danielius	Danieliukas, Danik, Danny, Danikas, Denčik	Danielis, Daniele		Daniel, Daniels, Danila	
11	Darius	Dariukas, Darėlis, Darėnas, Dariuksas, Dariūša, Daryla, Dariucha, Daris, Dara, Daras, Darys, Darka, Darkė, Dariušas, Darek	Daroua, Dars	Darjs		
12	Deimantė					
13	Domantas	Domantukas	Deimant, Deimanti	Domants, Duomants	Doncė (Donatas)	
14	Dominykas		Dominyk	Dominyks	Domik	Dievas, Dozė
15	Donatas	Donatėlis		Donats	Donatello	
16	Dovydas	Dovydėlis, Dovydukas	Dovidas	Dovyds, Dovidis, Duovyds		
17	Elena	Elenytė, Elenutė, Elenda			Aliona, Elie, Elen	Hele (trumpinys nuo Helena)
18	Emilija		Emilij		Milly, Emmy	
19	Ernestas	Ernestukas		Ernests	Ernie	
20	Evelina	Evelinka			Evelyn, Evelin	
21	Gabija		Gabij, Gabij, Gabėj			
22	Gabrielė	Gabrielytė	Gabriel		Gabriella	
23	Gintaras	Gintarėlis, Gintariukas		Gintars		
24	Kamilė	Kamilioks, Kamiliukas, Kamiliukė, Kamiliūtė, Kamiliučia, Kamilytė	Kamil, Kamili		Kamilla	
25	Karolina	Karolytė, Karolinka, Karolinytė	Karolin	Karuolina		Corolla (kaip auto: Toyota Corolla – respondentų pastaba), Karonas (asociacija į virusą)
26	Karolis	Karoliukas, Karolukas	Karolis, Karol, Karolials, Karolos, Karolia, Karuolys	Karols, Karuols	Karlito, Karlilas, Karlas, Karlosas, Carol	Kiras, Karonas, Krulis
27	Kornelija		Kornelij			
28	Kristina	Kristinėlė, Kristinutė, Kristynka	Kristin			Kristalė
29	Laurynas		Laurynukas	Lauryns		
30	Martynas	Martynukas		Martyns	Marčelo, Martin	Mantvis
31	Mindaugas	Mindaugėlis, Mindauginė	Mindauga	Mindaugs		
32	Monika	Monikutė, Monikita	Monik	Muonik		Misha
33	Mykolas	Mykuolinis, Mykoliukas	Mykola	Mykolioks, Mykols	Maiklas, Mišelis, Michael'as	Kolia, Myša
34	Nijolė	Nijolytė, Nijolka	Nijuol, Nijuoli		Nika, Nikolė	Nelė, Nelka
35	Nojus	Nojukas, Nojanas	Nojė, Noj, Noika	Nuojus, Nojs		
36	Patrikas	Pateikas	Patrik	Patriks	Patricio	Petras, Patroklas
37	Paulius	Pauliukas, Paulekas, Paulėnas, Pauliakas, Paulelis, Paulėnis, Pauliūnas, Pauliša, Pailyzas	Paulys, Paulas, Páulius, Pauls, Paulis, Paulė, Paul		Paulo, Pasha, Paška, Pavelas, Pavlas, Pavlik, Pavlikas, Pawel, Pablo, Paša, Pava	Alius
38	Šarūnas	Šarūnėlis, Šarūnė		Šarūns		Šarikas
39	Saulė	Saukžė, Saulutė, Saulytė, Saulelė, Saulėnas, Saulėnė	Sauli, Saul			Sole, Solnucka, Sonca, Sun
40	Simona		Simon	Simuon		
41	Tautvilė	Tautvilytė	Tautvil, Tautvil			
42	Teodoras		Teodors	Teoduors	Tadas	
43	Tomas	Tomcė, Tomis, Tomukas, Tomka, Tomėlis, Tomšė,	Tom, Toms, Tuomis, Tome, Tomi, Tomys, Tuoms		Tomekas, Tomasito, Tomazas, Tommy	Tomtomas
44	Vakaris	Vakariukas	Vakaras, Vakars	Vakār̃s		Rytas, Rytelis, Rytis
45	Viktorija		Viktorij	Viktuorej	Vicky	Kvika

6 priedas. Italų vardų variantai, nepriskirti trumpiniams

	Priesaginiai	To paties vardo variantai, kita galūnė	Regioninės kalbos	Vardai iš kt kalbų ir jų trumpiniai	Kitas vardas	Pravardės	Perdirbiniai ir kiti
1	Adriano	Adrianuccio	Adrian (kamenas, nedeformuotas, be galinės), Adriano (išerpia /n/ i pirma skiemeni, Adrien (kamenas				
2	Aldo	Alduccio, Aldino	Aldan, : Cataldo, Catà (Sicilijos variantas) ir Aldo yra Cat				
3	Alessandro	Alessandruccio, Alessandrino		Alejandro, Alexander, Alex			
4	Alice	Alicina, Aliciona, Aliciuzza		Alissa, Alisa, Elis – iš kokių	Alina	Alive	
5	Alvaro	Alvaruccio, Alvarito, Alvarino	Alvareddu	Alvin, Elvy (angliškas tarimas) – detalizuoti, darbe rašant akcentuoti, kad užrašyti pagal tarimą			
6	Ambrogio	Ambrogino	Ambroise (Sicilija)			Giotto (gal kaip dailininkas?)	
7	Andrea	Andreino, Andreuccio	Andhrìo, Andhrea, Andria, Andre, r.k: A)Ndrèu, An)Drew	Andrew, Endry, Andriu, Andreu, Andrāj (manau, kad rusiškas vardo			
8	Angela	Angelina, Angeluzza, Angiluzza, Angioletta, Angiolina	Angelì, Angel, Anghela a) regioninės kalbos: Ngiulina, (A)Ngiolè, (A)Ngeli, Ngelina, Ngili, Ngilina, Ngiula, Ngiulea, Ngiuledda,		Mariangela, Angelica-akcentas – kad viena iš sudėtinų vardo dalių		
9	Arnaldo	Arnaldino, Arnalduccio	Arnald	Arnold, Arny, Arnaud, Arnol (nuo Arnoldas) – detalizuoti, iš kokių kalbų	Ubaldo		
10	Aurora	Auroretta, Aurorina					Keičia kitu vardu, kurio reikšmė artima ir tapati: Alba (Aurora ir Alba yra ta
11	Barbara	Barbarella, Barbarina, Barbaruccia, Barbarute	Babbara – kita to paties vardo forma, Barbarè – kitas baig	Bobby – iš ko susidarė	Rita (trumpinys nuo Barbarita)		
12	Beatrice			Beatrix (prancūzų, olandų, flamų), jo trumpinys: Trix, Trixy, Trixi			
13	Benedetto		Benedetta, Benedetti, Benedet (kamenas), r.k: Benecitu (Sardinija), Binirittu (Sicilija) – iš kur atsirado				
14	Biagio	Biagino, Biangin, Biangini	Biagin, Biagini, Biago, reg: Biaggù, Biaggiò, Biaggiù, Suzzu, Suzzidu, Bilasi (Sicilija) Biaggè, Biaggè, Bisio, Blasio (Kampanija), Biaggi (Apulija), Biasio (Toskana), Bagiggio (Venetas)				Bigio perdirbinys
15	Bianca	Bianchina	Bianchi, Bianc, Biancò, Biancù, Biancy			White, Neve (apeliacija į baltumą, sniegą)	
16	Bruno	Brunino, Brunetto, Brunello	Bruna, Bruny, Bruns, Bruni, Brunè, Brun			Orso (Lokys) – asociacinė pravardė, pagal spalvą	Užrašymo variantas: Br1 (Br
17	Cassandra			Cassie (anglėse), Cathy, užrašymas Cassidi, bet tikrasis vardas yra Cassidy, paplėtes JAV, yra aktorių bei muzikos pasaulio žvaigždžių. Šio			
18	Caterina		Catarina	Catrin (anglų), Catalina (ispanų), Lina, nuo Catalina, iš anglų kalbos:			
19	Chiara	Chiaretta, Chiarina, Chiarella, Chiarenè,	Chiari, Chiarè, Chiary, Chiarò, Chiaronz, Chiarù, regioninės kalbos: priesaginis vedinys: Craredda	Claire	Carla, Clara, kito vardo priesaginis vedinys:		Perdirbiniai: Chiarolina, Baigmens vedinys: Chiaronz
20	Corrado	Corradino, Corraduccio				Goga	
21	Cortina				Gina	Bassa (bassa – 'žemo ūgio', corta – ' trumpa'); D'ampezzo (nuoroda į vietovardį, mažas miestelis, Veneto regione: Cortina	
22	Cristina		Cristin (kamenas), Cristinò	Cristin	Cristiana		
23	Dante	Dantuccio, Dantino	Danti, Dantò, Dantù, Danty				Keičia kitu vardu: Durante
24	Debora	Deborina	Deborak, Deborah, r.k: Debbori				Perdirbinys: Debbuz
25	Domenico		Dominic – iš kur atsiradęs, Mingo – nuo Domingo? Su prie		Tommy, Beppe, Niky – kokio vardo trumpiniu keičia?	Festa (domenica – sekmadienis)	
26	Ettore	Ettorino, Ettoruccio	Ettori, Ettorù, Èture - ne tik glatinė, bet ir kamenas pakeist		Teo (nuo Teodoro – kito vardo trumpinys	Fieramosca (iš: Ettore Fieramosca – žymus italų	
27	Fabrizio				Fabio – kitas vardas iš vardų žodyno, Gabry – kitas vardas, gal iš anglų	Faber, Bicio	
28	Francesco	Franceschin, Franceschino	Frantziscu (Sardinija)			Francia	
29	Giovanni	Giovannino	Giovann	Jhony, Joe, Jonny, Juan, Gionny – angliško vardo užrašymas itališkai		Giro (apvalus, sukti ratus, turas (apie judėjimą)), pravardė, atsiradusi pagal	
30	Giuseppe	Giuseppino	Giusep, Giusepp, Giuseppi. R.k: Giusepu (Sardinija),				
31	Gloria	Glorietta, Gloriuccia	Glori, Glory (kamenas, tai dedu prie ne trumpinių)				
32	Isabella					Elisa, Ida	
33	Loredana					Diana	
34	Lorenzo	Lorenzino	Lorenz (kamenas), r.k: Larenzu			Lollochan	
35	Margherita	Margheritina, Margherituccia		Margo, Margot – prancūziška galūnė.			
36	Massimo	Massimino	Massimi (Apulija), Massimù (Kampanija)				
37	Mirella	Mirellina	Mirellò	Miriam	Maria		
38	Pasquale	Pasqualino, Pasqualuccio	Pasqual (kamenas), Pasquali (Sicilija),			Play	
39	Rosalina		Rusidda (Sicilija)			Sara, Rosalinda	
40	Ruggero			Roger			
41	Salvatore					Saibbo (respondento pasta): sicilietiška	
42	Teresa	Teresina Trisina, Teresuccia		Tracy, Trecy	Gina, Tina		
43	Tiziano						
44	Virgilio		Virgil (kamenas)				
45	Vittorio	Vittorino					